

A NÉMET 12/I. SS-PÁNCÉLOSOSZTÁLY HARCAI NORMANDIÁBAN

A 1944. évi normandiai harcokról az elmúlt 65 esztendőben számtalan könyv, tanulmány, szakcikk és egyéb publikáció látott már napvilágot. Ezek a munkák feldolgozták a hadműveletek csaknem minden apró részletét, bemutatták a harcoló felek felszerelését, fegyverzetét, harcászatait, vezetési módszereit és hadászati-hadműveleti döntéseit.¹

Valóban: a német hadműveleti és hadászati vezetési szintek legtöbb dokumentuma fennmaradt, és ezek a hadtörténészek rendelkezésére állnak. Azonban a Normandiában bevetett német csapatok saját, harcászati szinten keletkezett, korabeli, úgynevezett csapatanyaga csak a legkritikább esetben kerülhetett levéltárba. Ez az irat-együttes főleg az adott alakulatok hivatalos hadinaplóiból és annak mellékleteiből (különféle jelentésekből, kimutatásokból, táviratokból, térképvázlatokból, stb.) állt. A dokumentumok döntő többsége az 1944. augusztusi falaise-i katlan poklában vagy a kaotikus visszavonulás során, szándékoltan vagy véletlenül, de megsemmisült. Ezért is tartjuk kiemelt jelentőségűnek, hogy a Caen és Falaise környéki ádáz harcok egyik német főszereplőjének, a 12. „Hitlerjugend” SS-páncélososztály csaknem teljes normandiai csapatanyaga fennmaradt a Cseh Haderő prágai Hadtörténelmi Levéltárában.²

E rendkívül gazdag korabeli irategyüttes adatainak döntő többsége eddig még sem a téma nemzetközi, sem pedig magyarul kiadott szakirodalmában nem jelent meg. Ezért a második világháború kutatói és érdeklődő olvasói körében talán sokan hasznosnak vélhetik, ha a hadosztály „páncélozott ökleként” alkalmazott, Panther harckocsikkal felszerelt 12/I. SS-páncélososztály 1944 nyarán keletkezett eredeti iratait magyar nyelven szinte teljes terjedelmében közzé tesszük.³

*A 12. SS-páncélosezred szervezése és kiképzése,
1943. június 29 – 1944. június 6.*

A Hitlerjugend fiataljaiból felállítandó SS-hadosztály ügyében az első megbeszélésekre 1943 februárjában került sor a Waffen-SS és a nemzetiszocialista ifjúsági szervezet képviselői között. Közös javaslatukra Adolf Hitler 1943. június 24-én elrendelte a hadosztály felállítását a Brüsszeltől északra található beverloo-i gyakorlóterén.

¹ A normandiai csata német vonatkozásainak egyik legalaposabb összefoglalása: *Niklas Zetterling: Normandy 1944. German Military Organization, Combat Power and Organizational Effectiveness.* Winnipeg, 2000. (A továbbiakban: *Zetterling 2000.*)

² A szerző ezúton is hálásan megköszöni Mgr. Josef Žikeš ezredes úrnak, a prágai Vojenský Ústřední Archiv igazgatójának és PhDr. Jiřius Baláz, CSc., a prágai Vojenský Historický Archiv igazgatójának önzetlen segítségét. Nélkülük közleményünk sohasem készülhetett volna el.

³ A 12/I. SS-páncélososztály hadinapló-bejegyzéseit és az ezekhez csatolt naplómelléleteket egységesített kronológiai sorrendbe szerkesztettük. A szöveg fordításakor a számtalan katonai rövidítést a könnyebb olvashatóság érdekében feloldottuk. Ahol ezt szükségesnek tartottuk, szögletes zárójelben kiegészítéseket is tettünk a szöveg jobb érthetősége miatt, mivel az eredeti németben sokszor „kispóroltak” igéket vagy főneveket. Ugyanakkor igyekeztünk megtartani a hadinaplók korabeli szikár, helyenként spártaian katonás stílusát. A szöveg értelmezését, a tágabb hadműveleti környezetben való eligazodást magyarázó lábjegyzetek segítik. A német eredetiben olvasható gépelési hibákat a magyar szövegben – külön jelzés nélkül – kijavítottuk.

Az új alakulathoz testvérhadosztályától, a „Leibstandarte SS Adolf Hitler” SS-páncélgránátos-hadosztályból vezényeltek tiszteket és altisztet. A legénységi állományt zömében az 1926 első felében született, katonai előképzésben már részesült német fiatalok alkották.

A 12. SS-páncélosezredet 1943. június 29-től szervezték a Párizstól délkeletre lévő Mailly-le-Camp gyakorlótéren. A testvérhadosztály SS-páncélosezredétől mintegy 200 főt vezényeltek az új ezredbe. 1943 végére a 12/I. SS-páncélososztály még messze volt a hadrafoghatóságtól. Az alakulat szervezésének, kiképzésének és felszerelésének 1944-es kronológiája a következő:⁴

1944. január 1. A 12. SS-páncélosezred, amely ekkor a franciaországi Mailly-le-Camp gyakorlótéren állomásozott, a „Nyugat” Főparancsnoktól (Oberbefehlshaber West) parancsot kapott a belgiumi Beverloo melletti gyakorlótérre való áttelepülésre, hogy csatlakozzék hadosztálya ott szervezett többi alakulatához.

1944. január 4. A harcászati azonosító (torony-) számok kiosztása. A 12. SS-páncélos ezred harcászati azonosító számrendszere eltért a német szárazföldi haderő és a Waffen-SS páncélosalakulatainál alkalmazott elvektől.

Az ezredparancsnok harckocsija a 055, az ezred segéd tisztje a 054, az ezred parancs-örtisztje a 053 toronyszámot kapta. Az ezred-közvetlen felderítő (Panzer IV) harckocsi-szakasz páncélosaira a 056–060 számok kerültek. A 12/I. SS-páncélososztály parancsnokának harckocsija volt a 155, az osztály segéd tisztje a 154, az osztály híradó tisztje a 153 toronyszámot kapta meg. Az osztály-közvetlen felderítő (Panther) harckocsi-szakasz öt páncélosának számozása 156–160 volt. A 12/II. SS-páncélososztály parancsnoka az 555, segéd tisztje az 554, híradó tisztje az 553 számot festette fel harckocsijára. Az osztály-közvetlen felderítő (Panzer IV) harckocsi-szakaszt 556–560 közötti toronyszámokkal látták el.⁵

A számokat a rejtő színekkel már korábban lefújt páncélosokra 35 cm magas és 22 cm széles, 1 cm-es kerettel ellátott, fekete színnel festett számjegyekkel kellett felvinni a harckocsitoronyok oldalára és hátára. A számok közepén 4 cm széles tiszta sávnak kellett maradnia.⁶

1944. január 7. Egy új Panther harckocsi beérkezése az osztály számára.

1944. január 10. A vasúti berakodás megkezdése Mailly-le-Camp-ben.

⁴ Ha külön nem adjuk meg a forrást, akkor az adatok a 12. SS-páncélosezred 1944. január 1. – június 4. közötti időszakról készült tevékenységi jelentéséből származnak. Vojenský Historický Archiv, Praha (Hadtörténelmi Levéltár, Prága) Tätigkeitsbericht des SS-Panzer-Regiments 12, 1. Januar–4. Juni 1944.

⁵ A századparancsnoki harckocsik számozási rendszere a századuk száma + 05 (például az 1. század parancsnokáé 105, az 5. század parancsnoké 505), a tartalék harckocsijuk (egyben a századparancsnok-helyettes páncélosa) a század száma + 04 (például az 1. század esetében 104, az 5. század esetében 504) elvet követte. A szakaszokon belül az első (szakaszparancsnoki) harckocsik száma a századuk, a szakaszuk + 5 (az 1. század I. szakaszának parancsnokáé volt a 115). A szakasz többi kocsija a század és a szakasz száma után a 6, 7, 8 és 9-es tagot kapták; az 1. század I. szakaszának öt harckocsija tehát a 115, 116, 117, 118 és 119 volt, a 8. század III. szakaszának utolsó kocsija pedig a 839. Lásd Anlage II/4 zum Tätigkeitsbericht SS-Panzer-Regiment 12.

⁶ A fennmaradt fényképek tanúsága szerint a számokat végül a Panzer IV harckocsikra a fenti méretben és számrendszerben, de fehér keretbe foglalt fekete számjegyekkel, a Pantherekre pedig fehér keretbe foglalt piros számjegyekkel festették fel.

1944. január 16. A 12. SS-páncélosezred teljes létszámban beérkezett a Beverloo melletti gyakorlótérre.
1944. január 29. A 12/I. SS-páncélososztály és az ezred-közvetlen alakulatok átcsoportosítása Hasselt-be és annak északi körzetébe.
1944. január 31. Január hónapban az osztály kiképzése a kapott parancsok szerint zajlott, de a hiányzó gyakorlólőszer- és üzemanyag-hiány hátráltatták a munkát. A hónap folyamán négy haláleset történt: egy altiszt és három fő legénység veszítette életét.
1944. február 6. Heinz Guderian vezérezredes, a páncélos csapatok főszemlélője megtekintette a 12/3. SS-páncélosszázad gyakorlatát, amelynek témája „*menetből való támadás légi-mozgékony ellenség ellen*”. Február első hetében az 12/I. SS-páncélososztályhoz 16 Panther harckocsi érkezett.
1944. február 15. Vezetési gyakorlat a 12/I. SS-páncélososztálynál. Témája: „*páncélososztály korlátozott célú támadása*”. Az ezred-közvetlen légvédelmpáncélos-szakaszt (egy tisztet, öt altisztet és 64 katonát) a szakaszparancsnok, Schafferth SS-Untersturmführer vezetésével aznap vezényelték Schwetzingenbe, a 204. páncélos kiképző és pótosztálynál elvégzendő tanfolyamra.
1944. február 17. A 12. SS-páncélos-utászszázalaj kiképzőszázadából (parancsnoka Müller főhadnagy⁷) felállítják a 12. SS-páncélosezred ezred-közvetlen páncélos-utászszázadát Zonhoven közelében.
1944. február 29. Vezetési gyakorlat az alakulat- és századparancsnokoknak a 12. SS-páncéloshadosztály törzsénél Turnhout-ban. Téma: „*páncéloscsoport harca páncéloscsoport ellen*”.
A hónap folyamán négy fő legénység veszítette életét, egy altisztet pedig a tábori bíróság halálos ítélete alapján agyonlőttek.
1944. március 3. A 12. SS-páncélosezred részvétele egy harccsoport-gyakorlaton a 26/III. SS-páncélgmánatos-zászlóalj lövészpáncélosaival és a 12/I. SS-páncélos-tüzérosztály Wespe és Hummel önjáró tarackjaival közösen. Az érintett témák: „*páncélozott harccsoport korlátozott célú támadása*”, valamint „*az alárendelt alakulatok és fegyverek együttműködése*”.
1944. március 12. A 12. SS-páncélosezred teljes létszámú gyakorlata. Téma: „*harccsoport harccsoport ellen*”.
1944. március 14–17. Vezetési és híradógyakorlat az I. SS-páncéloshadtesten belül Dieppe-ben. Résztvevők a 12/I. SS-páncélososztálytól: osztály-segédtsízt, parancsörtsízt, híradótsízt, két motorkerékpáros jelentő, egy rádióállomás. Téma: „*a parancs-és hírtovábbítás begyakorlása, a tisztek iskolázása*”.
1944. március 18. Heinrich Eberbach páncélos tábornok, a Póthadsereg páncélos csapatainak szemlélője látogatta meg a 12/I. SS-páncélososztályt és a 2. század oktatását az alábbi foglalkozási helyeken:

⁷ A képzett tisztekben mutatkozó hiány miatt 12. „Hitlerjugend” SS-páncéloshadosztályhoz mintegy 50 tisztet vezényeltek a német szárazföldi haderőtől (Heer). Többségük korábban a Hitlerjugend tagja volt. Nem Waffen-SS egyenruhát viseltek, de minden más szempontból a hadosztály állományába tartoztak. Lásd erről Hubert Meyer: *Kriegsgeschichte der 12. SS-Panzerdivision „Hitlerjugend”*.⁴ Band I. Osnabrück, 1999. (a továbbiakban: Meyer 1999.) 19. o.

- löelmélet terepasztalon;
- harcászati előadás: „*harckocsi támadásban*”;
- szakaszkötelék gázkiképzése;
- irányzógyakorlat a célfaluban;
- előadás: a harckocsiágyú, lőszer, elektromos berendezések, irány-meghatározó műszer.

1944. március 19. Eberbach tábornok először a 12/1. SS-páncélosszázad kiképzését tekintette meg, amely az alábbi feladatokat mutatja be:

- a harckocsi parancsnok feladatai, eljárás ellenséges páncélos jelentése esetén;
- döntési feladatok szakaszkötelékben, eljárás ellenséges páncéltörő ágyúk felbukkanása, illetve aknára futás esetén;
- harckocsi-szakasz beosztása visszavonulás fedezeteként, eljárás saját harckocsi vagy fegyver meghibásodása esetén.

A 12/3. SS-páncélosszázad foglalkozásai:

- páncélosszázad támadása éleslövészettel együtt, ennek keretében tűzrajtaütés és tűzösszpontosítás;
- páncélos-szakasz együttműködése utászszakasszal (támadási feladat éleslövészettel).

A 12/I. SS-páncélososztály légvédelmi szakaszának foglalkozása:

- a légvédelmi szakasz bevetése földi és repülő célok elleni lövészeten.

1944. március 22. Sepp Dietrich SS-Obergruppenführer, az I. SS-páncélos hadtest parancsnoka meglátogatta a 12. SS-páncélosezredet.

1944. március 23-30. A 12/3. SS-páncélosszázad győzött az ezred állásépítő versenyében.

1944. március 30. Az ezred-közvetlen páncélos-utászszázadot feloszlatták, és állományából két páncélos-utászszakaszt alakítottak a két páncélososztály törzsszázadai számára.

A hónap folyamán egy tiszt és három fő legénység halt meg.

1944. április 1. A 12. SS-páncélosezred áttelepülésének megkezdése a franciaországi Evreux – le Neubourg – Bernay körzetébe.

1944. április 2. Az ezred megkapja 12 Flak-Panzer 38(t) légvédelmi páncélosát, amelyek 2 cm-es gépágyúval rendelkeznek.

1944. április 12–19. Az áttelepülés befejezése és a kiképzés folytatása. A 12/I. SS-páncélososztály harcálláspontja le Neubourgba.

1944. április 20. A 12/I. SS-páncélososztály aznap összesen 26 Panther harckocsival rendelkezett, ebből 23 volt bevethető.⁸ A Führer születésnapjának megünneplése a 12. SS-páncélosezred minden alakulatánál. Max Wünsche SS-Obersturmbannführer, az ezred parancsnoka, az I. SS-páncélos hadtest küldöttségének tagjaként átadta Hitlernek a hadtest ajándékát, 2 millió 600 ezer birodalmi márkát.⁹

⁸ *Kamen Nevenkin: Fire Brigades – The Panzer Divisions 1943–1945.* Winnipeg, 2008. (a továbbiakban: *Nevenkin 2008.*) 905. o.

⁹ Összehasonlításul: ez az összeg nyolc Tiger B nehézharckocsi előállítási ára volt.

1944. április 27–29. Ezred-gyakorlat Louviers-ban. A 12/I. SS-páncélososztály Wünsche SS-Obersturmbannführer „Kék” páncéloscsoportjának részeként vett részt rajta. A gyakorlat témája: „*páncéloscsoport harca páncéloscsoport ellen*”. A gyakorlatot megtekintette Guderian vezérezredes, Leo Geyr von Schweppenburg páncélos tábornok, a nyugaton állomásozó páncéloscsapatok parancsnoka és Dietrich SS-Obergruppenführer is.
1944. április 30. Az ezred aznap hat Panzer II könnyűharcokocsival, egy rövid csövű (L/24) Panzer IV harcokocsival, három hosszú csövű (L/43) Panzer IV harcokocsival, 90 hosszú csövű (L/48) Panzer IV harcokocsival, 26 Panther harcokocsival, három 2 cm-es négycsövű légvédelmi gépágyúval, 18 darab 2 cm-es légvédelmi gépágyúval, 326 géppuskával, 249 géppisztollyal, 1650 puskával, 1496 pisztollyal és 919 szuronnal rendelkezett.
- Az alakulat egyéb meglévő gépjárművei: 50 motorkerékpár, 52 Volkswagen terepjáró személygépkocsi, 62 közepes személygépkocsi, egy nehéz személygépkocsi, 11 furgon, két könnyű tehergépkocsi, 111 nehéz tehergépkocsi, hét Sd.Kfz. 9 18 tonnás vontató, egy műhelyszakasz (négy nehéz Büssing tehergépkocsi), egy karbantartó osztag (két közepes Opel tehergépkocsi), két mentő gépkocsi és egy olasz zsákmány SPA Radschlepper kerekes vontató jármű.¹⁰
1944. május 8. Az ezred felderítőszakaszánál meglévő immár hét Panzer II könnyűharcokocsiból a két páncélososztály kettőt-kettőt, az ezred-közvetlen légvédelmi szakasz egyet, és a műhelyszakasz ugyancsak kettőt kapott.
1944. május 10. A 12/II. SS-páncélososztály légvédelmi szakasza 16 óra 12 perckor az Elbeuf melletti Szajna-hidat támadó szövetséges P-47 Thunderbolt vadászbombázó-repülőgépek közül egyet lelőtt.
1944. május 13. Az ezred-közvetlen légvédelmi szakasz 11 óra 30 perckor a le Manoir közelében lévő vasúti hídnál lelőtt egy szövetséges P-47 Thunderbolt vadászbombázó-repülőgépet.
1944. május 21. Nyolc Panther harcokocsi beérkezése a 12/I. SS-páncélososztály számára.
1944. május 22. A 12/II. SS-páncélososztály elhelyezési körletében lezuhant egy amerikai B-26 Marauder bombázó-repülőgép. A személyzet ejtőernyővel kiugrott két tagját elfogták.
1944. május 23. Újabb nyolc Panther harcokocsi beérkezése a 12/I. SS-páncélososztály számára.
1944. május 25. Az ezred-közvetlen légvédelmi szakasz 11 óra 46 perckor a le Manoir közelében lévő vasúti híd körzetében egy újabb alacsonyan támadó szövetséges P-47 Thunderbolt vadászbombázó-repülőgépet lőtt le.
- Ugyanakkor Elbeuf-nél a Szajna-híd körzetében a 12/II. SS-páncélososztály légvédelmi szakasza 10 óra 47 perckor a támadó repülőgépek közül két P-47 Thunderboltot semmisített meg.
1944. május 26. Az elbeuf-i Szajna-hidat a szövetséges vadászbombázó-repülőgépek aznap megsemmisítették.

¹⁰ Lásd az ezred tevékenységi jelentésének szám nélküli mellékletét.

1944. május 27. Az ezred-közvetlen légvédelmi szakasz Flak-Panzer 38(t) légvédelmi páncélosai által biztosított, és a nehezebb harckocsik átkelésére kiszemelt le manoiri vasúti hidat 40 szövetséges bombázó-repülőgép támadta. A légvédelmi szakasz nem szenvedett veszteségeket.
1944. május 29. Az Orival körzetében lévő vasúti hidat, amely alkalmas volt a Panther harckocsik Szajján való átkelésére, egy szövetséges légi támadás megsemmisítette. A hidat a 12/I. SS-páncélososztály légvédelmi szakaszának kellett volna biztosítania.
1944. május 30. A 12/II. SS-páncélososztály légvédelmi szakasza 16 óra 50 perc és 16 óra 53 perc között, vagyis mindössze három perc alatt az Elbeuf melletti Szajna-hidat támadó szövetséges P-47 Thunderbolt vadászbombázó-repülőgépek közül hármat lőtt le. Ennek ellenére a hidat a szövetséges légierő aznap megsemmisítette.
1944. május 31. Két szállítmány (hét-hét, összesen 14) új Panther beérkezése a 12/I. SS-páncélososztály számára. Az osztálynál rádió-vezetési gyakorlat. Téma: „*támadás partra szállt ellenség ellen*”. Tanulság: a páncélosok vezetése kopogtatott üzenetekkel csak a támadás kezdetéig lehetséges; további kiképzés kell, mivel a rádióforgalmazásban nagyobb titoktartási fegyelem szükséges.
1944. június 3. Rudolf von Ribbentrop SS-Obersturmführer, a 12/3. SS-páncélosszázad parancsnoka¹¹ egy vadászbombázó-támadásban megsebesült.
1944. június 4. 7–11 óra között páncélos-kiképzés és harckocsiágyú-lövészet az ezred-törzs tisztí és altisztí állományának, valamint páncélöklök-kiképzés Louviers-ben.

A 12/I. SS-páncélososztály 1944. június 1-jén, öt nappal a szövetségesek normandiai partraszállása előtt a 12. SS-páncéloshadosztály páncélosezredén belül az alábbi elvi hadrenddel rendelkezett:

osztálytörzs;
 törzsszázad
 híradószakasz (három parancsnoki Panther harckocsi),
 felderítőszakasz (öt Panther harckocsi és két lövészpáncélos),
 terepkutató- és páncélos-utászszakasz (láncfalpas motorkerékpárok és Schwimmwagenek és három lövészpáncélos),
 légvédelmi szakasz (három önjáró 2 cm-es négycsövű légvédelmi gépágyú);
 négy páncélosszázad (egyenként 17–17 Panther harckocsi)
 századparancsnoki osztag (két Panther harckocsi),
 három páncélos-szakasz (egyenként öt-öt Panther harckocsi);
 műhelyszázad;
 ellátó század.

A 12/II. SS-páncélososztály hasonló hadrenddel rendelkezett, csak a harckocsik Pantherek helyett Panzer IV-esek voltak, és a műhelyszázad helyett csak műhelyszakaszt kapott.

¹¹ A német külügyminiszter, Joachim von Ribbentrop fia, öt gyermeke közül a legidősebb.

A 12. SS-páncélosezred megállapított állománytáblája (ügynevezett kell-álladéka, németül Soll-Stärke) az ezredtörzsben öt Panzer IV és három parancsnoki Panther harckocsit, a 12/I. SS-páncélososztályban 73 Panther, három parancsnoki Panther és műszaki-mentő Berge-Panther, a 12/II. SS-páncélososztályban pedig 93 Panzer IV és három parancsnoki Panzer IV páncélost írt elő.¹² Ez alapján az ezrednek összesen 2301 katonával, négy Panzer III, 101 Panzer IV és 81 Panther harckocsival kellett rendelkeznie. Ám a gyakorlatban ez messze nem teljesült. A négy Panzer III-ból 1944. június 1-jén csak kettő volt (mindkettő bevethető), és legalább egy Panzer II.

A 12. SS-páncélosezrednek 1944. június 1-jéig összesen 66 Panther harckocsit utaltak ki.¹³ Ám ezekből a frontra indulás napjáig a fenti adatok szerint csak 56 darab érkezett be a csapatokhoz. További 10 Panther még vasúti szállítást alatti állt. A már beérkezett harckocsik közül 1944. június 1-jén 48 Panther volt bevethető állapotban. További kettőt két héten belül, másik hatot pedig csak két hétnél hosszabb idő alatt tudtak megjavítani. Az ezredtörzsben a háromból két parancsnoki Panther volt bevethető.¹⁴ Ezek alapján a 12/I. SS-páncélososztálynak beérkezett 53 Pantheréből 46 volt harcképes állapotban 1944. június elején. A törzsszázadban egyelőre hiányzott a három parancsnoki Panther harckocsi, és a felderítőszakasznak sem volt meg az öt harckocsija.

A 12/I. SS-páncélososztály légvédelmi szakasza kisebbfajta „rejtély”. A hadosztály igen részletes csapattörténete¹⁵ szerint az osztálynak 1944. június 1-jén – az aznapi jelentés rajzhadrend-mellékletében ábrázolt három 2 cm-es négycsövű légvédelmi gépágyúval ellentétben – egyáltalán nem volt ilyen alakulata. Ugyanakkor a 12/I. SS-páncélososztály egykorú iratanyagából az derül ki, hogy a szakasz már 1944 márciusában is létezett. Amint az a későbbiekben látni fogjuk, a normandiai harcokban is részt vett.

A 12/II. SS-páncélososztálynak sem olyan volt a légvédelmi szakasza, mint amilyen az elvi hadrendben szerepelt. A 1944. június 1-jei jelentésben feltüntetett hat 2 cm-es légvédelmi gépágyú helyett három, saját készítésű, Panzer IV harckocsik alvázra szerelt önjáró 2 cm-es négycsövű légvédelmi gépágyúja¹⁶ volt. A 12. SS-páncélosezred törzsszázadában is volt egy légvédelmi szakasz, 12 Flak-Panzer 38(t) légvédelmi páncélosal¹⁷. Az adatok összevetése alapján úgy véljük, hogy a 12/I. SS-páncélososztály légvédelmi szakasza utóbbiakból kaphatott (három-hat légvédelmi páncélost).

1944. június 1-jén a 12/1. és 12/2. SS-páncélosszázadnak 17-17 Panther volt, a 12/3. SS-páncélosszázadnak 10, az osztály 4. százada viszont még egyetlen bevethető harckocsival sem rendelkezett.¹⁸ A 12/I. SS-páncélososztály az előírtnál kevesebb gépjárművet kapott, a műhelyszázadnak pedig nem voltak még műszaki-mentő Bergepantherei.¹⁹ Az

¹² Lásd az SS-FHA Amt II Org.Ab. Tgb. Nr. II/2534/44 geh. számú iratot az ezred tevékenységi jelentésének szám nélküli mellékleteként.

¹³ Nevenkin 2008. 905. o.

¹⁴ Lásd ehhez a 12. SS-páncéloshadosztály 1944. június 1-jei havi jelentését. Közli: Meyer 1999. 757–760. o.

¹⁵ Meyer 1999. 14. o.

¹⁶ Ezek lettek a később sorozatban gyártott „Wirbelwind” légvédelmi páncélosok „prototípusai”.

¹⁷ A Panzer 38(t) könnyűharckocsi alvázára szerelt 2 cm-es légvédelmi gépágyú.

¹⁸ Meyer 1999. 757. o.

¹⁹ Uo. 760. o.

ezrednek 1944. június 1-jén 98 meglévő Panzer IV harckocsijából 91 bevethető volt. A 12. SS-páncélosezred főbb tiszti beosztásai 1944. június 6-án a következők voltak:

12. SS-páncélosezred törzs

ezredparancsnok: Max Wünsche SS-Obersturmbannführer

ezred-segédtsiszt: Georg Isecke SS-Hauptsturmführer

ezred-parancsörtiszt: Rudolf Nerlich SS-Untersturmführer

ezred-híradótiszt: (?) Schlauss SS-Hauptsturmführer

ezredorvos: dr. (?) Stiawa SS-Hauptsturmführer

12/I. (Panther) SS-páncélososztály

osztályparancsnok: Arnold Jürgensen SS-Sturmbannführer

osztály-segédtsiszt: Heinz Hubertus Schröder SS-Untersturmführer

osztály-parancsörtiszt: (?) Hogrefe SS-Untersturmführer

osztály-híradótiszt: Rolf Jauch SS-Untersturmführer

osztály-orvos: dr. (?) Daniel SS-Obersturmführer

1. század parancsnoka: (?) Berlin SS-Hauptsturmführer

2. század parancsnoka: Helmut Gaede SS-Obersturmführer

3. század parancsnoka: Rudolf von Ribbentrop SS-Obersturmführer

4. század parancsnoka: Hans Pfeiffer SS-Hauptsturmführer

Műhelyszázad: Robert Maier SS-Untersturmführer

12/II. (Panzer IV) SS-páncélososztály

osztályparancsnok: Karl Heinz Prinz SS-Sturmbannführer

osztály-segédtsiszt: Friedrich Hartmann SS-Obersturmführer

osztály-parancsörtiszt: Herbert Walther SS-Untersturmführer

osztály-híradótiszt: (?) Kommadina SS-Untersturmführer

osztály-orvos: dr. (?) Jordan SS-Hauptsturmführer

5. század parancsnoka: Helmut Bando SS-Obersturmführer

6. század parancsnoka: Ludwig Ruckdeschel SS-Hauptsturmführer

7. század parancsnoka: Heinrich Bräcker SS-Hauptsturmführer

8. század parancsnoka: Hans Siegel SS-Obersturmführer

9. század²⁰ parancsnoka: (?) Buettner SS-Hauptsturmführer

Műhelyszakasz: (?) Müller SS-Obersturmführer

²⁰ A 12/II. SS-páncélososztályban négy helyett öt századot szerveztek. Az 5–8. századokba az eredeti 17–17 harckocsi helyett kevesebbet állítottak be, és a fennmaradó mennyiségből szervezték meg a 9. századot. A kisebb létszámú századokat a németek valószínűleg a harcban jobban vezethetőbbnek tartották.

A 12. SS-páncélos hadosztály hadrendje a 12. SS-páncélos ezreden kívül az alábbi volt:

hadosztálytörzs térképész-csoporttal, hadosztály-kísérő századdal és négy táboricsendőr-szakasszal;

25. SS-páncélgránátos-ezred:

I–III. SS-páncélgránátos-zászlóalj: 1–4., 5–8., 9–12. század;²¹

13. SS- (vontatott nehéz gyalogsági löveg-) század;

14. SS- (vontatott légvédelmi gépágyús) század;

15. SS- (motorkerékpáros-lövész-) század;

16. SS- (páncélos-utász-) század;

26. SS-páncélgránátos-ezred:

I–III. SS-páncélgránátos-zászlóalj: 1–4., 5–8., 9–12. század, a 26/III. SS-páncélgránátos-zászlóalj lövészpáncélos-zászlóalj volt;

13. SS- (vontatott nehéz gyalogsági löveg-) század;

14. SS- (vontatott légvédelmi gépágyús) század;

15. SS- (motorkerékpáros-lövész-) század;

16. SS- (páncélos-utász-) század;

12. SS-páncélos-tüzérezred:

I. (önjáró) SS-páncélos-tüzérosztály (1–2. üteg 10,5 cm-es Wespe, 3. üteg 15 cm-es Hummel önjáró tarackokkal);

II. SS-páncélos-tüzérosztály (három üteg 10,5 cm-es gépvontatású könnyű tábori tarack);

III. SS-páncélos-tüzérosztály (három üteg 15 cm-es gépvontatású nehéz tábori tarack és egy üteg 10,5 cm-es ágyús üteg);

IV. SS-páncélos (sorozatvető-) tüzérosztály (négy 15 cm-es üteg);

12. SS-páncélos-felderítőosztály:

törzsszázad páncélgépkocsikkal;

1. (kerekes páncélgépkocsi-), 2. (féllánctalpas páncélgépkocsi-) század, 3–4. (lövészpáncélos-) század, 5. (páncélozott nehézfegyver-) század, egy ellátó század;

12. SS-páncélvadászosztály:

1. (vadászpáncélos-), 2. (vadászpáncélos-), 3. (vontatott nehéz páncéltörő ágyús) század;

12. SS-páncélos-utászzászlóalj:

1–3. század (1. század lövészpáncélos-század), „B” hadihídoszlop, könnyű hadihídoszlop;

12. SS-páncélos-híradóosztály:

1. (távbeszélő), 2. (rádiós) század;

12. SS-páncélos-légvédelmi tüzérosztály:

1–3. (8,8 cm-es), 4. (3,7 cm-es), 5. fényszóró-üteg;

²¹ A 4., 8. és 12. századok nehézfegyver-századok voltak.

- 12. SS-páncélos tábori pótzászlóalj;
- 12. SS-páncéloshadoszályt ellátó alakulatok;
- 12. SS-páncélos-karbantartó osztály;
- 12. SS-gazdasági osztály;
- 12. SS-egészségügyi osztály.

A seregtest erőit – a még szervezés alatt álló 12/IV. SS-páncélos (sorozatvető) tüzér-
osztály és a 12. SS-páncélvadászosztály kivételével – 1944. június 1-jén a nyugati arc-
vonalon végrehajtandó bármiféle támadó feladatra alkalmasnak minősítették.

Az első ütközet Caenért, 1944. június 6–10.

1944. június 6.

12/I. SS-páncélososztály²² (le Neubourg):

2 óra 35 perckor a Luftwaffe II. fokozatú riadója. Az osztálynál 2 óra 50 perckor az itt maradt századok számára I. fokozatú riadót rendelnek el. A parancsnokot²³, aki az új páncélosokkal St. Andre-ba hajtott a 25. SS-páncélgránátos-ezreddel való gyakorlatra, a segédtiszti²⁴ útján értesítették. Az ezred 6 óra 15 perckor kiadja a „Blücher” jelszót. Az ezred a menet megindítását le Neubourg megindulási ponttól 13 órára adta parancsba. A századokat előrevonják a megindulási pontra. Schütz SS-Hauptsturmführer a parancsnok helyetteseként felelős az itt maradt századokért.

A századok menete Epreville – La Riviere – Thibouville – Fontaine la S. keresztül Boissy-ig, ahol a törzs és a törzsszázad 15 órától helyezkedik el. A többi század elhelyezkedése: 1. század Berthouville, 2. század Morsan, 3. század le Theil-Nolent, 4. század St. Claire, ellátó század le Mitaterie, műhelyszázad az Evreux–Liseux úton, Boissy előtt lévő kastélyban. A menetképtelen gépjárművek a műhelyszázad legnagyobb részével együtt a korábbi elhelyezési körletben maradtak. Összevonásuk a páncélos-elhelyezési területre, le Neubourg-tól délre. A málhaozlopok további intézkedésig le Neubourg-ban maradnak.

A 3. század egyik tehergépkocsija baleset miatti veszteség. Boissy közelében 18 óra 10 perckor brit vadászbombázók támadása a menet útvonalán. Anyagi vagy emberveszteség nincs.

Az osztályt 23 órakor ismét megindították Thiberville – Orbec – Monnai-n keresztül Gace felé, hogy ott egyesüljön az osztály zömével.

1944. június 7.

12/I. SS-páncélososztály (menetben):

0 óra 30 perckor az 1. századnak megvan az első halottja repülőgép-alacsonytámadás következtében. Az osztály zöme St. Andre – Damville – Breteuil – la Ferte Fresnil vonalon menetelt és 6 órakor Gace-ban egyesült a többi századdal.

A teljes osztály további menete Trun – Falaise – Ussy – Thury Harcourt-on keresztül, onnan az Orne nyugati partján Amaye felé. Maizet-től a századok a menet útvonala mentén helyezkedtek el. Vadászbombázó-támadás miatt az 1. század egyik üzemanyagos tehergépkocsija odaveszett. Az ellátó század egy tehergépkocsija páncélgránátokkal repülő-alacsonytámadás következtében felrobant. A műhelyszázad ellátó tehergépkocsija repülőgép-alacsonytámadás során kiégett. A törzsszázad oszlopa elleni támadásban egy légvédelmi [harc]kocsi²⁵ kiégett, a karbantartó osztag gépkocsija teljesen megsemmisült, két tehergépkocsi pedig átmenetileg nem volt bevethető.

Napi veszteség: 6 tehergépkocsi végleges veszteség ellenséges behatás következtében, 8 tehergépkocsi megsérült.

23 órakor a századparancsnokoknak megbeszélés.

²² Ha külön nem jelöljük a forrást, akkor az adatok a 12/I. SS-páncélososztály 1944. június 6 – 1944. augusztus 29. között vezetett 1. sz. hadinaplójából származnak, amely megtalálható a Vojenský Historický Archiv, Praha (Hadtörténelmi Levéltár, Prága) őrizetében.

²³ Arnold Jürgensen SS-Sturmabführer, a 12/I. SS-páncélososztály parancsnoka.

²⁴ Heinz Hubertus Schröder SS-Untersturmführer, a 12/I. SS-páncélososztály segédtiszteje.

²⁵ Valószínűleg az osztály légvédelmi szakaszának egyik Flak-Panzer 38(t) légvédelmi páncélosa.

1944. június 8.

12/I. SS-páncélososztály (Maizet):

2 órakor parancs a készenléti állásokba való menetre. Ezt a parancsot nem lehet végrehajtani, mivel az üzemanyag nem érkezett meg időben. A menet 9 óra 30 perckor indult meg a Caen-től északra [kijelölt] készenléti állásokba; az élen az 1. század. Beérkezés 16 óra körül.

20 óra tájban az 1., 3. és 4. század megindul Bretteville [l' Orgueilleuse] ellen. A 3. század²⁶ egy gyalogsági csoport támogatásával átvette Gruchy biztosítását.²⁷ Erős tüzéségi tűz, veszteség nincs. Mintegy 7000 m-es távolságban páncélos-mozgás felfedve.

A 4. század feladata: le Bourg – Rots körzetében az ellenséges páncélosok, [valamint] a Bretteville-be visszavonuló ellenséges lövészek [elleni harc].

A század utánuk nyomult. Rots-tól 1 km-re nyugatra 100–200 m-es távolságból géppuskatűz. Tűzet viszonzotak, eközben 6 amerikai kis lánctalpas²⁸ kezelőszemélyzetét megsemmisítették. A harcokocsikra felült saját gyalogság legtöbbjét lelőtték. Haladtak [a Pantherek] tovább Bretteville [l' Orgueilleuse] felé. A település bejárata előtt 150 méterrel erős páncéltörőágyú-tűz; itt 4 brit [sic]²⁹ páncéltörő ágyút harcképtelenné tettek és egy-két apró lánctalpast megsemmisítettek. Heves páncéltörőágyú-, harcokocsi- és géppuskatűz. A tűzharcot [a páncélosok] felvették és elnémitották az ellenséges tüzet. A 427-es [harc]kocsi páncéltörőágyú-találat rongálta meg (a lövegpajzsot átlöve) és kiégett.

A század újjászervezése. Az élen haladó 418-as harcokocsi az úton páncéltörő ágyú telitalálata miatt harcképtelenné vált. Az égő és robbanó él-harcokocsi miatt az él-szakasz nem tudott ismét megindulni, mert az út el volt zárva. A helységet balról megkerülték. Déli részéből heves páncéltörőágyú- és harcokocsi[ágyú]-tűz. A falut lövésekkel felgyújtották. Az ellenséges elhárító tűz kiiktatása után a század támadást indított és elérte Bretteville [l' Orgueilleuse] északnyugati kijáratát. Parancsra átnyomultak a következő falun. Ezután ellenséges tevékenység már nem volt, ezért a század parancs szerint visszahúzódott. A visszaúton géppuska-, géppisztoly- és puskatűz az égő Bretteville [l' Orgueilleuse]-ből; ugyanakkor ismét páncéltörőágyú-tűz. A 425-ös [harc]kocsin páncéltörőágyú-találat (a torony átlövése). Az ellenséges gyalogság megpróbálta kód segítségével megközelíteni a páncélosokat. A századot sietve kivonták és a parancsnak megfelelően a le Bourg – Rots körzettől délre és nyugatra vonták vissza biztosításra.

Az 1. század a sötétedés miatt 21 óra körül félbehagyta támadását. A Caen – Bayeux főútvonalon gyülekezett, majd felújította a támadást. A 116-os [harc]kocsi páncéltörő ágyú találata következtében végleges veszteség, a 115-ös [harc]kocsi tornya páncéltörő ágyú találatától megrongálódott. Az út biztosítása a felültetett gyalogsággal együtt. [Másnap reggel] 7 órakor elfordulás az új biztosító állásba Rotstól nyugatra.

²⁶ A 12/3. SS-páncélosszázad parancsnoka eredetileg Rudolf von Ribbentrop SS-Hauptsturmführer volt, de ő 1944. június 3-án szövetséges vadászbombázó-támadás következtében megsebesült. A századot ekkor Lüdemann százados vezette.

²⁷ Biztosításkor a német páncélos-kötélék legtöbbször előre szemrevételezett állásokból (akár toronyig beásva, de az állásból kihátrálás lehetőségét biztosítva) helyből vezetett tüzrelvél vette fel a harcot a védelem első vonala irányában támadó ellenséges erőkkel. Néhány lövés után az egyes harcjárműveknek a korábban kijelölt váltóállásokat kellett elfoglalniuk, hogy elkerüljék az ellenség válaszcsepését. Egy páncélos-szakasz legkevesebb 200 méter széles vonalban biztosíthatott (a harcjárművek között 50 méteres térközzel). Egy páncélosszázad akár 1000–1500 méter széles és 500 méter mély arcvonalszakaszt is biztosíthatott. Lásd ehhez *Wolfgang Schneider*: Panzeraktik. German Small-Unit Armor Tactics. Winnipeg, 2001. (a továbbiakban: *Schneider* 2001.) 91. o.

²⁸ Az eredetiben: Karetten. Ezek nem amerikai járművek voltak, hanem vélhetően brit Universal (más néven Bren-) Carrier nevű kisméretű, felül nyitott lánctalpas szállító harcjárművek.

²⁹ Rots körzetében aznap nem brit, hanem a kanadai „The Regina Rifles” gyalogezred részei, és a 2. „Royal Canadian” tüzérezred páncéltörő ágyúi harcoltak.

3. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. 07. 15.

Támadás Rots – le Bourg – Bretteville [l' Orgueilleuse] felé 1944. 06. 08-án³⁰

Helyzet:

Az osztály a Caen – St. Germain úttól északra támadásra készült St. Aubin-sur-Mur irányában. Légi főlény az ellenség oldalán. A déli szárny felé, Caen repülőtere irányában páncélosokkal indított ellenséges támadás miatt a tervezett támadás irányát nyugatira változtatták, hogy az ellenség balszárnyába kerüljünk.

Feladat:

A 4. század a Caen – Bayeux úttól jobbra megtámadja le Bourg és Bretteville [l'Orgueilleuse] helységeket, és a Bretteville [l'Orgueilleuse]-től északra és északnyugatra lévő magaslaton biztosít.

A harc lefolyása:

A század felkészül az elrendelt támadásra; balra a II. szakasz, jobbra az I. szakasz, köztük a századparancsnoki osztag, mögötte a III. szakasz. A gránátosok felülnek [a Pantherekre]. A század gyors előretöréssel, harcérintkezés nélkül eléri le Bourg-ot. A század oszlopalakzatot formál, az élen Pfeiffer Hauptsturmführer, a II. szakasz, aztán az I. és III. szakasz. Le Bourg nyugati kijáratának elérése után harcérintkezés az ellenséges gyalogsággal. A tüzet a géppuskák és a páncélgránátosok viszonozzák. A lakosok kérdésre elmondják, hogy az ellenség Bretteville [l'Orgueilleuse] irányában visszavonult. Rádióüzenet a századnak: „A század a legnagyobb sebességgel kövesse őket!” Le Bourg és Bretteville [l'Orgueilleuse] között heves ellenséges páncéltörőágyú- és géppuskatűz 6 lövészpáncélosból (apró lánctalpasból). A gránátosok veszteségeket szenvedtek és leugráltak [a Pantherekről]. A század késedelem nélkül Bretteville [l'Orgueilleuse] bejáratáig nyomul előre, ahol Bretteville [l'Orgueilleuse] széléről ismét heves ellenséges harckocsi-, páncéltörőágyú- és géppuskatűz. A 404-es [Panther] a falu bejáratánál ellenséges páncélost azonosít, megnyitja a tüzet és egy Shermant kiló. Parancs rádión a századnak: „A II. szakasz az úttól balra, az I. szakasz jobbra tűzarcvonalba és felvenni a harcot az ellenséges páncélosokkal és páncéltörő ágyúkkal!” Eközben Hartmann Unterscharführer 427-es páncélosa toronytalálat miatt harc képtelenné válik. A parancsnok, az irányzó- és a töltőlövész megsebesült. Az ezred- és az osztályparancsnok beérkezik a századhoz. Az ezredparancsnok parancsa: „A század – az élen egy szakasszal, a többi oszlopban követi – átnyomul Bretteville [l'Orgueilleuse]-ön és eléri a kitűzött támadási célt!”

Az I. szakasz az élen, az él-jármű – Mühlhausen Unterscharführer 418-as páncélosa – 24 órák indult meg. Az él-jármű eléri a helység közepét és 50 m-ről páncéltörőágyútalálatot kap a tornyába. További három találat után a 418-as kiég. A parancsnok, az irányzó-lövész és a járművezető elesik, a töltőlövész megsebesül. Az ezredparancsnok új parancsa: „A század visszahúzódik és a helységet balról karolja át!”

A III. szakasz halad az élen, mögötte a II. és az I. szakasz, a századparancsnok a III. szakasz mögött. A III. szakasz tűzarcvonalat képez és Bretteville [l'Orgueilleuse]-t minden fegyverből tűz alá veszi. Bretteville [l'Orgueilleuse] ég. Az ellenséges ellenállás érezhetően gyengül. 1 óra tájban a század eléri a magaslatot Bretteville [l' Orgueilleuse]-től északra és biztosítja. Az ellenséges tüzéség heves tűzcsapásai megakadályozzák a saját gránátosok előretörését. Az ezred újabb parancsa rádión: „A század le Bourg nyugati kijáratáig vonul vissza és Bretteville irányában Norrey felé biztosít!” Az elszakadáskor ismét feléled az ellenséges ellenállás. Hillig Untersturmführer páncéltörő ágyú találatától megsebesül, Unglaub

³⁰ Az eredeti dokumentumon a támadás időpontjaként (véltetően elgépelés következtében) 1944. június 11-e olvasható.

Unterscharführer géppuska-lövedéktől a fején sebesül meg. A század eléri a parancsba kapott biztosítandó terepszakaszt le Bourg-tól nyugatra.

Pohl
hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. június 9.

12/I. SS-páncélosztály (harcálláspont: le Bourg):

12 órakor az 1. század támadása Norrey [-en-Bessin] felé. Egy lejtő mögötti állásból minden harckocsiágyúból tűz alá vették a templomtornyot, mivel ott nagy valószínűség szerint tüzérségi megfigyelő [volt]. A legnagyobb sebességgel hajtottak Norrey [-en-Bessin] felé. Két páncéltörő ágyút és gyalogsági állásokat tapostak szét. A parancsnok utasítására a század visszatért a meginduló állásába.

Ugyanebben az időben a 3. század is támadásra indult és jól haladt előre. A templom magasságában és az onnan jobbra lévő erdős részből páncéltörőágyú-tűz. A tüzet viszonozták, 2 páncéltörő ágyút megsemmisítettek. Páncéltörő ágyúk telitalálata következtében öt perc alatt végleges veszteség lett és kiégett a 325-ös, 328-as, 335-ös, 336-os és 337-es [harc]kocsi (az ellenséges páncéltörő ágyúkat vagy harckocsikat nem lehetett látni). A 327-es és 329-es [harc]kocsit páncéltörő ágyú találata rongálta meg; [ezek] a műhelybe mentek. A század parancsra visszavonult. A lejtő mögötti állásból folytatták a tüzharcot. Ismételt visszavonulás és állás létesítése az 1. század mögött.

A 4. század feladata: biztosítás, a támadó 1. és 3. század szárnyainak védelme, tüztámogatás az állásból. Hirtelen páncéltörőágyú-tűz Bretteville [l'Orgueilleuse]-ből. A 417-es [harc]kocsi páncéltörő ágyú telitalálatától kiégett. A század a főút biztosítása mellett új állásokba vonult, és tüzet nyitott az azonosított páncéltörő ágyúra, amelyet megsemmisített.

A 404-es [harc]kocsi teknőjét páncéltörőágyú-találat [érte], ezért a műhelybe vontatták. Tűz a vélelmezett páncéltörő ágyúkra. Egyidejűleg az [ellenséges] gyalogság az út mentén két oldalt támadást indított Rots felé. A támadást a 25/15. SS-páncélgránátos-század³¹ részei visszaverték.

A 2. század állása Fontenay [-le-Pesnel]-től északnyugatra, ahol 3 Shermant³² kilőtt. A 3. és 4. század az esti órákban egy-egy Shermant lőtt ki.

23 órától az osztály Fontenay [-le-Pesnel]-be települ át.

4. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncéloszázad Helyben, '44. 09. 26.
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Saját támadás Norrey [-en-Bessin] felé 1944. 06. 09-én

Helyzet:

Az ellenség Bretteville [l' Orgueilleuse]-t és Norrey [-en-Bessin]-t ismét szilárdan kézben tartja és megpróbál a Bretteville [l'Orgueilleuse] – Caen úton előnyomulni. Az 1. és 3. század Norrey [-en-Bessin]-t támadja.

Feladat:

A 4. század átveszi a jobbszárny biztosítását és felügyeli a két század előretörését.

A harc lefolyása:

Készenléti állás körzete heves ellenséges tüzérségi lövetés alatt áll. 14 óra 40 perckor az 1. és 3. század megindulása Norrey [-en-Bessin] felé. A gránátosok mögöttük követik őket. A 4. század Norrey [-en-Bessin] és Bretteville [l'Orgueilleuse] felé tüzellel fedezi a jobb-

³¹ Ez volt a 25. SS-páncélgránátos-ezred felderítésre alkalmazott motorkerékpároslovász-százada.

³² Az eredetiben Cherman. 12. SS-páncélosezred két osztályának hadinaplóiban igen sokszor „Cherman” alakban említik a Sherman harckocsikat. A kilőtt harckocsik valószínűleg DD Shermanek voltak, és a brit 8. páncélosdandár zászlóalj méretű 24. „Lancers” harckocsiezredének állományába tartozhattak.

szárnyat. A túl erős ellenséges védelem miatt az 1. és 3. század visszavonul a kiindulási állásokba. Ismételt heves tüzérségi tűz. A 4. század tűzarcvonalat létesít Bretteville [l'Orgueilleuse] irányában. Eközben Voss Unterscharführer 416-os páncélosát³³ páncéltörő ágyú találatával kilövik. A páncélos kiég, a parancsnok, az irányzó- és a töltőlövész elesett. A járművezető és a rádiós azóta égési sebeket viselnek. Az ellenség a le Bourg felé vezető úton nyomult előre és a század tűz alá vette. Eközben Lehmann Oberscharführer 404-es páncélosa három páncéltörőágyú-találatot kapott és kilőtték. A járművezető, Heckl Rottenführer súlyos sebesülése dacára a harckocsit egy lejtő mögötti állásba viszi, és végül sikerül a páncélost kimenekítenie. Ezután kiszáll [a harckocsiból] és a közözhelyre viszik. A rádiós, Finke [SS-]Schütze elesett. A század az ellenség le Bourg felé [indított] támadását visszaveri és biztosítja a parancs szerinti irányt. Erre fel további heves ellenséges tüzcsepások. Karst Unterscharführer, a századparancsnoki harckocsi vezetője elesett.

Pohl
hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. június 10.

12/I. SS-páncélososztály (Fontenay-le-Pesnel):

5 óra körül a biztosító állások elfoglalva.

A 2. század a Fontenay-tól északnyugatra lévő erdős részen marad. Az 1. és 3. század állásokat létesít a Caen felé vezető úttól északra. A 4. század Rots-ban marad biztosítani. A 2. és 3. század egy-egy Shermant lőtt ki. A 4. századnál egy Dreadnought-ot³⁴ toronytalálattal megrongáltak. A [harc]kocsit elvontatták. Megfigyelhető volt, hogy a páncélosból sebesülteket emeltek ki.

A leghevesebb bombázó-, vadászbombázó- és tüzérségi tevékenység. Végleges veszteség: 3 tehergépkocsi.

Beck SS-Hauptsturmführer a „Nyugat” Főparancsnok törzsénél elesett.³⁵ Az Obergruppenführer³⁶ napi parancsa a „Hitlerjugend” hadosztályhoz.³⁷

A második ütközet Caenért, 1944. június 11–18.

1944. június 11.

12/I. SS-páncélososztály:

A századok biztosító állásokban vannak. 14 óra körül 12 ellenséges páncélos rájuk ültetett gyalogsággal támadta meg Reitzenstein egységét.³⁸ Az 1. század átvette a biztosítást.

14 óra 30 perckor a 3. század erős harckocsi- és tüzérségi tüzet kap. A Caen – Fontaine [-le-Pesnel] utat köd- és repeszgránátokkal lövik. Az 1. és 2. század egy-egy Shermant lőtt ki, a felderítőszakasz 2 páncéltörő ágyút semmisített meg és egy Shermant mozgásképtelenné lőtt. Fiala hadnagy (jobb alkarján) megsebesült.

³³ A 12/I. SS-páncélososztály hadinaplója szerint a 417-es Panther lett itt végleges veszteség.

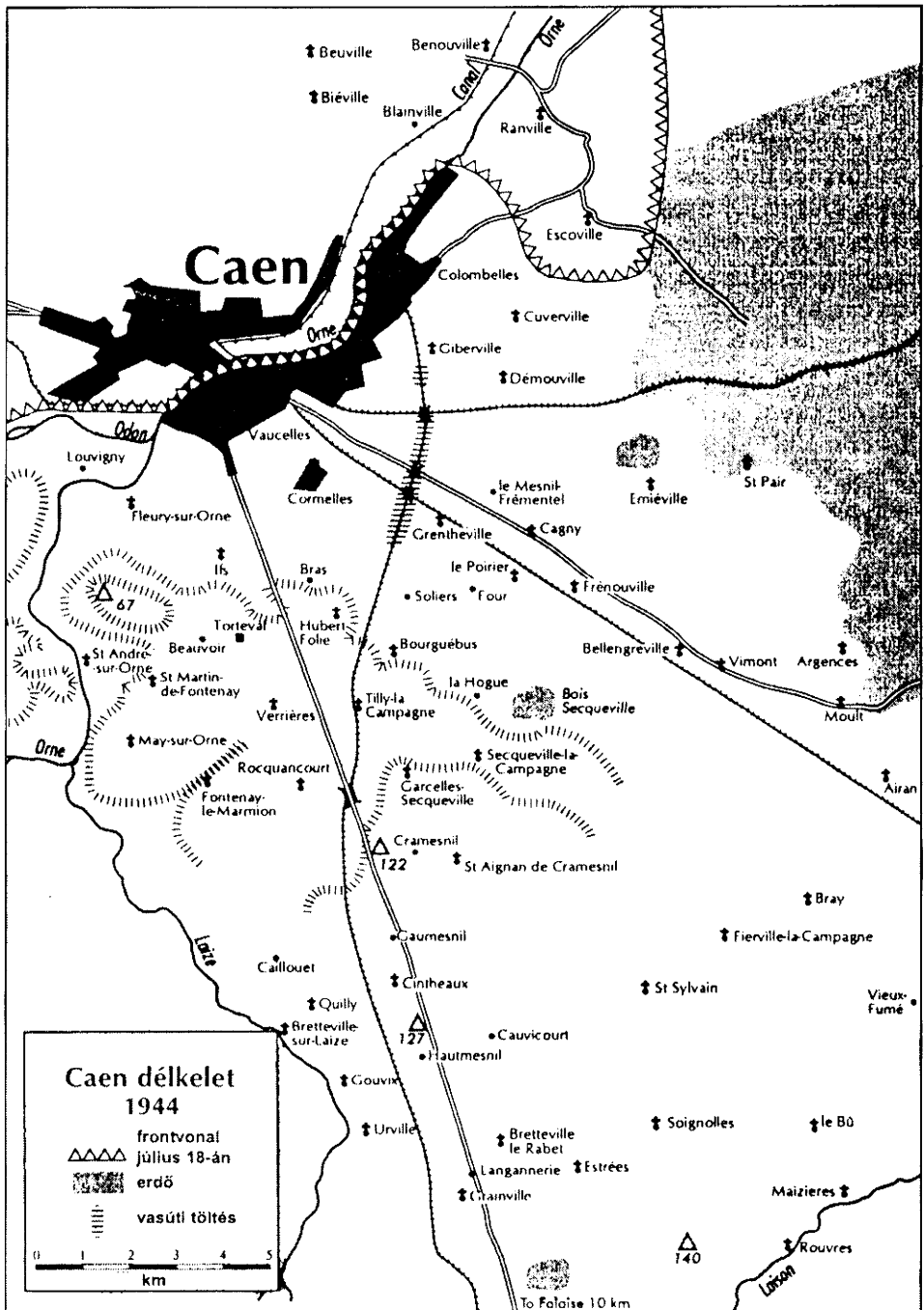
³⁴ Vélhetően a brit Churchill nehézharcokosi valamelyik változatáról lehet szó.

³⁵ A Vaskereszt lovagkeresztjével kitüntetett Wilhelm Beck SS-Hauptsturmführer korábban a 12/2. SS-páncélos század parancsnoka volt. Ekkor az I. SS-páncélos hadtest összekötő tisztjeként szolgált a „Nyugat” páncélos csoport főhadiszállásán, amelyet 1944. június 10-én este 20 óra 30 perc körül szövetséges vadászbombázó- és kétmotoros bombázó-repülőgépek támadtak meg. A törzsben és az alárendelt vezetési szerveknél 32 fő esett el, egy fő pedig eltűnt.

³⁶ Josef (Sepp) Dietrich SS-Obergruppenführer ekkor az I. SS-páncélos hadtest parancsnoka volt.

³⁷ A parancs a hadinapló mellékletei között nem található meg.

³⁸ Gerd Freiherr von Reitzenstein SS-Hauptsturmführer ekkor a 12. SS-páncélos-felderítőosztály 5. (nehézfegyver-) századának parancsnoka volt.

A 4. századnál egy 12 fős felderítőosztagot visszavertek. Egy angol gépjármű két rádióssal behajtott a 4. század vonalába. A kocsit biztonságba helyezték, az angolokat³⁹ agyonlőtték, mivel ellenállást tanúsítottak. A biztonságba helyezett iratokat a parancsörtsízt útján azonnal a hadosztályhoz továbbították. A Rots elleni páncélos-támadáskor a 4. század 16 Sherman lött ki. Pfeiffer SS-Hauptsturmführer⁴⁰ eközben elesett.

Egész nap erős tűzérési tevékenység. Gránátrepeszek következtében veszteségek keletkeztek (sebesültek).

5. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncéloshadosztály

Helyben, 1944. július 15.

12. SS-páncélosezred/4. [század]

A Rots és le Bourg elleni ellenséges páncélos-támadás elhárítása '44. 06. 11-én

Helyzet:

Erős ellenséges nyomás le Bourg és Rots felé. Az ellenség felderítő előretöréseit Rots és le Bourg felé 06. 10-én visszaverték.

Feladat:

A gránátosokkal közösen a Rots – le Bourg vonal biztosítása, úgymint a század 5 [harc]kocsijával a balszárnyon le Bourg-nál és 2 [harc]kocsival a jobbszárnyon Rots nyugati szélén; biztosítás délnyugat, nyugat és északnyugat felé.

A harc lefolyása:

06. 11-én egész napon át estig állandó heves tűzérési csapások a század biztosító állásaira. Rots-ból váltakozva 15-45 ellenséges harckocsit figyeltek meg, amelyek a bretteville-i úton észak felé mozogtak. Bretteville [l' Orgueilleuse] északi szélén tartósan 16 ellenséges páncélos biztosított le Bourg irányában. A jobbszárnyon fokozott éberséget rendeltek el. Egy ellenséges tüzrajtaütésnél a 425-ös harckocsit egy tűzérési találat megrongálta, a rádióst, Testor [SS-] Schütze-t pedig megölte. A megfigyelt ellenséges páncélosokat a századparancsnoknak haladéktalanul jelentették, aki ezután maga is a jobbszárnnyra ment és megláthatta őket. A megsérült harckocsit kivonták a biztosító vonalból, és helyreállítás végett a karbantartó osztaghoz irányították.

18 óra 30 perckor a század jelentést kapott: „490 (Villons [-les-Buissons]) felől 71 (Rots) felé 46 ellenséges páncélos.⁴¹ Figyelem! Figyelem!” A saját erőnk a fenyegetett szárnyon három harckocsi.

A századparancsnok és a III. szakasz parancsnoka, Deutscher Untersturmführer kivált a balszárnnyról le Bourg-nál és átvette Rots északi szélének biztosítását. 19 óra tájban ellenséges páncélos-előretörések [indulnak] a bretteville-i úton le Bourg felé. Hanitsch Unterscharführer 438-as páncélosa 900 m-ről kilőtt egy Churchill-t.

Nem sokkal ezután Pohl hadnagy 415-öse egy Shermant 70 méterről, egy másikat 10 m-ről lött ki. A többi páncélos nyugat felé fordult.

19 óra 30 perc körül ismételt támadás heves tűzérési előkészítés után. Kemény tűzharcban Lehmann Oberscharführer 426-os páncélosa a támadó 12 ellenséges harckocsiból négyet lött ki, további három találatot ért el, mire az ellenséges páncélosok visszavonultak (négy Sherman kilöve, két Sherman és egy Churchill eltalálva). A 426-os [Panther] parancsot kap a századparancsnoktól, hogy fogjon hozzá az állásváltoztatáshoz Rots északi szélére, ahol a tűzérési találat miatti sérüléseket (a futóművön, lánctalpon és futógörgőkön) a

³⁹ Sokkal valószínűbb, hogy ezek a katonák angolul beszélő kanadaiak voltak.

⁴⁰ Hans Pfeiffer SS-Hauptsturmführer a 12/4. SS-páncélosszázad parancsnoka volt.

⁴¹ Ezek a harckocsik valószínűleg a kanadai 10. „The Fort Garry Horse” páncélosezred harcjárművei voltak. A zászlóalj méretű ezred „B” és „C” századát kettős hajtású (úszóképes) Sherman harckocsikkal szerelték fel. Minden harckocsi-szakaszban egy páncélos megnövelt tűzerejű Sherman Firefly volt.

karbantartó osztagnál megjavíthatják. 21 óra 30 perc körül heves tűzérési tűz vezette be az ellenséges páncélos-támadást Rots felé, és az ellenségnek sikerült gyalogsággal és harckocsikkal benyomulnia a helységbe.

Pfeiffer Hauptsturmführer elhatározza, hogy három [harc]kocsival és gránátosokkal előretörést hajt végre. Deutscher Untersturmführer 435-ös páncélosa a le bourg-i úton behatol Rots-ba, eléri a templomot és utcai harcban három ellenséges páncélost (Shermant) lök ki. A 405-ös és 426-os [Panther] megpróbálja kelet felől ugyancsak elérni a templomot, azonban a helység keleti szélének elérésekor ellenséges páncélosokba ütköznek, amelyek közül a századparancsnoki harckocsi 3 Shermant lőtt ki. Ezeket az égő páncélosokat a keskeny úton nem lehetett megkerülni. A két [harc]kocsi leszállást foglalt a falu szélén az élősövények mögött, és a községen keresztül nyomuló ellenséges gyalogságot repeszgránátokkal és géppuskával küzdötte le. Deutscher Untersturmführer 435-ösét rádióon nem érték el, és amint az később kiderült, ki is lőtték. Az egyik áttört ellenséges harckocsit Schlehuber Unterscharführer 425-öse gyújtotta fel lövéseivel. Az ellenségnek sikerül a jobbszárnyat legyőznie, és a század maradékát két [harc]kocsival a Caen – le Bourg útig való visszavonulásra kényszeríti.

Eközben a századparancsnoki harckocsi találatot kap a kupoláján, Pfeiffer Hauptsturmführer elesett.

Rádiókapcsolat a század balszárnyával nincs többet, amelyet ezért a valós helyzetről nem tájékoztathattak, és fennállt a veszélye, hogy elvágják. Pohl hadnagy gyülekeztette a század maradékát, összesen három [harc]kocsit, és délig védte a korábbi állást. Miután a gránátosok 1 km-t visszavonultak, a század ugyancsak visszahúzódott, és eközben 4 lövészpáncélost lőtt ki.

Pohl
hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. június 12.

12/I. SS-páncélososztály:

A századok biztosító állásokban maradnak. Heves tűzérési tűz egész álló nap. Emiatt egy vontató jármű, egy Kfz. 1 és egy rádiós kocsi végleges veszteség, valamint 10 óra 30 perc körül a 305-ös páncélos lövegpajzsát harckocsi-találat éri.

1944. június 13.

12/I. SS-páncélososztály:

13 órakor az 1. és 3. század, továbbá a 3 parancsnoki [harc]kocsi kivonása Rauray – Noyers-en keresztül Monts felé, hogy ott leküzdjék a betört ellenséges páncélosokat. Monts-tól 1 km-re északra az osztályt visszarendelték korábbi állásába, mivel a felszámolásukat [addigra] végrehajtották. Az 1. század áthelyezi állását a Tilly-sur-Seulles-től közvetlenül délkeletre lévő magaslatokra, hogy a 902. ezrednél⁴² benyomott arcvonalat (az osztály nyugati szárnyán) nyugat felé fedezze.

A 4. századot a 26. SS-páncélgránátos-ezreddel való együttműködésre utasították és Marcelet-ben áll rendelkezésre.

A 2. századot a 12. SS-páncélos-felderítőosztállyal való együttműködésre utasították.

A 4. századnál egy (felderítő) repülőgépet, amely az ellenséges állások közé kényszerült le szállni,⁴³ páncélgránátokkal, kikászálódó személyzetét [pedig] géppuskatűzzel semmisítették meg.

Az osztályban három I. osztályú és 30 II. osztályú Vaskeresztet adományoztak.

⁴² A páncélos-tanhadosztály (Panzer-Lehr Division) 902. páncélgránátos-tanezredéről van szó.

⁴³ Egy szövetséges felderítő repülőgépről volt szó, amely kényszerleszállást hajtott végre a saját vonalai mögött.

1944. június 14.

12/I. SS-páncélososztály:

12 órakor a törzsszázad légvédelmi szakasza egy vékony füstcsíkkal az állás fölé érkező Thunderbolt⁴⁴ lőtt le, amely 3 km-re Vendes-től délre merőlegesen lezuhant. Megerősítve Burckhardt főhadnagy által (tábori postaszáma: 00954).

A 3. század átadott három harckocsit az 1. századnak, hármat a törzsszázadnak (a felderítőszakasznak) és kettőt a 4. századnak. A 3. század tisztjei, altisztjei és legénysége feltöltésre le Neubourg-ba vezényeltettek vissza.

A nap egyébként nyugodtan telt. Szórványos tüzérségi zavarótűz. Gyenge repülőtevékenység.

Az Obergruppenführer napi parancsa: „Elismerés a hadtestnek a partraszállási arcvonal elhárító harcaiért”.

1944. június 15.

12/I. SS-páncélososztály:

Napközben több heves tüzrajtaütés a harcállásponton.

15 óra körül a 2. század kilőtt egy harckocsit (típusát nem lehetett megállapítani, mert csak a tornya látszott), amely egy találat után felrobbant. Ezen kívül még 6 lövészpáncélost is megsemmisítettek.

Az 1. század 19 óra tájban 3 lövészpáncélost semmisített meg a rajtuk ülő gyalogsággal.

1944. június 16.

12/I. SS-páncélososztály (Bas des Forges):

0 órától az osztály áttelepülése az új elhelyezési körletbe Bas des Forges-hez, különös esemény nélkül. Az osztály-harcálláspont áttelepülése előtt 15 [repülő]gép heves alacsonyítamadásai. Fontenay [-le-Pesnel]-t bombákkal és fedélzeti fegyverzettel támadták. Anyagi vagy emberveszteség nem keletkezett.

Az osztály új elhelyezési körlete mentes a tüzérségi tüztől. Az előző napon jelentősen gyengébb légi tevékenység.

19 óra 27 perc körül a légvédelmi szakasz lelőtt egy Thunderboltot. 21 óra 30 perckor egy további [repülő]gépet lőttek le. Egy Kfz. 1 és egy tehergépkocsi anyagkárosodás miatti veszteség.

1944. június 17.

12/I. SS-páncélososztály:

11 órakor a légvédelmi szakasznál egy Typhoon lelövése. Egyébként semmi különös esemény.

1944. június 18.

12/I. SS-páncélososztály:

Semmi különös esemény.

Átmeneti hadműveleti szünet, 1944. június 19–24.

1944. június 19.

12/I. SS-páncélososztály:

A 4. század felderítő vállalkozása a 438-as páncélos állapotának felmérésére, amelyet Rots-ban kellett hátrahagyni. Eközben egy fő megsebesült.

⁴⁴ Amerikai gyártmányú P-47 Thunderbolt együléses vadászbombázó-repülőgép.

1944. június 20.

12/I. SS-páncélososztály:

A 4. század újabb felderítő osztaga Mais SS-Unterscharführer vezetésével. A [438-as] harckocsi helyzetét a legpontosabban felmérték. 4 óra 30 perc körül a géppuskatűz ellenére két vontató jármű és egy zsákmányolt páncélos által sikerült kihúzni a [harc]kocsit, és a műhelybe vontatni. Az egyik vontató jármű kapott néhány találatot, egyéb veszteség nincs. Az ezredparancsnok a felderítő osztag parancsnokának I. osztályú Vaskeresztet, az akcióban részt vetteknek pedig II. osztályú Vaskeresztet adományozott.

1944. június 21–23.

12/I. SS-páncélososztály:

Semmi különös esemény.

1944. június 24.

12/I. SS-páncélososztály:

Az 1. század parancsot kapott a Caen-től északnyugatra, St. Germain [-la Blanche-Herbe]-nél való biztosításra. Egyébként különös esemény nem történt.

A harmadik ütközet Caenért, 1944. június 25–30.

1944. június 25.⁴⁵

12/I. SS-páncélososztály:

13 órakor a 2. és 4. század két-két szakasza Fontenay [-le-Pesnel] felé indul meg. A támadást abba kellett hagyni, mert az ellenség túl erős. A 217-es [harc]kocsi végleges veszteség. A segéd-tiszt, Schröder SS-Untersturmführer eltűnt.⁴⁶ A 438-as [harc]kocsi⁴⁷ páncéltörő ágyú találata miatt végleges veszteség. A 236-os és 427-es [harc]kocsikat az oldalsó előtétajtás és a futómű páncéltörőágyú-találata miatt el kellett hagyni.

Az osztály átcsoportosítása Tessel-Bretteville-hez. Az újabb Fontenay [-le-Pesnel] felé való támadást fel kellett függeszteni. Az osztályt bekerítették, és körvédelemre rendezkedik be. A 2. és 4. század megmaradt páncélosait Tessel-Bretteville-hez vonják előre, és biztosító állást foglalnak. A St. Germain [-la Blanche-Herbe]-nél biztosító állásban lévő 1. századot ugyancsak kivonták, hogy Tessel-Bretteville-től északra és északnyugatra biztosítson. A 2. század egy Sherman megsemmisített.

⁴⁵ Ezen a napon kezdődött és 1944. június 30-ig tartott a brit-kanadai 21. hadseregcsoport „Epsom” hadművelete. Ennek során a megerősített VIII. hadtest feladata az volt, hogy átkeljen az Odon folyón, birtokba vegye a folyó mögötti (különösen a 112-es és 113-as) magaslatokat, és behatoljon az Orne völgyébe. Ezzel a brit-kanadai csapatok dél felől elvágják volna Caen-t, és a németeket a város feladására kényszeríthették volna. A VIII. hadtest a 15. (Scottish) és a 43. (Wessex) gyaloghadosztályból, a 11. páncélosadosztályból, a 4. páncélosdandárból, a 31. harckocsidandárból és egy különleges harckocsi-zászlóaljából állt, több mint 600 páncélossal és 900 löveggel. A 4. páncélosdandár Sherman harckocsijai a 43. gyaloghadosztályt, a 31. harckocsidandár Churchill nehézharckocsijai pedig a 15. gyaloghadosztályt támogatták. A 11. páncélosadosztálynak a sikeres áttörés esetén a sikert kellett volna kifejlesztenie az Orne völgye felé. A VIII. hadtestet támogatta a haditengerészet három cirkálója és a 2. harcászati légierő vadászbombázó-csoportosítása is.

⁴⁶ A hadosztály története szerint Schröder SS-Untersturmführer elesett, amikor kiszállt harckocsijából. Lásd: Meyer 1999. 176. o.

⁴⁷ Ez volt az a Panther harckocsi, amelyet néhány nappal korábban a németek sikeresen kivontattak Rots-ból.

6. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. 07. 15.

Támadás Fontenay [-le-Pesnel] felé '44. 06. 25-én

Helyzet:

Az ellenségnek sikerült harckocsikkal támadva elfoglalni Fontenay [-le-Pesnel] települést a Caen – St. Lo főútvonalon és az utat lezárni.

Feladat:

Az osztály kötelességében a 4. századnak a 2. századot követve meg kell támadnia a települést, elfoglalnia és megszállnia az onnan északnyugatra lévő magaslatot.

A harc lefolyása:

A század a pihenőállásból a 2. század mögött a Rauray-n keresztül Fontenay [-le-Pesnel] felé vezető úton nyomul előre. A Fontenay [-le-Pesnel]-től délre lévő magaslaton való áthaladáskor az ellenséges tüzérység heves zárótüze. Hanitsch Unterscharführer 429-es páncélosa a futóművét ért tüzérügyi találat miatt kiesik, és el kell vontatni. Miután a század elérte Fontenay [-le-Pesnel] település szélét, az ezred parancsa rádióan: „A települést balra átkarolva megtámadni és a támadási célt elérni!” Flämmig Untersturmführer II. szakasza bal felé szétbontakozik, mögötte az I. szakasz, elfoglalja Fontenay [-le-Pesnel] déli szegélyét és a templom irányából heves páncéltörőágyú-tüzet kap, amely Sedat Unterscharführer 427-es páncélosát kilövi. Flämmig Untersturmführer 425-öse megsemmisíti a páncéltörőágyút, de rádióan jelenti: „Mélyút előttem, nem jutunk be a településre”. Sedat Unterscharführer 427-es harckocsija már a mélyúton maradt állva. Rádásul a támadási irányra részletesen egy patakmeder is húzódott, amely ugyancsak páncélos-akadály volt. Az ezred új parancsa: „A század átkel a patakon Tessel-Bretteville-ben, és e pataktól balra ismét megtámadja Fontenay-t és az onnan északra elterülő magaslatokat!”

Tessel[-Bretteville]-ben a század felvette az összeköttetést a tanhadosztály⁴⁸ Wehrmacht-alakulataival és haladéktalanul támadást indított. A nehézkes, sövényekkel és árkokkal szabdaltn terepen az ellenség jól beásta és álcázta magát; emiatt a támadás csupán a II. szakasz arcvonalán haladt jól. Az I. szakasz a század balszárnyán az ellenség erősen megszállt kiserdőbe ütközött és heves tüzérügyi, páncéltörőágyú- és harckocsitüzet kapott. Lehmann Oberscharführer szakaszparancsnok 415-ös páncélosa rádiótechnikailag harcképtelenné vált. Lehmann Oberscharführer szakaszparancsnok átszállt a 416-os [Pantherbe], és rádióan jelenti, hogy a tanhadosztály utászai a támadást nem követik, és ezen a kiserdőn a jelentős ellenséges jelenlét miatt egyedül nem tudnak keresztülhajtani.

A megbízott századparancsnok, Pohl hadnagy parancsa rádióan: „Az I. szakasz kövesse a II. szakaszt annak sávjában!” A megbízott századparancsnok a II. szakasszal elérte a támadási célt és biztosította a magaslatot. Az I. szakasz felvette az összeköttetést a gránátosokkal, megkerülte a kiserdőt és ugyancsak megtámadta a magaslatot a kiserdő mögött. Egy sövényre való felkapaszkodáskor Ratka Unterscharführer 417-es [Panthere] három találatot kapott ellenséges páncélosoktól, amelyek jól álcázott állásból nyitottak tüzet, és a szakasz újabb megindulásakor Meiss Unterscharführer 438-as páncélosát eltalálva, kilőtték azt. A páncélos kiégett. Lehmann Oberscharführer, az I. szakasz parancsnoka kiszáll, gyalog felvette az összeköttetést Pohl hadnagy megbízott századparancsnokkal, és éjjel 2 óra körül az I. szakasz két [harc]kocsijával beérte a századot.

A század az osztály kötelességében körvédelmi állásokat létesített. Az ellenség 06. 26-án reggel jelentősebb páncélos erőkkel megtámadta Tessel-Bretteville települést és elvágta az I. osztályt. Az ezred rádióan kapott parancsa szerint az elért magaslat feltétlenül megtartandó volt, amíg az összeköttetést újra fel nem veszik. Az ellenség harckocsikkal és páncéltörőágyúkkal biztosította magát a körvédelemből való kitörésünk ellen, minek következtében

⁴⁸ A német szárazföldi haderő páncélos-tanhadosztályának (Panzer-Lehrdivision) alakulatai.

Flámmig Untersturmführer 425-ös [harc]kocsiját páncéltörő ágyú telitalálatával harcképtelenné tette; a parancsnok, az irányzólovész és a töltőlovész megsebesült. A páncéltörő ágyút megsemmisítették.

14 óra tájban az osztály parancsot kapott, hogy törjön át a Rauray-nál [húzódoj] vonaláig és csatlakozzék ismét [a saját erőkhöz]. Alapos felderítés után a patakmederben találtak egy pontot, ahol a páncélosok átgázolása lehetséges volt. Az élen a 2. század haladt, mögötte a felderítőszakasz, az osztálytörzs; a hátrafelé való biztosítást a 4. század vette át 6 órára⁴⁹ [állított] tornyokkal.

Különösen nehéz körülmények közepette, ügyes vezetéssel sikerült a patakmedren átkelni és az amögött fekvő magaslatokat elérni. Az ellenség a kitörési kísérletet észrevette és az áttörési pontra tüzérségi zárótűzet helyezett. A századnak a felületett gránátosokkal együtt ügyes és magabiztos mozgással sikerült áttörnie az ellenséges vonalakon és csatlakoznia az ezredhez. A századot ezután Vendes és Tessel-Bretteville között biztosításra vetették be, hogy aztán a 2. század leváltsa, és lőszer-, valamint üzemanyag-kiegészítés miatt a korábbi elhelyezési körletébe menjen.

Pohl
hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. június 26.

12/I. SS-páncélososztály:

Délelőtt az 1. és 2. század körvédelemben van Tessel-Bretteville-től északnyugatra. Tessel-Bretteville északi és északnyugati szélét a 2. és 4. század megmaradt páncélosai, valamint az 1. század és a felderítőszakasz biztosítja. A saját Tiger harcokcsik előretörése a bekerített osztály kiszabadítására nem sikerül.

15 órakor a bekerített osztály parancsot kap az ellenséges bekerítő gyűrűből való önálló kitörésre. Az áttörés sikerül. Az osztályt délután a Tessel-Bretteville – Vendes szakaszon vetették be az új főharcvonal létrehozására. A harcokban 7 Sherman löttünk ki. A 236-os, 438-as, 204-es, 419-es és 427-es [harc]kocsik végleges veszteség.

1944. június 27.

12/I. SS-páncélososztály:

Az 1. század Tessel-Bretteville-től közvetlenül délre állásában biztosít. A 2. századot az ezred parancsára kivonták az osztály biztosító szakaszáról, hogy leküzdje a Grainville [sur-Odon] körzetében betört ellenséges harcokcsikat.⁵⁰ A 4. század a II. osztály alárendeltségében van és Rauray-tól közvetlenül délkeletre biztosít.⁵¹

A harcok közepette 25 Sherman, két Churchillt és egy ismeretlen típusú harcokcsit semmisítettünk meg. Wolf SS-Unterscharführer Faustpatrone-val⁵² megsemmisít egy [további] Sherman.

⁴⁹ A harcokcsikban az irányt az óramutató járásával megegyezően adják meg úgy, hogy a „12 óra” mindig a harcokcsi homlokpáncéljára állított merőleges irányába mutat. A „6 óra” állás esetében a harcokcsi lövege a farpáncélzat felett, a harcokcsitessttel párhuzamos irányban, hátrafelé néz.

⁵⁰ A 12/2. SS-páncélosszázad Panthereit a skót 9. „Cameronian” gyalogezredet támogató 7. „Royal Tank Regiment” harcokcsi-zászlóalj Churchill nehézharcokcsijai ellen vethették be. A brit páncélosok aznap itt három harcokcsit veszítettek. *Michael Reynolds*: Acélpokol. Az I. SS-páncéloshadtest Normandiában. Debrecen, 1999. 156. o. Reynolds munkájában a kilőtt brit páncélosok típusa téves, mivel az alakulat Churchill nehézharcokcsikkal volt felszerelve, s nem Sherman közepes harcokcsikkal.

⁵¹ Rauray-t a brit 70. gyalogdandár 11. „Durham Light Infantry” gyalogzászlóalja támadta és foglalta el aznap a brit 8. önálló páncélosdandár kettős hajtású (DD) Sherman harcokcsijainak támogatásával.

⁵² A Faustpatrone egy 3,2 kg-os, 80 cm hosszú vetőcsőből hátrasiklás nélkül kilőhető, rakétahajtású üreges töltet volt. Becsapódáskor a lövedék kumulatív gázsugarat hozott létre, amely távolságtól függetlenül akár 140 mm-es páncélzatot is átégetett. Irányzása kb. 30 méterig volt pontos. A fegyver első példányai 1943 augusztusában kerültek a csapatokhoz.

Két géppuskás kis páncélos⁵³ megsemmisítve, három saját harckocsi végleges veszteség. Három harckocsit páncéltörőágyú- és tüzérségi találatok után műhelybe kellett [irányítani].

7. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncéloshadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. 07. 15.

Rauray elleni ellenséges páncélos-támadás elhárítása '44. 06. 27-én

Helyzet:

Az ellenség megpróbálja a Fontenay [-le-Pesnel] és Tessel-Bretteville felé [indított] támadását Rauray felé tovább folytatni és erős nyomást gyakorol az ott biztosító II. osztályra.

Feladat:

A század nem rendezkedik be a korábbi elhelyezési körletbe, hanem azonnal megfordul és a II. osztály alárendeltségébe kerül. Megbízott századparancsnok eligazítás céljából azonnal előre [megy].

A harc lefolyása:

A századot Lehmann Oberscharführer a parancsban megadott útkereszteződéshez vezet-e és a megbízott századparancsnok, Pohl hadnagy azonnal a biztosítandó szakasz felé igazította el. A biztosítás éjjel 2 óra körül veszi kezdetét. A helyzet felmérésére a megbízott századparancsnok és a két szakaszparancsnok elől tartózkodik a gránátosoknál,⁵⁴ hogy a páncélosokat a gránátosok körzetébe vonják előre, és ott a biztosítást átvegyék. Ebben a pillanatban, 6 óra körül az ellenség erősebb páncélos erőkkel, 16 [harc]kocsival már támadja is Rauray-t. A megbízott századparancsnok maga irányítja az egyes harckocsikat az állásokba, miközben a parancsnoki 405-ös [harc]kocsi motorhiba miatt kiesett. Lehmann Oberscharführer 415-ös páncélosa röviddel ezután kilő egy Churchillt. A gránátosok kiürítik a települést és a század vonaláig vonulnak vissza, illetve biztosítják a falu kijáratait. Sedat és Gerlinger Unterscharführerek két további ellenséges harckocsit lönek ki. Az ellenséges támadás saját állásaink előtt elakad. Az ellenséges gyalogság a saját állások előtt 100 m-re beássa magát a sövények közé; géppuskatűzzel és repeszgránátokkal vesszük tűz alá őket. Három rövid, egymást követő heves ellenséges tüzérségi tüzecsapás után a támadást ismét fel kellett volna újítaniuk. A támadást megint visszavertük; Pohl hadnagy és Burkert Unterscharführer két ellenséges páncélost kilőtt. Az ellenség erre ismét az éjszakába nyúló heves tüzecsapásokkal válaszolt, amelyekben a századparancsnok rádiója, Eiserloh Unterscharführer megsebesült. Egy páncéltörő ágyút annak állásba menetelekor, 15 m-ről semmisítettünk meg. 06. 28-án reggel jött a parancs, hogy a gránátosokkal együtt vonuljunk vissza, amely az ellenség elől rejtve, igen jól sikerült.

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. június 28.

12/I. SS-páncélososztály:

6 órakor az osztályt összes századával Esquay körzetébe csoportosítják át biztosítási feladattal, hogy lezárja az Esquay felől észak felé vezető utat. A századok biztosító állásban vannak Esquay-tól északra és északnyugatra. A 2. századot délután egy helyi betörés felszámolására vetik be a 112-es magaslattól délre és a II. osztálynak⁵⁵ rendelik alá.⁵⁶ Az osztálynak alárendelik a 3. páncélosezred 1. századát,⁵⁷ amely Mondrainville-nél 8 Sherman⁵⁸ lött ki; ezek azonnal kiégték.

⁵³ Valhetően brit Universal (Bren-) Carrier nevű kisméretű, felül nyitott lánctalpas szállító harcjárművek.

⁵⁴ Ezek valószínűleg a 12. SS-páncélos-felderítőosztály részei lehetnek.

⁵⁵ A 12/II. SS-páncélososztálynak, amely Panzer IV harckocsikkal harcolt.

Végleges veszteség egy harckocsi, egy [harc]kocsi a műhelybe érkezett.

8. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. 09. 15.

Ellenséges páncélos-támadás elhárítása Esquay-nél 1944. 06. 28-29-én

Helyzet:

Az ellenségnek sikerült déli irányban áttörnie és eközben elfoglalta Gavrus, Baron és Maltot helységeket, és megpróbált további teret nyerni dél felé.

Feladat:

A 4. század gyorsított menetben Rauray felől érkezve, Noyers – Evrecy-n keresztül eléri Esquay-t és biztosítja Esquay északkeleti szélét.

A harc lefolyása:

A század elérte Esquay déli bejáratát, az I. osztály parancsnoka eligazítást tartott és az él eljutott Esquay templomáig. Ott a [harckocsi]parancsnokokat a megbízott századparancsnok előre parancsolta eligazításra. Közvetlenül ezután a települést heves ellenséges tüzérségi tűz érte. Az ellenség a magaslatot Esquay-tól északra már megszállta és harckocsijaival lejtő mögötti állásban áll, s így minden mozgást azonnal megfigyelhet. A gránátosoknak a tűzrajtaütések következtében veszteségeik vannak. A tüzelések közötti szünetet ügyesen kihasználva, a századnak sikerül elfoglalni szemrevételezett biztosító állásait, noha a legkisebb mozgás vagy zaj is újabb ok egy tűzrajtaütésre. Az ellenség megpróbált harckocsijaival észak felől benyomulni a településre, de visszavertük. Ennek során Sedat Unterschaführer gyors egymásutánban 4 ellenséges páncélost (Shermant) lőtt ki, Hellwig Unterschaführer pedig 2 harckocsit. A tüzérségi tevékenység óráról órára fokozódott és egész nap és éjszaka tartott. Emiatt Seher Sturmmant, aki a parancs szerint egyeztetni akart a többi harckocsival, a tűzrajtaütés meglepte, és súlyosan megsebesítette. Az erős, tartós tüzérségi tűz az egész századot arra kényszerítette, hogy éjjel-nappal a [harc]kocsiban maradjon, amíg a „Frundsberg” páncélosadosztály⁵⁹ alakulatai 06. 29-én ellentámadással vissza nem foglalták a magaslatokat, és ezzel a század biztosító feladata is befejeződött. A biztosítás napjai alatt Esquay-ben 9 ellenséges harckocsit lőttünk ki.

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. június 29.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály a szárazföldi haderő alárendelt századaival (egy század [Panzer] V és egy század [Panzer] IV)⁶⁰ Esquay-tól északra és nyugatra biztosító állásban van. A nap során az Esquay-tól

⁵⁶ A 12/2. SS-páncélos század aznap egy Churchill nehézharckocsit lőtt ki. Ez volt a század 21. leküzdött szövetséges harckocsija. Meyer 1999. 217. o.

⁵⁷ A 12/I. SS-páncélososztálynak átmenetileg alárendelték a német szárazföldi haderő (Heer) 2. páncélosadosztályának 3. páncélosezredéből az 1. századot. Az alakulat ugyancsak Panther harckocsikkal volt felszerelve. A század parancsnoka Gottfried Jährgig százados volt, aki 1944. július 29-én Fervaches-nál elesett. 1944. június 27-étől a 3. páncélosezred I. osztályának többi százada is a 12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály alárendeltségében harcolt. A 3/I. páncélososztály Pantherei 1944. június 27-én összesen 14, június 28-án pedig 53 szövetséges harckocsi és 15 páncéltörő ágyú kilövését jelentették. Lásd: Franz Josef Strauß: Geschichte der 2. (Wiener) Panzer-Division. Eggenheim, é. n. 166. o.

⁵⁸ Ezek a harckocsik a brit 11. páncélosadosztály 29. páncélosdandárának zászlóalj méretű „23rd Hussars” harckocsiezredében harcoltak.

⁵⁹ A 10. „Frundsberg” SS-páncélosadosztályról van szó.

⁶⁰ Ez a két alakulat a 2. páncélosadosztály 3. páncélosezredének Pantherekkel felszerelt 1. százada, illetve

északnyugatra lévő magaslaton az 1. század kilőtt egy Sherman. A híradótiszt⁶¹ páncélosa egy újabb Sherman lött ki. A saját harckocsi az oldalsó előtétajtás találat miatt megrongálódott. Az éjszakai órákban a 2. század egyik páncélosát a 4. század biztosító szakaszán vetik be, amely Esquay-tól északkeletre kilőtt egy Sherman.

Az esti órákban a balszárnyon, az alárendelt Heer-alakulatnál heves harci zaj. Az 1. század egy Sherman kilő. A 3. páncélosezred 1. százada a nap folyamán 14 Sherman semmisít meg, amelyek mind kiégtek. Egy löszerszállító tehergépkocsit is megsemmisítettek.

1944. június 30.

12/I. SS-páncélososztály:

A nap a tüzérségi [tűz]rajtaütéseket leszámítva különös esemény nélkül telt el. Egy felderítés során a terepkereső szakasz két páncéltörő ágyút és három kis láncfalpast zsákmányolt, amelyeket az angolok pánikszerűen hagytak sorsukra. Három foglyot ejtettek. Az alárendelt Heer-alakulat, a 3. páncélosezred 1. százada három Sherman lött ki.⁶² A 4. századnál három Sherman, a 2. századnál egy Sherman semmisítettek meg.⁶³

23 órakor az osztály átcsoportosítása Maltot keleti körzetébe.

Újabb átmeneti szünet és a negyedik ütközet Caenért, 1944. július 1–10.

1944. július 1.

12/I. SS-páncélososztály:

7 óra 45 perckor a századok elhelyezkedve a fűzfaligetekben. A 2. század átveszi a biztosítást Maltotól északra. A nap különös esemény nélkül telt el.

1944. július 2.

12/I. SS-páncélososztály:

A nap különös esemény nélkül telt el.

1944. július 3.⁶⁴

12/I. SS-páncélososztály:

A nap különös esemény nélkül telt el.

1944. július 4.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály három századdal Caen repülőterének⁶⁵ védelmére vonult. A 2. századot a venoix-i főútnál észak felé, a 4. századot a Venoix – St. Germain [-la Blanche-Herbe] útnál nyugat és északnyugat felé vetették be. Az 1. és a 2. század heves tüzérségi tűz alatt áll.

a 21. páncélososztály 22. páncélosezredének egyik, Panzer IV-esekkel felszerelt százada lehetett.

⁶¹ A 12/I. SS-páncélososztály híradótisztje Rolf Jauch SS-Untersturmführer volt.

⁶² A német „Nyugat” páncéloscsoport hadinaplója szerint a 3. páncélosezred 1. századának Pantherei 1944. július 5-ig bezárólag az I. SS-páncélosadtest alárendeltségében összesen 89 szövetséges páncélost löttek ki.

⁶³ A 12. SS-páncélosezred Caen körzetében 1944. június 7–30. között vívott harcokban összesen 219 szövetséges harckocsi kilövését jelentette. Meyer 1999. 231. o.

⁶⁴ Egy 1944. július 3-án készített jelentés szerint a 12. „Hitlerjugend” SS-páncélososztály által addig kilőtt 144 szövetséges páncélos közül 105-öt a 12. SS-páncélosezred harckocsijai, 16-ot gépvontatású páncéltörő és légvédelmi ágyúk, 23-at pedig kézi páncéltörő fegyverekkel (Panzerfaust, Panzerschreck) küzdöttek le. Július 3-án este egyébként a brit HMS Rodney csatahajó 40,6 cm-es lövegeiből 15 gránátot lött a capiquet-i repülőter épületeire, ahol a 12. SS-páncélosezred elrejtett harckocsijait sejtették. Werner Kortenhaus: 21. Panzerdivision, 1943–1945. Uelzen, 2007. 221. o.

A délutáni órákban a 2. század a 9. századra⁶⁶ támaszkodva eltolódott észak felé, a repülőgéphangárok irányába, egészen a „Krause bunkerig”.⁶⁷

Az 1. század 8 Shermant, a 2. század 4 Shermant lőtt ki.⁶⁸ Három harckocsi (117-es, 228-as, 237-es) tüzérségi és harckocsi-találatok miatt megrongálódott és műhelybe vontatják.

1944. július 5.

12/I. SS-páncélososztály:

Folytatódott Caen repülőterének védelme. A 4. század a LSSAH 1. századának⁶⁹ gránátosaival egy kötelékben éjszakai támadást hajt végre Carpiquet felé. A század feladata: észak felől Carpiquet-t tűz alá venni és segíteni a gyalogságnak [behatolni] a faluba. A tüzérség két bevezető tüzscsapása után az ellenség heves gyalogsági és tüzérségi tüzzel válaszolt. A támadás során az ellenség a falu nyugati részébe vonult vissza, ám mivel a gránátosok nem nyomultak be időben a faluba, ismét előnyomult.

Az ellenség a támadás alatt Carpiquet-től nyugatra több üteget és nehéz páncéltörő ágyút telepített és nehézfegyverei heves, összpontosított tüzével a páncélgránátosok további előretörését megakadályozta. A 4. század Franqueville-től délre, a főúton volt állásban és a páncélgránátosok előretörését repeszgránátok és géppuskák tüzével, illetve tüzrajtaütéseivel támogatta. Eközben egy ellenséges ütegállást három (10,5 cm-es) löveggel együtt megsemmisített. Virradatkor a páncélosokat páncéltörő ágyúk célzott tűz alá vették. Így a 418-as [harc]kocsit megsemmisítették, Deutscher SS-Untersturmführer már nem tudott kiszállni és hősi halált halt. Több másik [harc]kocsi is kapott páncéltörőágyú-találatot, de ezek hatástalanok voltak. Az előnytelen, kifordult állás és az erős ellenséges védelem miatt a [harc]kocsik visszavonulásra kényszerültek. Ismét a korábbi biztosító vonalat szállták meg.

A 4. század támadása előtt az 1. század Berlin SS-Hauptsturmführer vezetésével figyelemelterelő támadást hajtott végre és 5 ellenséges harckocsit, valamint 2 páncéltörő ágyút semmisített meg. Ezen kívül az 1. század 14 kanadait ejtett foglyul, akik a francia-kanadai „De la Chaudière” ezredhez⁷⁰ tartoztak. Az 1. század 138-as [harc]kocsiját kilőtték és kiegészítik.

10. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. 09. 26.

Éjszakai támadás Carpiquet felé '44. 07. 05-én

Helyzet:

Négyszögletes Carpiquet-re, Caen repülőterére és az onnan délre lévő magasatokra [lőtt] heves, mennydörgésszerű tüzérségi tűz után az ellenségnek sikerült Carpiquet települést elfoglalnia, és ezáltal jobbszárnyunkat, a 26. [SS-páncélgránátos-] ezred I. zászlóalját fenyegette.

Feladat:

A század olyan gyorsan, ahogy csak lehet, elérni a Fontenay [-le-Pesnel] – St. Germain [-la Blanche-Herbe] utat és biztosít nyugati irányban Carpiquet és a repülőtér felé.

⁶⁵ Repülőtér Caen-től nyugatra, Carpiquet-től délre.

⁶⁶ A 12/II. SS-páncélososztály 9. százada.

⁶⁷ Bernhard Krause SS-Sturmbannführer a 26/I. SS-páncélgránátos-zászlóalj parancsnoka volt.

⁶⁸ A kilőtt szövetséges páncélosok valószínűleg a kanadai 10. „The Fort Garry Horse” páncélosezred Sherman harckocsijai voltak.

⁶⁹ Az 1. „Leibstandarte SS Adolf Hitler” SS-páncélosadosztály 1. SS-páncélgránátos-ezredének 1. százada.

⁷⁰ Az ezred a kanadai 8. gyalogdandár egyik alakulata volt.

A harc lefolyása:

Réggel 8 óra körül a század a parancsban megjelölt biztosítandó szakaszt átvette. 22 óra 30 perckor a század parancsot kapott, hogy Carpiquet-t észak felől támadja meg, a támadást és a saját gránátosok benyomulását a településre támogassa. 23 óra körül a század kivált a biztosított szakasról és Caen-en keresztül érkezve elérte az apátságot St. Germain [-la Blanche-Herbe]-től 2 km-re északra. Ott a [harckocsi]parancsnokok számára rövid eligazítás a helyzetről. A század 2 órakor támadott, balra az I. szakasz, jobbra a II. szakasz. Gördülékeny támadása rövid időn belül elérte támadási célját, a Caen – Bretteville [l' Orueilleuse] utat 800 m-re Carpiquet-től északra. A Nebelwerferek⁷¹ és a saját tüzérség három heves tűzcsapása után a gránátosok támadásra indultak. A század e támadást minden [lövég]csövének tüzevel támogatta. A gránátosok először elérték a vasúti töltést, majd Carpiquet északi szegélyét. Az ellenség összeszedte magát és heves géppuskatűzzel válaszolt. Az ellenséges tüzérség ezután heves tűzcsapásokkal fedte be a század tüzelőállásait. A megbízott századparancsnok 1200 m-es távolságban ellenséges tüzérség tüzét azonosította. A megbízott századparancsnok parancsára a I. szakasz tüze 6 löveget megsemmisített. A fedetten álló és a század által nem látott további ütegek még hevesebben ismételték meg a tűzcsapásokat. Saját gránátosainknak nagyobb veszteségeik voltak és maguktól nem tudtak benyomulni Carpiquet-be. Erre jött az osztály parancsa: „A század nyomuljon előre a vasúti töltésig!”

A II. szakasz az I. szakasz tüztámogatásával megtámadta a vasúti töltést és erős páncéltörőágyú-tüzet kapott. Egy ellenséges harckocsit kilőttünk. A 405-ös, 415-ös és a 426-os harckocsi páncéltörőágyú-találatot kapott. Ám ezek hatástalanok maradtak.

Pohl hadnagy, megbízott századparancsnok parancsba adta a századnak a Caen felé vezető út menti visszavonulást. Visszavonulás közben Deutscher Untersturmführer 418-as páncélosa találatot kapott tornya jobb oldalán, röviddel ezután egy újabb találatot a páncéltest jobb oldalán. A harckocsi kiégett. Deutscher Untersturmführer és az irányzólovész, Rausch Sturmmann elesetek. A század ezután ismét átvette saját biztosítandó szakaszát. Gyalogsági lövegek állásait és több géppuskafészkét semmisítettünk meg.

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. július 6.

12/I. SS-páncélososztály:

A repülőtér biztosítása folytatódik. Az 1. és 2. század egész nap az ellenséges tüzérség zavarótüze és tűzrajtaütései alatt áll. A 2. század a Moner irányába mozgó járműveket lőtte. Az eltalált és elhagyott járműveket az éjszaka során az ellenség kimenekítette.

A 4. század harckocsijait átadta a felderítőszakasznak és a 3. századnak, és újjászervezés céljából St. Aubin-ba távozott. A 3. század, amely Harcourt-ban volt újjászervezésen, 14 harckocsival beérkezett az osztályhoz, és Maltot-tól keletre, a gyümölcsösökben állomásozik.

1944. július 7.

12/I. SS-páncélososztály:

A biztosítás folytatódott, heves zavarótűz és tűzrajtaütések közepette, különösen az 1. és 2. századnál. A késő esti órákban az ellenséges légierő súlyos bombatámadást⁷² hajtott végre Caen és St. Germain ellen. Mintegy 800 négy motoros bombázó vett benne részt, amelyek 800–1500 m

⁷¹ Gépvontatású vagy félláncfalpas önjáró alvázon mozgó német rakéta-sorozatvetők a német 83. sorozatvető-ezred egyik osztályának állományában.

⁷² A szövetséges légitámadás 21 óra 50 perckor vette kezdetét, és 22 óra 30 percig tartott. A feladatot 467 Halifax és Lancaster nehézbombázó-, valamint számos vadászbombázó-repülőgép hajtotta végre, 2500 tonna bomba ledobásával. A német katonai veszteség minimális volt, de több száz francia polgári személy halt meg.

magasságból repesz- és foszforbombákat szórtak. Az osztálynak e támadáskor vesztesége nem volt. A 3. század éjjel elérte Louvigny körzetét és ott elhelyezkedett.

1944. július 8.⁷³

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály Carpiquet repülőterét biztosítja. 0 óraker az ellenség megkezdí állásaink mennydörgésszerű lövetését. A tűz szinte megszakítás nélkül 11 óráig tart. 11 óraker a 3. századot gránátosok⁷⁴ támogatásával Buron felé vetik be.⁷⁵ A magabiztosan végrehajtott támadás gyorsan teret nyer. E harcokban 22 Sherman típusú ellenséges harcokocsit és 6 géppuskás kis páncélost⁷⁶ semmisítettünk meg. A településre való benyomuláskor újabb 5 Sherman harcokocsit löttünk ki. A páncéltörő ágyúk 5 saját páncélost löttek ki, mivel a gránátosok csak óvatosan követték őket, és így a harcokocsik az áttekinthetetlen terepen teljesen magukra voltak utalva. Cussy település biztosítása után a 3. század visszavonul az ardenne-i apátság magaslatára. Ennél a manővernél újabb két [saját] [harc]kocsit semmisítenek meg az [ellenséges] páncéltörő ágyúk, illetve harcokocsik.⁷⁷

Az ellenség nyomása az ardenne-i apátság irányában egyre erősödött. 15 óraker a tüzérségi tűz az összes ürméretből, valamint hajótüzérségből lött mennydörgéssé dagadt. Az ellenség tüzérfelderítő repülőgépei (hasznolóak a mi Storchunkhoz⁷⁸) állandóan alacsony magasságban kórozték, és így kifogástalanul tudták irányítani a tüzet, anélkül hogy ebben megakadályozhattuk volna őket.

Az ellenség erős gyalogsági és harcokocsi-erőkkel támadott. E harcok során 5 további saját páncélos sérült meg tüzérségi tüztől annyira, hogy nem lehetett bevetni őket. A 2. század a repülőter-től délre biztosított és megsemmisített egy dél felé előretörő magányos Shermant. A század egész napon keresztül erős ellenséges tűzben állt.

13 óraker az 1. századot Berlin SS-Hauptsturmführer, és a felderítőszakaszt Fiala hadnagy vezetésével 6, illetve 4 [harc]kocsival, valamint a 3. század maradékát két [harc]kocsival az ardenne-i apátság biztosítására vetették be. Az órák hosszát tartó tüzérségi tűzben az 1. század 2 [harc]kocsija telitalálat következtében végleges veszteség lett, másik 3 [harc]kocsi pedig súlyosan megrongálódott. A felderítőszakasz egy [harc]kocsijának az üzemanyagtartályát találták el, egy másiknak a láncfalpát lötték szét. A szakaszparancsnoki [harc]kocsi páncéltörőágyú-találatot kapott, különösebb hatás nélkül: az optikát érte találat, és a torony-géppuska hibásodott meg a találat miatt. E harcokban az 1. század 4 Shermant, a felderítőszakasz 5 Shermant, egy páncéltörő ágyút és 1-2 századnyi ellenséges gyalogságot lött ki, részben közelharcban. Az esti órákban az osztály maradéka, miután saját gyalogság már nem volt jelen, elhagyta az apátságot, és új biztosító állásokat létesített St. Germain [-la Blanche-Herbe] északi szélén.

⁷³ E napon kezdődött és 1944. július 11-ig tartott a brit-kanadai 21. hadseregcsoport „Chamwood” hadművelete Caen-től északnyugatra. A támadás súlyponti csoportosítása az 1. hadtest volt. Ennek alárendeltségében harcolt a brit 3. és 59. (Staffordshire) gyaloghadosztály, a kanadai 3. gyaloghadosztály, a kettős hajtású (DD) Shermanekkel felszerelt brit 27. páncélosdandár, a kanadai 2. harcokocsidandár. Harcukat támogatták a 79. páncélosdandár különleges páncélosokkal felszerelt alakulatai, egy páncélosdandár, az 51. (Highland) gyaloghadosztály, valamint két hadsereg és négy hadihajó tüzérsége.

⁷⁴ Valószínűleg a 25. SS-páncélgránátos-ezred részéről lehet szó.

⁷⁵ Buront aznap a kanadai 9. gyalogdandár és a 27. „The Sherbrooke Fusiliers Regiment” páncélosezred támadta meg, és kerítette be ott a német 25/III. SS-páncélgránátos-zászlóalj részeit.

⁷⁶ Vélhetően brit Universal (Bren-) Carrier nevű kisméretű, felül nyitott láncfalpas szállító harcjárművek.

⁷⁷ A Buron környéki német páncélos-veszteségek zömét a brit M10 páncélvadászok okozták, amelyek innen aznap 13 német páncélos megsemmisítését jelentették. *John Buckley: British Armour in the Normandy Campaign. London-New York, 2004. 31. o.*

⁷⁸ Fieseler Fi 156 Storch (Gólya) könnyű felderítő és összekötő repülőgép.

1944. július 9.

12/I. SS-páncélososztály:

Miután az osztály az éjszakai órákban új biztosító állást foglalt, parancsot kapott a 65-ös magaslat biztosításának átvételére. A „Frey” ezrednek⁷⁹ alárendelt 2. század kivételével a századok 7 óraker elindultak, az osztály ugyancsak áttelepítette harcálláspontját Venois-ból az Orne keleti partjára. Athis-nál zavartalanul átgázoltunk az Orne-on. A 65-ös magaslaton a páncélosok először előnyös, lejtő oldali állásokat foglaltak, de az ellenség azonnal észrevette, és zavarótűz alá vette őket. A 2. század, amely dél körül az alárendeltségből beérkezett, Ifs-tól délre megy állásba. Az osztály harcálláspontja a 65-ös magaslattól 500 méterre nyugatra.

A 2. század az 1. „LSSAH” SS-páncélososztály „Frey” ezredének alárendeltségében, különleges bevetésben azt a feladatot kapta, hogy biztosítsa a repülőteret, amíg a visszavonulás be nem fejeződik. Eközben a 2. század 4 Sherman lött ki.

1944. július 10.⁸⁰

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály az Orne keleti partján a 65-ös magaslaton keresztül Ifs irányában biztosít. Az osztályt időként zavarótűz és tűzrajtaütések érik. Kulke SS-Untersturmführer a kórházban elhunyt (harántbénulás), Pohl SS-Hauptscharführer ugyancsak, repesszel a fejében.

1944. július 11.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály 12 [harc]kocsival ugyanott biztosít, mint előző nap. Az egyre erősebbé váló tűzérési zavarótűz nem okoz veszteséget az osztálynak.

21 óra körül az osztály parancsot kap Wünsche Obersturmbannführertől, hogy az Orne-on keresztül foglalja el Maltot-t. A hidat Amayé – St. André [sur-Orne]-nál parancs szerint helyreállították lánctalpas járművek átkelésére.

Az osztály feladata: előretörés Maltot-n keresztül Eterville felé. Alkonyatkor az osztály 10 [harc]kocsival megindult Maltot heves tűzérési tűz alatt álló részéből, majd 100 m után az oldalazó páncéltörő ágyúk 2 [harc]kocsit teljesen megsemmisítettek. Az ellenség a feltételezettnél állhatatosabban, keményebben védekezett, így a [harc]kocsikat visszavonták Maltot szélére. A továbbra is tartó erős tűzérési tűz telitalálattal egy harmadik saját [harc]kocsit is teljesen megsemmisített. A biztosítást a kora reggeli órákban folytattuk, és eközben egy Sherman, 3 páncéltörő ágyút és egy kis páncélos⁸¹ löttünk ki. A reggeli órákban az osztályt leváltották az 1. „LSSAH” SS-páncélososztály rohamlövegei. Az osztályt kivonták és St. Aignan körzetében helyezkedett el. Osztály-harcálláspont a kúria Cintheaux templománál.

⁷⁹ Az 1. „Leibstandarte SS Adolf Hitler” SS-páncélososztály 1. SS-páncélgénátiós-ezrede Albert Frey SS-Obersturmbannführer parancsnoksága alatt.

⁸⁰ Ezen a napon kezdődött és 1944. július 11-ig tartott a brit VIII. hadtest „Jupiter” hadművelete, amelyet Caen-től nyugatra azért indítottak meg, hogy kihasználják a németek visszavonulását a városból. A hadtest feladata az volt, hogy vegye birtokba a 112-es magaslatot és Maltot-t, majd páncélosaival hatoljon be az Orne völgyébe. A hadtest alárendeltségében harcolt a 43. (Wessex) gyaloghadosztály, a 15. (Scottish) gyaloghadosztály 46. (Highland) gyalogdandára, amelyeket a 31. harcoksidandár Churchilljei támogattak. Sikeres áttörés esetén a 4. páncélosdandár Sherman harcokcsijainak kellett behatolnia az Orne völgyébe.

⁸¹ Vélhetően brit Universal (más néven Bren-) Carrier nevű kisméretű, felül nyitott lánctalpas szállító harc-járművek.

Felváltás és újjászervezés, 1944. július 12–17.

1944. július 12.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály 2. százada St. Aignan-nál, 3. százada Cintheaux-ban a szabadban táborozik, illetve helyezkedik el. Az 1. század harckocsijait átadta a 2. és 3. századnak, és 2/14/48 fős állománnyal⁸² le Neubourgba távozott újjászervezésre. A felderítőszakasz, miután parancsnoka, Fiala hadnagy megbetegedett és kórházba utalták, a 3. századba került.

1944. július 13.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály továbbra is ugyanabban a körzetben állomásozik. Műszaki szolgálat és karbantartás.

1944. július 14.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály továbbra is ugyanabban a körzetben állomásozik. Műszaki szolgálat és karbantartás.

1944. július 15.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály továbbra is ugyanabban a körzetben állomásozik. Műszaki szolgálat és karbantartás.

1944. július 16.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály továbbra is ugyanabban a körzetben állomásozik. Műszaki szolgálat és karbantartás.⁸³

1944. július 17.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály 07. 16-áról 17-ére virradó éjszaka átcsoportosul Manerbe északnyugati körzetébe. Átcsoportosítás különös esemény nélkül. Az osztály harcálláspontja Bezin, 6 km-re Manerbe-től északnyugatra. A századok a Manerbe – Valsemé út két oldalán helyezkedtek el.

A Caen és Falaise közötti harcok, 1944. július 18. – augusztus 21.

1944. július 18.⁸⁴

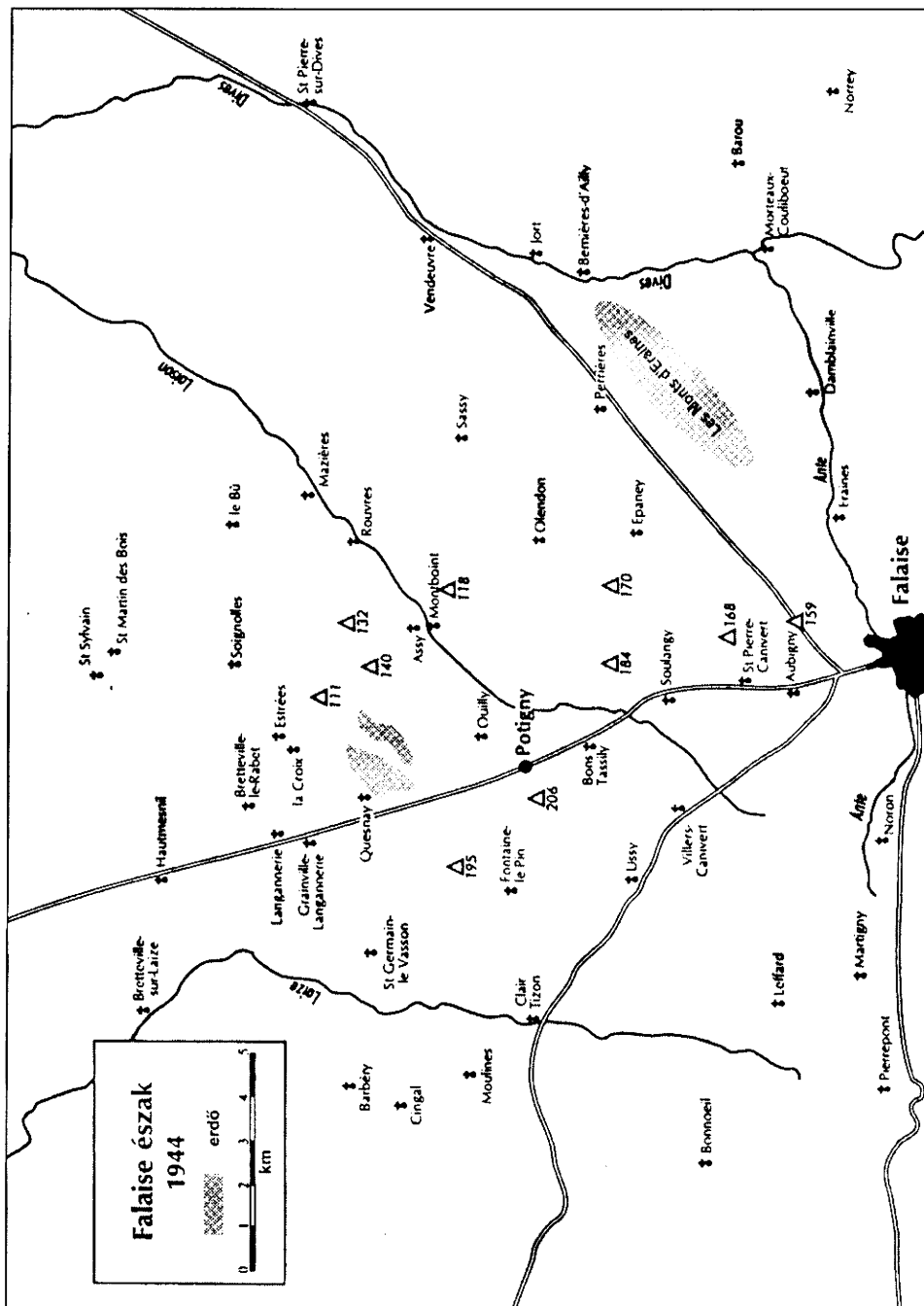
12/I. SS-páncélososztály:

A nap különös esemény nélkül telt el. Dél előtt az osztály számára menetkészültséget rendeltek el, amit 12 órakor lefűjtak, de 16 órakor ismét elrendeltek.

⁸² Két tiszt, 14 altiszt és 48 fő legénység.

⁸³ Az osztály aznap 18 bevethető Panther harckocsival rendelkezett.

⁸⁴ Ezen a napon indult és 1944. július 20-ig tartott a brit VIII. hadtest „Goodwood” hadművelete Caen-től keletre. A hadtest alárendeltségében három (7., 11. és „Gárda”) brit páncélososztály támadott azzal a céllal, hogy az Orne folyótól keletre előretörve, déli irányban elérjék a Bourguébus hegygerincet, amely a Falaise felé vezető utat uralta.

1944. július 19.

12/I. SS-páncélososztály:

A 07. 18-ról 19-ére virradó éjszaka az osztályt Vimont körzetébe csoportosították át. A 3. század a Vimont – Caen úttól északra biztosít, a 2. század az úttól délre. A délelőtti folyamán e biztosító vonal megerősítésére, a 2. és 3. század mögött bevetették a 8. század 4 Panzer IV-esét a 162-es magassági ponttól 1 km-re nyugatra lévő útkereszteződés körzetében. A gyalogság nagyobb harcokcsi-gyülekezést figyelt meg Cagny-tól délkeletre.

A 8. század fennmaradó része St. Gabriel körzetét biztosítja, 500 m-re a 162-es magassági ponttól északra. A 9. század az osztály rendelkezésére áll a Vimont délkeleti részétől 500 m-re délre lévő erdőben. Egész délután zavarótűz fekszik a biztosító vonalakon.

1944. július 20.⁸⁵

12/I. SS-páncélososztály:

Az ellenség felderítő előretörései harcokcsikkal a 2. és 3. század szakasza előtt. A 2. század egy Shermant kilőtt. A 9. század 9 harcokcsiját⁸⁶ kora délelőtti Vimont délnyugati körzetébe csoportosítják át, 5 páncélos még a korábbi készenléti állásban van. Időnként erős tűzérzési zavarótűz.

1944. július 21.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály a korábbi körzetben; időnként ellenséges tűzérzési zavarótűz, amely este és éjszaka tovább erősödik.

1944. július 22.

12/I. SS-páncélososztály:

Utászok a saját vonalakon aknazáratat telepítenek. Az osztálynak⁸⁷ alárendelt rohampáncélosok⁸⁸ Frénouville-t 250–270 (15 cm-es) gránáttal terítik be. Délelőtti kölcsönös gyenge tűzérzési tevékenység. 10 óra körül az ellenség erős tűzérzési tüzellel és tüzrajtaütésekkel pakolja meg a biztosítandó szakaszt. A „Hurdelbrink” alakulat⁸⁹ délután egy ellenséges páncélosnak szétlőtte a tornyát, miközben a páncéltest [még] vissza tudott gördülni.

1944. július 23.

12/I. SS-páncélososztály:

Ellenséges zavarótűz. Tegnap a 2. század egy Frénouville délkeleti szegélyén felbukkanó ellenséges harcokcsit kilőtt. A 3. század 3 harcokcsit vetett be újonnan az úton Chateau de St. Pierre [Oursin]-tól keletre.

1944. július 24.

12/I. SS-páncélososztály:

Heves tűzérzési tevékenység mindkét oldalon. Az éjszaka folyamán harcokcsi-utánzatokat helyeznek el az arcvonalszakaszon. A 7. századot 14 [harc]kocsival az osztálynak rendelik alá.

⁸⁵ A kanadai II. hadtest többnapos utcai harcokban e napon foglalta el teljesen Caen városát.

⁸⁶ Ezek Panzer IV harcokcsik voltak.

⁸⁷ A 12/I. SS-páncélososztály aznap 26 bevethető Panther harcokcsival rendelkezett.

⁸⁸ A 217. rohampáncélos-osztály 1. századának Sturmpanzer IV, más néven „Brummbär” rohampáncélosai. Ezeket a páncélosokat a tábori erődítések leküzdésére, a támadó gyalogság közvetlen tűztámogatására tervezték, és nem páncélozott célok elleni harcra.

⁸⁹ A 12/I. SS-páncélvadász-század (parancsnoka Georg Hurdelbrink SS-Obersturmführer) Jagdpanzer IV vadászpáncélosokkal.

1944. július 25.

12/I. SS-páncélososztály:

Heves tüzéségi tűz, különösen a 3. század kivonásakor, amelynek szakaszát a 7. század veszi át. Saját repülőgépek vetnek bombákat az állásaink felett, az osztálynak emiatt vesztesége nem volt. 9 óraker vadászbombázók bombákkal támadják Waldmüller⁹⁰ arcvonalszakaszát, különösen az új harcokosi-utánzatok állásait. Egész nap élénk ellenséges repülő- és tüzéségi tevékenység. 22 óraker összpontosított saját tűzrajtaütés az összes nehézfegyverrel Krause⁹¹ arcvonalszakaszára. A 3. század a 7. század korábbi készenléti állásában tartózkodik.

1944. július 26.

12/I. SS-páncélososztály:

Időnként heves ellenséges tüzéségi tűz. A vadászbombázók a 7. század egyik tehergépkocsiját kilövik és az kiég. Különös esemény nincs.

1944. július 27.

12/I. SS-páncélososztály:

Erős ellenséges tüzéségi tevékenység. Az 537-es számú Panzerkampfwagen IV tüzéségi telitalálatot kapott a tornyán. Emiatt 1 fő súlyosan, 2 könnyebben megsebesült. A tüzéségi tűz egész este és éjszaka tart. Az éjjél előtti és utáni órákban élénk saját repülőtevékenység.

1944. július 28.

12/I. SS-páncélososztály:

Az előző napi erős tüzéségi tűz következtében még a következő [harc]kocsik rongálódtak meg: a 2. századnál a 235-ös és 335-ös, a 8. századnál a 474-es. Egyébként a nap nyugodtan telt.

1944. július 29.

12/I. SS-páncélososztály:

A tüzéségi tűz továbbra is csaknem szünet nélkül tart. Emiatt a következő páncélosok⁹² estek ki: 229-es és 135-ös,⁹³ amelyeket a karbantartó osztághoz kerültek. 22 óraker a 2. század szakaszát a 9. század veszi át; a leváltás alatt erős tüzéségi tűz a század biztosítandó szakaszán.

1944. július 30.

12/I. SS-páncélososztály:

2 óra 30 percker parancs az ezredtől az osztály⁹⁴ azonnali átcsoportosítására a 2. és 3. századdal Bray-la-Campagne körzetébe. Az átcsoportosítás 5 óra 30 percker az összes elemmel végrehajtva. A századok sűrű sövények között helyezkedtek el. A 7., 8. és 9. század kivált az I. osztály alól, és ismét a II. osztály alárendeltségébe tartoznak.

1944. július 31.

12/I. SS-páncélososztály:

Különös esemény nélküli nap. A századoknál műszaki szolgálat és karbantartás. 23 óraker tűzrajtaütés az osztály elhelyezési körletén, veszteség nincs.

⁹⁰ Hans Waldmüller SS-Sturmbannführer a 25/I. SS-páncélgránátos-zászlóalj parancsnoka volt.

⁹¹ Bernhard Krause SS-Sturmbannführer a 26/I. SS-páncélgránátos-zászlóalj parancsnoka volt.

⁹² Aznap este a 12/I. SS-páncélososztálynál 22 Panther harcokosi volt bevethető állapotban.

⁹³ Az eredetiben 153-as szerepel, de ez nagy valószínűséggel elgépelés. Ugyanis a 12. SS-páncélosezred tonronyszám-rendszerében eredetileg ilyen szám nem volt.

⁹⁴ A 12/I. SS-páncélososztály aznap 22 Panther harcokocsival rendelkezett.

1944. augusztus 1.

12/I. SS-páncélososztály:

A századoknál továbbra is a felszerelés- és anyagkarbantartás. A nap nyugodtan telik. Az ellenséges tüzérség újabb tüzrajtaütése; veszteség nincs.

1944. augusztus 2.

12/I. SS-páncélososztály:

A századoknál műszaki szolgálat. A nap nyugodtan telik. 18 órakor a 2. századot Gaede SS-Obersturmführer vezetésével, az „Olboeter” zászlóalj⁹⁵ részeivel együtt, Vire irányában, az ott át-tört ellenség ellen felderítő előretörésben vetik be. Az éjszaka folyamán az osztály ismételt harcokosi-utánzatokat állít fel.⁹⁶

1944. augusztus 3.

12/I. SS-páncélososztály:

Hajnalban gyenge ellenséges tüzérségi zavarótűz, különös esemény nincs.⁹⁷ Gaede alakulata a reteszállásában Vire-től keletre⁹⁸ 5 Sherman és egy lövészpáncélost lőtt ki.

1944. augusztus 4.

12/I. SS-páncélososztály:

A századoknál műszaki szolgálat. Különös esemény nincs.

1944. augusztus 5.

12/I. SS-páncélososztály:

A 2. század továbbra is Vire-nél; az osztály többi részénél műszaki szolgálat és karbantartó munkálatok. A 2. századnál egy ellenséges páncélos egy Panzer V-öt kilőtt, ami teljesen kiégett. A század ma további 4 ellenséges (Sherman) harckocsit lőtt ki.

1944. augusztus 6.

12/I. SS-páncélososztály:

A 2. század továbbra is Vire-nél. Az osztály többi részénél műszaki szolgálat. Időnként nagy űrméretű [lövegekből] tüzrajtaütések az osztály körletén.

⁹⁵ Erich Olboeter SS-Sturmbannführer vezetésével aznap létrehozták az „Olboeter” felderítő harccsoportot. Ennek alárendeltségébe került a 12/2. SS-páncélos század 13 Pantherrel, a 26/10. (lövészpáncélos) SS-páncélgránátos-század, a 12/1. SS-páncélos-tüzérűteg (hat Wespe önjáró tarackkal) és az 1. SS-páncélos-felderítő-osztály 1. századának hat felderítő páncélgépkocsija 80 wattos rádiókkal. A felderítő SS-harccsoportot a II. SS-páncélos hadtest alárendeltségébe utalták, és átcsoportosították a Vire-től keletre lévő körzetbe.

⁹⁶ A német „Nyugat” páncéloscsoport (később 5. páncélos hadsereg) hadinaplója szerint St. Sylvain-től északra és északnyugatra összesen 65 páncélos-utánzatot helyeztek el.

⁹⁷ A német „Nyugat” páncéloscsoport (később 5. páncélos hadsereg) hadinaplója szerint a 12. SS-páncélos ezred légvédelmi szakasza 14 óra 15 perc körül Fierville-től délkeletre lelőtt egy P-47 Thunderbolt vadászbombázó-repülőgépet.

⁹⁸ Az „Olboeter” felderítő SS-harccsoport és a Heer 600. önálló utászászlóalja főleg Chênedollé körzetében tevékenykedett. A 12/2. SS-páncélos század a Vire – Vassy úttól délre, balszármáyával Viessoix-ra támaszkodva, széles arcvonalon foglalt lesállásokat. Velük szemben főként a brit 11. páncélos hadosztály erői harcoltak.

1944. augusztus 7.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály (3. század, híradószakasz, motorkerékpáros terepkutató szakasz, a 2. század 3 [harc]kocsijának és a törzs gépjárműveinek) átcsoportosítása az ezred parancsára a Grimbosqtól 8 km-re délkeletre. Indulás Fierville-Bray-ból és Bray-la-Campagne-ból 1 óra 45 perckor St. Sylvain-en, Bretteville [-le Rabet]-en, Grainville [Langannerie]-n és Monlaton-on⁹⁹ keresztül. Az átcsoportosítás 4 óra 30 perckor befejeződött.

5 órakor a 3. század 10 [harc]kocsival Alban SS-Untersturmführer vezetése alatt azzal a feladattal indult meg, hogy a Chateau-le-Montier-ben jelentkezzen egy zászlóalj-harcállásponton¹⁰⁰ és együttműködjön [az ottani erővel], számolja fel az ellenséges hídfőt¹⁰¹ az Orne-tól keletre Grimbosq-nál.

A 26/III. SS-páncélgránátos-zászlóalj osztálynak alárendelt részei 10 óra 30 perckor azt a feladatot kapták, hogy ugyancsak le Montier körzetébe meneteljenek, biztosítsák a körzetet és készüljenek fel a támadásra.

1944. augusztus 8.¹⁰²

12/I. SS-páncélososztály:

A saját állásokon egész éjszaka az ellenség heves tűzérési tüze fekszik. 4 órakor Bogensperger SS-Untersturmführer 2 Pantherrel leváltja a le Bas Brieux nyugati kijáratánál álló 4 Tigert.¹⁰³ Egy további Panther 7 óra körül a le Hout Brieux-tól közvetlenül keletre lévő útkereszteződésben foglalt állást. Matthis SS-Untersturmführer¹⁰⁴ [harc]kocsijával együtt 4 páncéltörőágyútalálattal kilőtték és irányzólovészével együtt bent égett a [harc]kocsiban.

Bogensperger SS-Untersturmführer azt a feladatot kapta, hogy le Hout Brieux-ban vegye át a Tigerek állásait, és minden áron akadályozza meg az ellenség további átkelését az általa a településtől nyugatra épített hídon.

Mende SS-Oberscharführer szakaszával Grimbosq-tól északra állt. Feladata: megakadályozni az ellenséges támadásokat Grimbosq-ból kelet és északkelet felé. Egész nap heves ellenséges tűzérési tűz, a legelső gyalogsági állásokat a helyi gyalogsági parancsnokok újra és újra feladták. A 3. század páncélosai merevítő rúdként álltak mögöttük, és ilyen módon az állásokat megtartották, gyakran a parancsnokok személyes közbeavatkozásával.

15 órakor Jürgensen SS-Sturmbannführer azt a feladatot kapta az ezredparancsnoktól, hogy az összes harckocsi és páncélozott jármű összevonásával tartsa az állásokat le Hout Brieux-nál.

Ugyanaz nap délből Alban SS-Untersturmführer a „Mende” szakasszal a gránátosok egyik támadását támogatta, s Grimbosq-tól délre¹⁰⁵ előretörve, repeszgránátokkal és géppuskával szétverte az ellenséges ellentámadásokat. A támadás így teret tudott nyerni. Egy [harc]kocsi tűzérési találatot kapott, miáltal rádiója meghibásodott. A visszaúton erős tűzérési tűzben egy nagy bombatölcserbe

⁹⁹ Utóbbi nevű település nem található Normandiában. Vélhetően elírás lehet.

¹⁰⁰ Ez valószínűleg a 26/I. SS-páncélgránátos-zászlóalj harcálláspontja lehetett.

¹⁰¹ A hídfőben ekkor a brit 59. (Staffordshire) gyaloghadosztály 176. gyalogdandárának két zászlóalja, valamint a 34. harckocsidandár zászlóalj méretű 107. „Royal Armoured Corps” harckocsiezredének két Churchill-százada harcolt.

¹⁰² Ezen a napon kezdődött és 1944. augusztus 11-ig tartott a brit-kanadai 21. hadseregcsoport „Totalize” hadművelete, amely a német védelem áttörését és a Falaise irányában való előrenyomulást célozta. A támadás súlypontját a kanadai II. hadtest képezte. Ennek alárendeltségében harcolt a kanadai 2. és 3. gyaloghadosztály, a kanadai 2. páncélosdandár, a frissen beérkezett kanadai 4. páncélosadosztály, a brit 51. (Highlander) gyaloghadosztály, a brit 33. páncélosdandár és a lengyel 1. páncélosadosztály. A támogató gyalogság egy része önjáró lövegek lefegyverzésével kialakított „Kangaroo” páncélozott szállító járműveken követte a harckocsikat.

¹⁰³ A 101. SS-nehézpáncélos-osztály 2. századának Tiger E nehézharcokcsijai. *Schneider* 2001. 273. o.

¹⁰⁴ Peter Matthis SS-Untersturmführer 1921-ben született.

¹⁰⁵ A 12. hadinapló-mellékletként közölt harctudósításban az áll, hogy a településtől északra törtek előre a 12/3. SS-páncélosszázad harckocsijai.

hajtott. Kimentése nem volt lehetséges. Miután a főharcvonalat visszavették, a fegyverek és a rádió kiszerezése után a parancsnok utasítására [az elakadt páncélost] felrobbantották. Alban SS-Untersturmführer¹⁰⁶ elesett Mende SS-Oberscharführer páncélosa mellett, amikor személyesen akart egy osztaiparancsot továbbítani a kezelőszemélyzeteknek. Bogensperger SS-Untersturmführer¹⁰⁷ egy ellenséges harckocsi lőtte ki és elesett.

Este parancs az oształy átcsoportosítására Cintheaux délkeleti körzetébe, hogy ott állítsák meg az áttört ellenséget. Kivonáskor erős ellenséges tüzérségi tűz.

1944. augusztus 9.

12/I. SS-páncélososztály:

A 08. 08-ról 09-ére virradó éjszaka az átcsoportosítás teljes létszámban végrehajtva.¹⁰⁸ Az utolsó 5 bevethető harckocsit Fiala hadnagy vezeti. Egy [harc]kocsi visszamarad biztosítani, a többi oldalba támadja az ellenséges páncélosokat. Seifert [SS-Unterscharführer] [harc]kocsiján az előtétajtás egy páncélos találat miatt megsérül. Három [harc]kocsi messze a jobbszárnyon foglal állást. Fiala hadnagy kedvező tüzelőállásból [harc]kocsijával megtámadja az ellenséges harckocsikat és a balszárnyat fenyegető 4 Sherman harckocsit megsemmisíti, de ezután a jobbszárnyon egy páncéltörő ágyú kilövi. Négy fő megsebesül, Fiala hadnagy sértetlen. A [harc]kocsit a késő esti órákban elvontatjuk.

Az oształy az alárendelt Tigerekkel a mai napon az ellenség több mint 30 harckocsiját¹⁰⁹ lőtte ki. Jürgensen SS-Sturmbannführer Fiala hadnagy eligazítása közben a 114-es magaslaton Ouilly [-le-Tesson]-nál combblövessel megsebesült. A 08. 09-ről 10-ére virradó éjszaka minden harcoló rész az időközben Vire körzetéből 4 páncélossal beérkezett 2. századnak rendelték alá, ezt pedig ismét a II. oształylnak. A 3. század fennmaradó részét, az osztaálytörzset, a törzs- és az ellátó századot le Neubourg körzetébe csoportosítják át újjászervezés miatt, mivel még ott tartózkodik az 1. és 4. század is.

1944. augusztus 10.

12/I. SS-páncélososztály:

A kivont részek menete a meghatározott körzetbe. Különös esemény nincs.

12. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncéloshadosztály
12. SS-páncélosezred/3. [század]

Helyben, 1944. szept. 25.

Tárgy: Harctudósítás

Hivatkozás: –

Időpont: 1944. szept. 25. 18 óra

Melléklet: –

A 12/I. SS-páncélososztály Ia-nak¹¹⁰

1944. 08. 06.: Az oształy Bray-le-Campagne körzetében állomásozott, mint hadtest-tartalék. Este érkezik az ezred parancsa az oształy átcsoportosítására az Orne melletti

¹⁰⁶ Rudolf August Berthold Alban SS-Untersturmführer 1922-ben született. Halálának időpontját mind a hadosztály története, mind a Német Hadisírgondozó Népi Szövetség adatbázisa 1944. augusztus 7-re teszi.

¹⁰⁷ Kurt Bogensperger SS-Untersturmführer 1924-ben született.

¹⁰⁸ Az átcsoportosítás Cintheaux délkeleti körzetébe történt.

¹⁰⁹ A körzetben a 101. SS-nehézpáncélos-osztaálytól nyolc, a 102. SS-nehézpáncélos-osztaálytól pedig hét Tiger E nehézharcokocsit vetettek be. A német páncélosok itt összesen 44 Sherman, két Stuart és egy Crusader harckocsit lőttek ki, zömében a kanadai 28. páncélosezredből. A kilőtt szövetséges páncélosok döntő többségével a Tiger nehézharcokocsik végeztek. *Schneider* 2001. 273. o.

¹¹⁰ A páncélososztály első (hadműveleti) vezérkari tisztjének.

Grimbosq körzetébe, hogy az Orne-on átkelt ellenség további előnyomulását kelet felé megakadályozza, és ezzel a Cintheaux körzetében álló saját csapatok balszárnyát biztosítsa.

1944. 08. 07.: Az 1944. 08. 06-áról 7-ére virradó éjszaka az osztály a 3. századdal St. Sylvain – Bretteville-en keresztül Espins-be menetel. A 3. századot Alban Untersturmführer vezetésével Grimbosq két oldalán vetik be a következő módon:

– „Mende” szakasz Grimbosq-tól északra;

– „Bogensperger” és „Matthis” szakasz Grimbosqtól délre.

Az arcvonalszakasz erős ellenséges tüzérségi tűz alatt áll. Matthis Untersturmführer nagy távolságból ellenséges páncélosokra tüzel. Egy ellenséges harckocsi találatot kap, füstfelhőt erget, de még magától fedezékbe tud húzódni egy sűrű gyümölcsösben.

1944. 08. 08.: A „Krause” zászlóalj¹¹¹ Pantherek és Tiger által támogatott ellentámadásánál, ahol este a századnak az a feladata, hogy Grimbosq-ból mérjen csapást az ellenségre és verje szét az ellenséges hídfőt az Orne-nál, Matthis Untersturmführer harckocsiját eltávolítja és kigyullad. A kezelőszemélyzet részben kimenekült. Matthis Untersturmführer a harckocsiban égett el.

Bogensperger Untersturmführernek az volt a feladata, hogy Le Hout Brioux-ban a Tiger harckocsik állásait átvegye; személyesen tartottam neki eligazítást a terepen. A „Bogensperger” szakasz feladata [a következő] volt: a településtől nyugatra, az ellenség által épített, Orne feletti hídon minden körülmények között akadályozza meg a harckocsik további átkelését. Mende Oberscharführer szakaszával Grimbosqtól északkeletre állt. Feladata az volt, hogy megakadályozza az ellenséges támadásokat Grimbosq-ból kelet és északkelet felé. Egész nap nagyon heves ellenséges tüzérségi tűz tombolt, így a gyalogság legelső vonalait a helyi parancsnokok újra és újra feladták. A 3. század harckocsijai merevítő rúdként álltak mögöttük, és így az állásokat, gyakran a parancsnokok személyes beavatkozásával, megtartották.

15 óra körül az osztályparancsnok azt a feladatot kapta az ezredparancsnoktól, hogy az összes harckocsi és páncélozott jármű összevonásával tartsa az állásokat Le Hout Brioux-nál. Ugyanaz nap délben Alban SS-Untersturmführer a „Mende” szakasszal a gránátosok egyik támadását támogatta, s Grimbosq-tól északra előretörve repeszgránátokkal és géppuskával újra és újra szétverte az ellenséges ellentámadásokat. A támadás így Grimbosq-tól északra teret tudott nyerni. Egy harckocsi tüzérségi találatot kapott, miáltal rádióját nem lehetett használni. A visszaúton erős tüzérségi tűzben, mivel fedélzeti beszélője sem működött, a páncélos egy nagy bombatölcsérbe hajtott, és már nem lehetett kimenteni, mivel nem volt vontatóanyag és a puha talajon a további elakadását és megsüllyedését nem lehetett megakadályozni. A fegyverek és a rádió kiszérése után a harckocsit a parancsnok utasítására felrobbantották, miután a főharcvonalat visszavették. Alban SS-Untersturmführer tüzérségi telitalálatból elesett Mende SS-Oberscharführer páncélosa mellett, amikor személyesen akart egy osztályparancsot továbbítani a kezelőszemélyzeteknek. Bogensperger SS-Untersturmführert aznap délután Le Hout Brioux-nél páncélos-találat következtében [harc]kocsijában elesett.

Freiberg Unterscharführer a „Bogensperger” szakaszból 2 ellenséges páncéltörő ágyút semmisített meg.

Ugyanazon a reggelen Freier Unterscharführer Le Hout Brioux közelében megsemmisített 2 Churchill-t, egy Shermant és 2 páncéltörő ágyút.

Este parancs érkezett az osztály átszortosítására Cintheaux délkeleti körzetébe, hogy ott az ellenség előnyomulását dél felé megakadályozza.

1944. 08. 09.: Az 1944. 08. 08-áról 9-ére virradó éjszaka az átszortosítást végrehajtottuk. Az osztály átvette a biztosítást a 114-es magaslatnál Ouilly [-le-Tesson]-tól északra. Az osztályparancsnok megsebesült.

¹¹¹ A 26/I. SS-páncélgránátos-zászlóalj.

1944. 08. 09-én OUILLY [-le-Tesson]-tól északra
Freiberg Unterscharführer 2 páncéltörő ágyút,
Freier Unterscharführer 2 Churchill-t, egy Shermant és egy páncéltörő ágyút,
Seifert Unterscharführer 2 Shermant és egy páncéltörő ágyút semmisített meg.

1944. 08. 10. Az 1944. 08. 09-ről 10-ére virradó éjszaka az osztály minden harcoló részét a
2. századnak rendelték alá, ezt pedig újra a 12/II. SS-páncélososztálynak. A 3. század
fennmaradó része, az osztálytörzs, valamint a törzs- és ellátó század le Neubourgba
ment vissza.

(Olvashatatlan aláírás)
SS-Hauptsturmführer¹¹² és századparancsnok

1944. augusztus 11.

12/I. SS-páncélososztály:

Az osztály harcálláspontja St. Aubin-ban. Az 1. század Villez-ben, a 3. és a kiképzőszázad¹¹³ le
Tremblay-ben, a 4. század St. Aubin-ban, a törzsszázad Quittebeuf-ben, az ellátó század Beringe-
ville-ben, karbantartó osztag Fengerolles-ban. Az 1. század 17 kezelőszemélyzete Párizsban, a 4.
század 8 kezelőszemélyzete még Németországban [van] harcokcsikért.

1944. augusztus 12.

12/I. SS-páncélososztály:

A századokat kiképzik és újjáalakítják: a 4. század néhány napon belül teljesen bevethető lesz
és 15 új Panzer V-öt kapott, amelyek részben már be is érkeztek.

1944. augusztus 13., 14., 15., 16.

12/I. SS-páncélososztály:

A kiképzés és a századok újjászervezése tovább folyik.

1944. augusztus 17.

12/I. SS-páncélososztály:

A 4. század menetparancsot kap Damville felé, az onnan délre lévő körzetben a dél felől, Le
Mans irányából előretörő ellenség elreteszelésére.

1944. augusztus 18.

12/I. SS-páncélososztály:

A századok felkészülnek a menetre, hogy elérjék a Szajna keleti partját. A kiképzőszázad me-
netét megindítják.

1944. augusztus 19.

12/I. SS-páncélososztály:

A 4. század ütközetben (lásd a mellékelt harcjelentést!).

Az 1. század ugyancsak áttelepül a Szajna keleti partjára, Etrepagny körzetébe.

¹¹² Vélhetően Brödel SS-Hauptsturmführer, a 12/3. SS-páncélososztály parancsnoka lehet a harctudósítás szerzője.

¹¹³ E század eredetéről sajnos a hadinapló nem tartalmaz adatokat. Vélhetően a leharcolt páncélososztály újjászervezéséhez érkezett személyi pótlás szakkiképzése céljából hozhatták létre.

Felállítják a „Mohnke” harccsoportot. Ide [kerülnek] a „Jürgensen” századok¹¹⁴ páncélosai, 4 Panzer IV és 3 Panzer V. Az osztály harcálláspontja Acquiigny – Louviers-ben.¹¹⁵ A páncélosok lezárják az utakat déli irányból. Ellenséggel nem találkoztak.

13. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. szept. 19.

Harctudósítás 1944. VIII. 19-ről

A század Damville-től délre biztosított. 3 óra körül egy futár parancsot adott át, miszerint a század azonnal távozzék és Damville – St. André [de l’Eure-ön] keresztül haladjon Pacy [-sur-Eure]-ig, amelyet várhatóan megszállt az ellenség. A parancsban továbbá az állt, hogy az ellenség az Evreux – Mantes fő közlekedési utat Pacy [-sur-Eure]-től keletre átvágta és Vernon felé nyomul tovább. A század azt a feladatot kapta, hogy az északnyugat felé nyomuló ellenséget tartóztassa fel, és ezzel akadályozza meg a gyűri bezárását. Két hadsereg sorsa függ a század gyors bevetésétől.

A század 10 Panzerkampfwagen V-tel dél körül érte el Pacy [-sur-Eure] települést, amely tüzérségi zavarótűz alatt állt. Ott kapta a „Fick” harccsoporttól¹¹⁶ a feladatot, hogy Pacy [-sur-Eure] északkeleti kijáratát biztosítsa. Amikor az ellenség észrevette, hogy páncéloserők vannak felvonulóban, ködöt fejlesztett és visszavonult a Pacy [-sur-Eure]-től keletre lévő magaslatokra. Az ellenségről gyanítható volt, hogy a Pacy [-sur-Eure] – Venon úton keresztül tovább tört előre észak felé. Ezért kapta a század azt a feladatot, hogy a Vernon felé vezető úton törjön előre, és la Heunière-nél menjen állásba, és azt minden körülmények között tartsa. Előzetes saját felderítés után a század 17 óra körül érte el a meghatározott állást. Az él-jármű az oda vezető úton ellenséges könnyű felderítőerőkkel találkozott. Ezen a helyen a századnak erősítésként alárendelték a „Das Reich” hadosztály 7 Panzerkampfwagen V-jét.¹¹⁷ 19 órakor a század a harccsoport-parancsnoktól azt a feladatot kapta, hogy indítson egy megtorló támadást¹¹⁸ Blaru felé, mivel ott egy saját felderítő osztagot a terroristák¹¹⁹ tűz alá vettek. Jó ütemű, tettezre készen végrehajtott támadás után a század a legrövidebb idő alatt elérte a kitűzött célt és mintegy 3 km-rel tovább is nyomult, miáltal a század közvetlenül a Szajna előtt állt. Az ellenség ott gyülekeztette [erőit] és a legkeményebb ellenállást tanúsította. A leghevesebb tüzérségi, harcokcsi- és páncéltörőágyú-tűz után a század Maulu felé vonult vissza. Itt egy saját harcokcsit kilöttek és az kiégett. 21 óra körül a század a parancs szerint elérte a megindulási állást és [ott] biztosított tovább. A saját álláson egész éjszaka tüzérségi zavarótűz feküdt.

Eredmény: 6 tehergépkocsi megsemmisítve

Veszteségek: egy halott, 7 sebesült

Végleges veszteség: 1 Panzerkampfwagen V

Egyéb veszteség: nincs

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

¹¹⁴ A 12. SS-páncélosezred eredeti állományából még megmaradt harc képes harcokcsik a 12/1. SS-páncélososztály parancsnokának vezetése alatt.

¹¹⁵ Két egymás mellett fekvő, de különböző település.

¹¹⁶ Valószínűleg a 17. „Götz von Berlichingen” SS-páncélgránátos-hadosztály harccsoportja, amelyet Jakob Fick SS-Obersturmbannführer, a 37. SS-páncélgránátos-ezred parancsnoka vezetett.

¹¹⁷ A 2. „Das Reich” SS-páncélosadosztály harcokcsijait.

¹¹⁸ Az eredetiben: „Vergeltungsangriff”.

¹¹⁹ A francia nemzeti ellenállás tagjai. A német 5. páncélos-hadsereg hadinaplója szerint a „Mohnke” SS-harccsoport 1944. augusztus 20-24. között a körzetben 41 „terroristát” (vagyis ellenállót) koncolt fel. Nem zárható ki, hogy ehhez részben köze volt a 12/4. SS-páncélosszázad e bevetésének is.

1944. augusztus 20.

12/I. SS-páncélososztály:

A „Mohnke” harccsoport korábbi állásaiban van. A késő esti órákban a harccsoport átcsoportosul új körletébe az Eure menti Arambrai-hoz.¹²⁰ A harckocsik mind a „Jürgensen” páncélos harccsoport alárendeltségében állnak. A harccsoportnak alárendelik továbbá a 116. páncéloshadosztály 3 Jagdpanzer IV-ét¹²¹ és 3 önjáró 7,5 cm-es páncéltörő ágyút, továbbá a 2. páncéloshadosztály 4 Panzer IV-esét és a 9. páncéloshadosztály [?]¹²² Panzer V-jét. Eddig még ellenséggel nem találkoztak.

A 4. század harcjelentése a Vernon – Pacy [sur-Eure] körzetbeli harcokról [mellékelve].

14. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncéloshadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. szept. 19.

Harctudósítás 1944. VIII. 20-ról

A század 17 Panzerkampfwagen V-tel le Heunière település északkeleti kijáratánál biztosított, azzal a feladattal, hogy minden körülmények között tartsa a Pacy [-sur-Eure] – Vernon utat. Az ellenségről ismert volt, hogy az éjszaka folyamán az úttól délre erdős részbe 1500 m-re előretolta harckocsi- és gyalogsági erőit. Állandó tüzérségi zavarótűz feküdt a saját álláson. 9 óra körül az ellenség¹²³ meglepetésszerű áttörést akart elérni harckocsikkal és rájuk ültetett gyalogsággal. Az azonnal észlelt támadást a század összpontosított tüze 5 ellenséges páncélos¹²⁴ kilövésével visszaverte. Ezután a század a leghevesebb tüzérségi tüzet kapta a felfedett saját állásra. Ezzel egy időben ellenséges harckocsik törtek a jobbra csatlakozó Luftwaffe tábori hadosztályon¹²⁵ keresztül, hogy a század hátába jussanak. Ezt az előretörést is azonnal felismertük, és a délkelet felé biztosító tartalék szakasz négy harckocsi kilövésével elhárította. Az ellenséges csatarepülőgépek,¹²⁶ amelyek felfedezték az összecsapást, bombákkal és fedélzeti fegyverekkel beavatkoztak a harcba úgy, hogy 3 saját harckocsi harcképtelenné vált. Az ellenség még többször is megkísérelte elérni a kívánt áttörést, de mindannyiszor heves harc után és súlyos veszteségekkel visszavertük. Ezek a harcok estig eltartottak.

Összpontosított heves tüzérségi és vadászbombázó-tűzzel az ellenségnek sikerült a század támogatására bevetett gránátosokat kiiktatni és a századot annyira meggyengíteni, hogy 3 saját [harc]kocsi kiégett és 4 másik harckocsi műszaki okok miatt harcképtelenné vált. Ennek ellenére az ellenség újabb nagy támadását a legnehezebb feltételek közepette, 3 további ellenséges páncélos [és] 2 páncéltörő ágyú és egy terepjáró gépjármű kilövése mellett visszavertük.

19 óra 30 perc körül az ellenség nyugat felől erős harckocsi-erőkkel támadta hátba a századot. Ezzel egy időben északkeletről átkarolva indított támadást, miután a bal felé csatlakozó egységnél áttörést ért el. Erre a század parancsra visszavonult St. Vincent-en keresztül

¹²⁰ Ilyen nevű település nincs a térségben.

¹²¹ Az eredetiben „Panzerjäger P. 4”.

¹²² A 9. páncéloshadosztály 33/II. páncélososztályának 1944. augusztus 12-én mintegy 25 Panther harckocsija volt bevetendő, amelyek ekkortól augusztus 20-ig a 116. páncéloshadosztály alárendeltségében harcoltak. A hadinapló szövegéből arra következtetünk, hogy addigra már csak egyetlen harcképes Panther került innen a „Mohnke” harccsoport alárendeltségébe.

¹²³ Valószínűleg az amerikai 5. páncéloshadosztály „A” harccsoportjának részei.

¹²⁴ Az amerikai 5. páncéloshadosztály „A” harccsoportja ebben az időben három M4 (Sherman) harckocsit és három alárendelt M10 páncélvadászt veszített.

¹²⁵ Vélhetően a Luftwaffe 17. tábori hadosztályának részeiről lehet szó.

¹²⁶ Az angolszász szövetségesek vadászbombázó-repülőgépei.

St. Marcelbe, ott új ellenállási vonalat létesített és az éjszaka során tovább vonult vissza St. Pierre felé.

Eredmény: 12 harcokcsi, 2 páncéltörő ágyú, 1 terepjáró jármű

Veszteség: 9 sebesült

Végleges veszteség Panzerkampfwagen V: 3

Egyéb veszteség [Panzerkampfwagen V]: 7

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. augusztus 21.

12/I. SS-páncélososztály:

15. számú hadinapló-melléklet

Harctudósítás a 2. és 3. század bevetéséről 1944. augusztus 13–21. között

1944. augusztus 13-án vettem át¹²⁷ az előző nap elszenvedett sebesülése miatt kiesett Gaede Obersturmführertől az egy századba összevont 2. és 3. századbeli részeket. Ez összesen 15 harcokcsi volt.

A század ezen idő szerint még készenléti állásban volt, Ussy-tól mintegy 2 km-re északra egy erdős részen, Olboeter Sturmbannführer harccsoportjának alárendeltségében. Szakaszparancsnokként Ahrens Standartenoberjunker (2. század) és Mende Oberscharführer (3. század) állt rendelkezésre. '44. 08. 13-án reggel még nyugalom volt, dél körül Olboeter harcálláspontjára állandóan nyugtalanító hírek érkeztek be arról, hogy az „Olboeter” harccsoportnak alárendelt Heer-részek¹²⁸ nem tartottak ki. Ezért 14 óra körül a páncélosezred parancsára egy három harcokcsiból álló szakaszt Helmlé Unterscharführer vezetése alatt Ussy-ból menetelve [Clair-] Tizon-tól délnyugatra biztosításra vettem be. 20 óra körül az ezredtől parancsot kaptam, amelynek értelmében a századot a következőképpen kellett betetni: 5 páncélost Martainville két oldalán, 4 páncélost La Val [Légere] település két oldalán, a század fennmaradó részét pedig az Ussy – [Clair-] Tizon út két oldalán, közvetlenül a 170-es magassági ponttól délre. A század feladata a következő: „Az ellenség várható áttörésének megakadályozása”. Még az éjjel alaposan felderítettük és elfoglaltuk az egyes szakaszok állásait. Az arcvonalszakaszon időnként erős ellenséges tüzérségi tűz feküdt. A „Mende” szakaszt eligazítottam és ezzel együtt felderítettem a nagyon áttekinthetetlen terepet.

1944. augusztus 14.

E felderítés végrehajtása után személyesen vettem fel a kapcsolatot Ahrens Standartenoberjunkerrel Martainville-ben és megismerkedtem az egyes harcokcsik állásaival. Ahrens Standartenoberjunker szakaszának arcvonalán erős tüzérségi tűz feküdt. A saját főharcvonalat az „Olboeter” zászlóalj¹²⁹ gyenge erői szállták meg. 7 óra körül visszaértem Ussy-be és halom, hogy az ellenség Mende Oberscharführer szakaszán gyalogsággal támadott. A támadást azonban visszavertük és az ellenség áttörését megakadályoztuk. Reggel 8 óra tájban az ellenség az Ussy – [Clair-] Tizon úttól délre, [Clair-] Tizon-ból támadott harcokcsikkal és gyalogsággal, miközben a délebbre álló Tigerek néhány páncélost kilöttek. A századparancsnoki harcokcsi megsemmisített egy páncéltörő ágyút, amely oldalazva lötte a Tiger harcokcsikat. 11 óra körül az ellenség ismét gyalogsággal és harcokcsi-erőkkel támadott Mende Oberscharführer szakaszán. A támadást ugyanúgy visszaverték. Egy azonnal megindított saját támadás gyalogsági támogatással visszaállította a gyalogság által elveszített

¹²⁷ Noha a harcjelentés sajnos nincs aláírva, szerzője valószínűleg Brödel SS-Obersturmführer, aki 1944 szeptemberében is – immár SS-Hauptsturmführerként – a 12/3. SS-páncéloszázad parancsnoka volt.

¹²⁸ Ezek valószínűleg a német 85. gyaloghadosztály részei lehettek.

¹²⁹ A 26/III. SS-páncélgránátos-zászlóalj.

főharcvonalat. Seifert Unterscharführer itt 2 ellenséges páncélost semmisített meg. Mende Oberscharführer harcokcsija a tomyot ért harcokcsi-találat következtében kiesett, akárcsak Pietsch Unterscharführer páncélosa motortalálat miatt. Két saját harcokcsi az áttekinthetetlen terep ellenére tartotta a főharcvonalat; repeszgránát- és géppuskatűzzel két támadó századot csaknem teljesen felmorzsolta. A Heer egyik alakulatát, amelyet a szakasz megerősítésére vetettek be, s az arcvonalat újra és újra fel akarta adni, a saját páncélosok parancsomra megfelelő intézkedésekkel fenyegetve megállították és a korábbi főharcvonal megszállására kényszerítették.

11 óra körül rádiókapcsolatban voltam Ahrens Standartenoberjunkerrel, akinek újra volt összeköttetése Helmle Unterscharführerrel. 12 órától többet nem volt a kapcsolat Ahrenszel, és mint később kiderült, Ahrens Standartenoberjunker harcokcsija tüzérségi találatot kapott, és rádiótechnikailag meghibásodott. A „Mende” szakasz és a századparancsnoki osztag 14 óráig a korábbi állásokban maradt, amikor is az ezredtől – egy parancsörtsztz által kézbesítve – parancsot kaptam, ami a századot Olendon körzetébe irányította, hogy az északi irányból dél felé törő ellenséget feltartóztassa. Miután délelőtt a századparancsnoki harcokcsit is műhelybe kellett [vinni] rádió- és motorhibával, a „Mende” szakaszban és a századparancsnoki osztagban összesen 3 harcokcsi volt bevethető, amelyeket kivonták állásaikból és Ussy-n keresztül az új bevetés helyszínére indítottak útnak. Ez idő tájt az ellenség nagyon erős repülőerőkkel támadta Ussy – Aubigny – Soulangy – Ouilly – Potigny körzetét és bombaszőnyeggel terítette be, így a 3 harcokcsi csak 16 óra körül tudta menetét megkezdeni, nehogy bombatalálat miatt idő előtt kiessenek. Az „Ahrens” és „Helmle” szakaszokkal magam akartam felvenni az összeköttetést, és az új helyzetet a szakaszparancsnokokkal ismertetni, mivel rádiókapcsolat már nem volt. Csupán Krause harcálláspontjám jutottam, amely időközben átvette a nyugati arcvonalszakaszt. Krause Sturmbannführer nem engedett tovább, mivel saját és Olboeter Sturmbannführer erőivel, valamint az „Ahrens” és „Helmle” szakaszokkal nem volt kapcsolat, miután az ellenségnek átfogó támadással sikerült ezeket elvágni és bekeríteni. A bekerített erők egyikét sem lehetett rádióon vagy távbeszélőn elérni, így nem maradt lehetőségem a szakaszokkal való kapcsolatfelvételre. A később hallottak alapján Ahrens Standartenoberjunkert ebben az időben egy közelében becsapódó tüzérségi találat megölte, s így a szakasza parancsnok nélkül maradt. Helmle Unterscharführer némi gyalogsággal átverekedte magát az erdős terepen, ám eközben 2 páncélost vesztett, amelyek az ingoványos erdei terepen elakadtak. Az ellenség erősen nyomult utánuk és vontatóeszközök hiányában a 2 harcokcsit fel kellett robbantani. Egy további harcokcsinak, amely másik utat talált, egy gyalogos alakulattal sikerült kitornie a bekerítésből és a saját vonaláig nyomulni. Ahrens Standartenoberjunker páncélosainak bevetéséről, eredményeiről és tartózkodási helyéről az osztályhoz már ment egy különjelentés¹³⁰ (Tinnenfeld, Schnartendorff és Nowarra Unterscharführerektől). Ahrens [Standarten]oberjunker páncélosát [páncélromboló] közelharcfegyverrel felgyújtották. 19 óra körül a század 3 harcokcsija Olendon nyugati szegélyén létesített biztosítást, és kb. 0 óráig maradtak ott.

1944. augusztus 15.

Az ezred parancsára a század (3 páncélos) az éjszaka folyamán állásváltoztatást hajtott végre dél felé és új állásokat foglalt Epancy-tól mintegy 600 méterre délre, a 117-es magassági pont két oldalán. A 3 harcokcsi biztosítandó szakasza közel 2 km-t tett ki, részben áttekinthetetlen terepen. Zund Unterscharführer páncélosa a Le Val [...] ¹³¹ majorság közelében állt és ott a délelőtt folyamán heves harcot folytatott az angol ¹³² gyalogsággal és harcokcsikkal. Zund Unterscharführer először egy páncéltörő ágyút vontató tehergépkocsit, majd röviddel ezután egy Sherman típusú harcokcsit lőtt ki. Ezután Zundot igen kevés gyalogsági biztosításával együtt, áttekinthetetlen terepen, négy ellenséges harcokcsi vette körbe, amiről utóbbiak valószínűleg nem tudtak. Zund Unterscharführer parancsot kapott tőlem, hogy eb-

¹³⁰ A jelentés sajnos nem maradt fenn az osztály iratanyagában.

¹³¹ Itt az eredeti dokumentum olvashatatlan.

¹³² A körzetben nem angol, hanem a kanadai 4. páncélosadosztály csapatai harcoltak.

ből a bekerítő gyűrűből szabaduljon ki, ami sikerült is neki, miután a 4 páncélos ködbe burkolódzott, és ezzel magukat vakították. A sikeres kitörés után Zund Unterscharführer 50–60 méter távolságból az ellenség egy újabb harckocsiját semmisítette meg. A századparancsnoki páncélos egy karámban állt az arcvonalszakasz közepén, ahonnan annak legnagyobb részét ellenőrizni tudta. Egész nap heves tűzérési tűz feküdt ezen a körzeten. Egy Tiger páncélos, amely a századparancsnoki harckocsitól kissé jobbra állt, délután anélkül vonult vissza, hogy a századparancsnoki páncélost értesítette volna; így fordulhatott elő, hogy estefelé harckocsimat hirtelen minden felől lőtték. Miután a Tiger páncélosnál rákérdeztem, meggyőződtem róla, hogy egyedül állok ezen a szakaszon. Kértem a Tiger harckocsit, hogy adjon tüztámogatást, amivel kiszabadulhatok a bekerítő gyűrűből. A Tiger páncélos azonban annyira hátra helyezte új állását, hogy ez nem volt lehetséges, és arra kényszerültem, hogy a Tiger harckocsi tüztámogatása nélkül törjek ki. Nagy sebességgel keresztül törtünk a bekerítés gyűrűjén és a saját főharcvonal mentén gyors cikkcakkban sikerült elérni az oltalmazó erdőt, az ellenséges harckocsik teljes meglepetésére. Egy páncéltörő ágyút, amely Epancy-ból tüzelt ránk, a távolabb jobbra álló Tiger harckocsi első lövésével harcképtelenné tette. A sikeres kitörés után egy 2000 méterre álló, élénken tüzelő ellenséges harckocsit felgyújtottam.

Nagyjából 1 km-re jobbra az én állásomtól állt Seifert Unterscharführer páncélosa, aki nek állásán egész nap ugyancsak erős ellenséges tűz feküdt. Ezen a 2 km széles szakaszon délután óta nem volt saját gyalogság. A szakaszt egyedül a század 3 harckocsija biztosította, és a korábbi főharcvonal este még saját kezben volt, miközben az ezred-harcállásponton az ellenség helyzete alapján ezzel már nem számoltak. Az ellenség¹³³ Olendon-tól északra egész nap erős harckocsi-erőkkel menetelt Falaise irányában. Ezeket a manővereket állandó ködképzéssel leplezte. Éjszakára 2 páncélos a főharcvonal biztosítására visszamaradt, miatt a harmadik harckocsi kivált és mintegy 1200 méterre Epancy-tól délre, az úton biztosított. Az éjszaka nyugodtan telt.

1944. 08. 16.

1944. 08. 16-án reggel az ellenség erős tűzérési tűzzel borította be állásainkat, mialatt páncélosai előző napi mozgását ugyanolyan jelentős erőkkel folytatta, csak nem Falaise irányában, hanem keleti irányban, Olendon-tól északra előnyomulva. 10 óra körül az ezredparancsnoktól parancsot kaptam, amellyel engem 3 páncélosommal a 102. Tiger osztálynak¹³⁴ (Weiß Obersturmbannführernek) rendel alá. Két harckocsi biztosítás céljából az úton marad mintegy 1200 méterre Epancy-tól délre, miközben a harmadik páncélost Versainville-be, Weiß Obersturmbannführer osztály-harcálláspontjára rendelik. Állásainkon egész nap erős ellenséges tűzérési tűz fekszik. 18 óra tájban az ezredparancsnoktól parancsot kapok, hogy a század azonnal váltson állást Les Croix felé és Beaumais északkeleti kijáratánál, a délután Olendon-tól északra Jort – Tivos-n¹³⁵ keresztül előretörő ellenséget tartóztassa fel és állítsa meg. A század 3 harckocsija azonnal megindult, és még éjjel előtt állást létesített a 65-ös magaslat körzetében, hogy az ellenséges áttörést dél felé minden körülmények között megakadályozza.

1944. 08. 17.

A kora reggeli órákban az ellenség jelentős erőkkel, mintegy 3000 méteres távolságban, állásaink előtt északnyugat felől délkeleti irányban nyomult Trun felé. Eközben az ellenség az állásainkra [lőtt] heves ellenséges tűzérési tűzzel fedezte jobbszárnyát. Azonnal tüzet nyitottunk azokra a magányos ellenséges páncélosokra, amelyek biztosító vonalunk felé nyomultak, és így a nap folyamán 2 Shermant és egy felderítő páncélgépkocsit felgyújtottunk. Egy további harckocsira 2600–2800 méter távolságból lőttünk és eltaláltuk. A páncélos füstölt, de hátramenetben egy menedéket adó fedezékbe jutott, így további megfigyelése

¹³³ A kanadai 4. páncéloshadosztály erői.

¹³⁴ A 102. SS-nehézpáncélos-osztálynak.

¹³⁵ Tivos nevű település nem található Normandiában.

nem volt lehetséges. Az ellenséges páncélos-oszlopok, páncélozott járművek és gyalogsággal megrakott tehergépkocsik egész nap szakadatlanul gördültek előttünk Trun irányában, mintegy 3500 méteres távolságban. Jobbszomszédunk, Gasch Obersturmführer százada a nap folyamán még néhány páncélost kilőtt. Az ellenség nyugat felé fordulva, Le[s] Moutiers [en-Auge] irányában megpróbált minket is elvágni, amelyet úgy hárítottunk el, hogy még az éjszaka folyamán az ezred parancsára Gasch Obersturmführer [erőinek] részzeit, valamint az én harckocsijaimat kivontuk és Fresne-la-Mère-től délkeletre, a 113-as magaslaton lévő állásokba vontuk vissza.

1944. 08. 18.

Hajnalban az állások készen voltak és a biztosítást észak felé átvettük, hogy feltartóztassuk az utánunk nyomuló ellenséget és megsemmisítsük. A délelőtti folyamán a századhoz még 3 harckocsit irányítottak, amelyek a műhelyből érkeztek. Így a századnak ismét 6 páncélos állt rendelkezésére. 13 óra körül rádión kaptam parancsot az ezredparancsnoktól, hogy 4 harckocsival azonnal foglaljam el a 135-ös magaslatot, és a főharcvonalba ott benyomult ellenséget vessem vissza. Négy páncélossal haladéktalanul megindultam Pertheville [Ners]-en keresztül és az ellenséggel való találkozás nélkül elértem az utat a 135-ös magaslatnál, ahol az ezredparancsnok személyesen adott nekem új támadási parancsot. A 143-as magaslaton még a Luftwaffe egy négy 8,8 cm-es légvédelmi ágyúból és 12 [darab] 2 cm-es légvédelmi [gép]ágyúból álló harccsoportja volt, amelyek kezelőszemélyzete az ellenséges harckocsik és páncélgépkocsik támadásakor részben visszavonult a 143-as magaslaton keresztül a Pertheville [Ners]-től mintegy 500 méterre nyugatra lévő vasútvonalig, részben veszteség lett. Az ezredparancsnok feladata számomra a következő volt: „Négy harckocsival a 143-as magaslatot birtokba venni, a magaslaton lévő saját harccsoportot felmenteni, és azt fegyvereivel együtt visszavezetni a Pertheville-től délnyugatra lévő vasútvonalnál az új főharcvonalba”. A 143-as magaslat elleni támadás jól haladt, annak ellenére, hogy az ellenség oldalról felderítő páncélgépkocsikkal vagy páncéltörő ágyúkkal megpróbálta feltartóztatni a támadást. A gyalogságot és a meglépett légvédelmi kezelőket nekem rendelték alá és így elértük a 143-as magaslatot, ahol a Luftwaffe légvédelmi harccsoportjának néhány embere még ott volt. Két 8,8 cm-es és két 2 cm-es légvédelmi ágyún kívül a légvédelmi harccsoport összes fegyvere ellenséges harckocsik vagy saját robbantás miatt megsemmisült. A kis harccsoport vasútvonal felé való visszavonulását az ellenség ismét páncéltörőágyú- és tüzérségi tüzellel próbálta zavarni. A csoport azonban veszteségek nélkül érte el a meghatározott állásokat, ahol a vasút mentén a harckocsik is biztosításra rendezkedtek be. Aznap este a század parancsot kapott az állásváltoztatásra Vignats – St. Nikolas-n keresztül. A század Bierre-ig menetelt és Bierre-től északnyugatra, a 117-es magaslatnál létesített állást.

1944. 08. 19.

Aznap reggel a század hírt kapott, hogy az ezredparancsnok, az ezred-segédtsízt és az ezredorvos eltűnt és valószínűleg sebesülten angol fogságba esett.¹³⁶ Olboeter Sturmbannführer érkezik a század harcálláspontjához és jelenti, hogy átvette a páncélosezred vezetését. Előttünk balra és mögöttünk délután heves csatazaj. A helyzet nagyon bizonytalan, és az ezred sem tud nekünk közelebbit mondani. 20 órakor megbeszélés az ezred-harcállásponton. A megbízott ezredparancsnok ismerteti velünk a helyzetet és a hadosztály parancsát, miszerint az éjszaka folyamán a hadosztály felkészül, hogy az augusztus 20-án hajnalban St. Lambert-nél áttörje a bekerítés gyűrűjét és átverekedje magát. Két jelszót adtak ki, miszerint „ha az előttünk menetelő részek áttörése sikerül, kiadják a 'Freiheit' [Szabadság] jelszót, ami szerint az ezred minden elemét, a kerekes járműveket is visszük”. Ha az előt-

¹³⁶ Max Wünsche SS-Obersturmbannführer, a 12. SS-páncélosezred parancsnoka és Dr. Stiawa SS-Hauptsturmführer (az ezredorvos) sebesülten, Georg Isecke SS-Hauptsturmführer, a 12. SS-páncélosezred segédtsíztje sérteletlenül esett szövetséges hadifogságba, de nem augusztus 19-én, hanem többnapos rejtőzködés és átszivárgási kísérlet után, 1944. augusztus 24-én. Wünschét és Stiawát kanadai, Iseckét amerikai katonák fogták el.

tünk menetelő részek áttörése nem sikerül, akkor a 'Scheisse' [Szar] jelszót kell kiadni, ami azt jelenti, hogy minden páncélozatlan járművet fel kell robbantani, a páncélozott járművekkel pedig olyan messzire kell átverekednünk magunkat, amennyire ezt az ellenséges helyzet és a rendelkezésre álló üzemanyag csak lehetővé teszi. Amennyiben erősebb ellenséges ellenállás esetén a saját gyenge páncélos erők áttörése mégsem lenne lehetséges, vagy a páncélosok bármilyen okból kiesnek, akkor ezeket a járműveket is fel kell robbantani, a kezelőknek pedig elegendő fegyverrel és lőszerrel kiszállni és bármilyen módon – nappal vagy éjjel – áttörni az ellenséges vonalakon a Szajna menti Rouenig, és Fleuryben, Rouentől keletre a hadosztály gyűjtőállomásán jelentkezni.

A kitöréshez a páncélosezred a következő hadrendbe sorolt: az élen a századom 4 harckocsija, mögöttük az ezred légvédelmi szakasza, a lövészpáncélos-zászlóalj,¹³⁷ a rohampáncélos-zászlóalj,¹³⁸ a páncélvadászosztály¹³⁹ és a Panzer IV-század.

1944. 08. 20.

Az ezred gyülekeztetése éjjel 3 órakor megtörtént. Miután a csapatok a más egységek kiesett tehergépkocsijaiból és hasznavehetetlenné vált járműveiből lecsapolták az üzemanyagot, a saját járműveket feltöltötték. A század 2 harckocsiját, amelyeket jelentősebb hibáik miatt már előző nap elvontatandóként jelentettünk az ezred felé, a menet megkezdésekor felrobbantottunk, mert magunkkal vontatni nem tudtuk őket. Az ezred harccsoportja 5 órakor kezdte meg menetét Olboeter Sturmabannführer vezetése alatt Baillieu – Tournai [sur-Dives]-en keresztül St. Lambert felé, ahol erős ellenséges elhárító tűz ért minket. Az ezred harccsoportja, élén 3 Pantherrel, a minket követő saját és idegen hadosztályok erőivel közösen átnyomult St. Lambert-en, hogy a Coudehard felé vezető út mentén kiharcolja az áttörést az ellenséges védelmi reteszen keresztül. St. Lambert-től közvetlenül északkeletre harckocsik, páncéltörő ágyúk, légvédelmi lövegek, géppuskák és tüzérség nagyon heves elhárító tüze ért minket, így a támadás többszöri megindulás után sem sikerült. Zwangsleitner Unterscharführer e harcokban kilőtt egy Shermant, ám csak ezután mindjárt egy ellenséges páncélos öt is kilőtte. A harckocsi kiégett.

Ez után az első sikertelen áttörési kísérlet után az ezred részei gyülekeztek és más SS-, illetve Wehrmacht-részekkel egy tömegben, újrendeződtünk a 2. kitörési kísérlethez. Ekkor már sikerült az ellenség első záróreteszen áttörni. A Coudehard – La Coury de Bosity úton azonban az ellenség heves ellenállásába ütköztünk, ahol egy meredeken emelkedő magaslaton jól álcázott harckocsik voltak állásban, hogy megakadályozzák áttörésünket. A páncélosok egy részét az ejtőernyősök¹⁴⁰ közelharcban harc képtelenné tették, így a meredeken emelkedő és teljesen átláthatatlan terepen folytatódhatott az előretörés. Különösen harckocsivezetőink hajtottak végre jelentős teljesítményt a szűk, szerpentinként emelkedő utakon, ráadásul ezek az utak még számos kiesett gépjárművel is tömve voltak. A magaslat elérése előtt nem sokkal harckocsim oldalról tüzérségi találatot kapott, amely azonban kárt nem okozott. 17 óra tájban végre sikerült, és élünkkel már túl jutottunk az ellenséges védőállásokon, s elértük a „Das Reich” hadosztály¹⁴¹ első biztosító erőt.

Zund Unterscharführer második, St. Lambert-ből még elindult harckocsija a további előretörés során kiesett és a meredeken emelkedő magaslat megmászásakor motorhiba következtében kigyulladt. Egy ellenséges gyalogsági támadás miatt eloltani már nem lehetett. A kezelők éjszaka át tudták magukat verekedni az ellenséges biztosító vonalakon és teljes létszámban visszajutottak le Neubourg-ba a századhoz. A kitöréskor megindult 4 harckocsiból egy jutott át sértetlenül az ellenséges állásokon és az elkövetkező napokban Orbec – Bernay-n keresztül elérte le Neubourg-t és onnan Poses-nál a Szajnánt át az osztaályt.

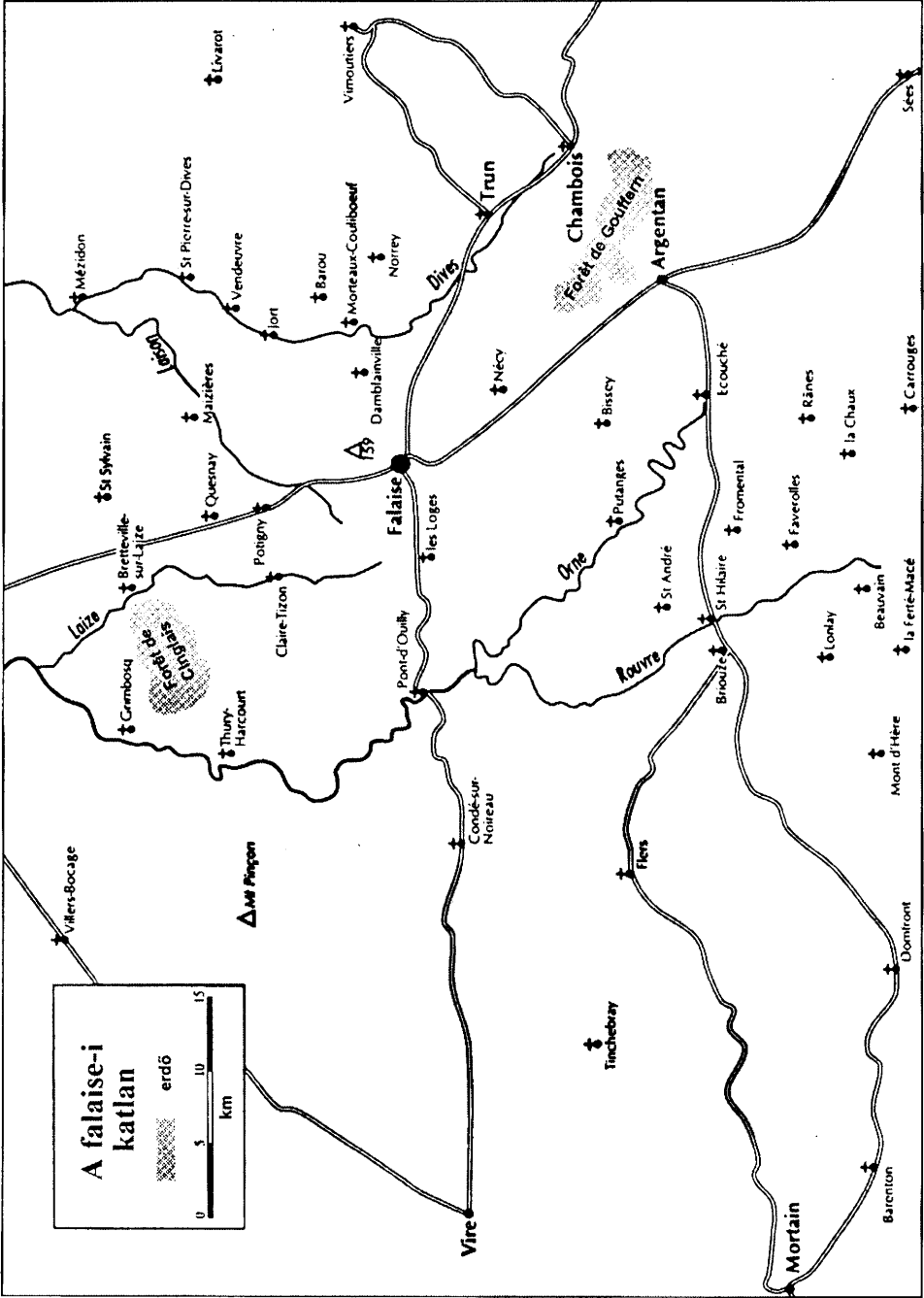
¹³⁷ A 26/III. SS-páncélgránátos-zászlóalj.

¹³⁸ A 217. rohampáncélos-osztály részei.

¹³⁹ A 12. SS-páncélvadászosztály részei.

¹⁴⁰ A német 3. ejtőernyős-hadosztály század erejű csoportja.

¹⁴¹ A 2. „Das Reich” SS-páncélos-hadosztály.

16. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. szept. 19.

Harctudósítás 1944. VIII. 21-ről

A század a le Heuniere-től való visszavonuló manőver után 7 bevethető és 7 műszakilag kiesett Panzerkampfwagen V-tel St. Pierre-ben tartózkodott. 12 óra körül Jürgensen SS-Sturmabführer a századot 7 Panzerkampfwagen V-tel új állásba vezette Buissonnál, mintegy 6 km-re Gaillontól délre.

Az ellenségről megállapították, hogy előrenyomulóban van délről észak felé a Szajna mentén, és la Chapelle-től Gaillon irányában.

A század 1,5 km szélességben biztosított dél és délkelet felé, St. Pierre irányában, azzal a feladattal, hogy az ellenséget itt tartóztassuk fel, kössük le, és az állást csak parancsra hagyjuk el. A nap és az éjszaka különös esemény nélkül telt. A század ellenséggel nem találkozott.

Eredmény: nincs

Veszteség: nincs

Végleges veszteség harckocsiban: nincs

Egyéb veszteség: nincs

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

Harcok Touques és a Szajna között, 1944. augusztus 22–29.

1944. augusztus 22.

12/I. SS-páncélososztály:

17. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélosadosztály
12. SS-páncélosezred/4. [század]

Helyben, 1944. szept. 19.

Harctudósítás 1944. VIII. 22-ről

A század a „Jürgensen” harccsoportnak volt alárendelve és 7 Panzerkampfwagen V-tel le Buissonnál¹⁴² biztosított azzal a feladattal, hogy tartóztassa fel az ellenséget, kösse le és állását csak parancsra hagyja el.

Az ellenségről megállapították, hogy előrenyomulóban van délről észak felé, Gaillon irányában. 9 óra körül egy ellenséges¹⁴³ páncélos-felderítő [osztag] közelítette meg a századot. Jól vezetett tüzellel itt 3 ellenséges harckocsit lőttünk ki és a többi elfordulásra kényszerítettük. Nagyjából egy óra múlva ismét 6 ellenséges harckocsi közeledett, amelyből ötöt lövéssel felgyújtottunk, a hatodik pedig mozgásképtelenül állva maradt. E vereség miatt az ellenség páncéltörő ágyúkat húzott az erdőszélre és egyenként módszeres tűz alá vette harckocsijainkat. Ehhez járult még mintegy 30 vadászbombázó, amelyek egymást váltva támadták a saját páncélosainkat. Ez idő alatt állásunk heves tüzérségi tűz alatt állt, amelyek következtében egy harckocsit kilőttek és egy másikat pedig mozgásképtelenné tettek.

¹⁴² Ilyen nevű település Gaillon körzetében nincs.

¹⁴³ Az amerikai 5. páncélosadosztály egy harccsoportja.

14 óra tájban kelet felől ellenséges harckocsikat észleltünk, amely később egy erős páncélozott köteléknek bizonyult. Az ellenség itt 70 harckocsival, 50 lövészpáncélossal és 100, gyalogsággal megrakott tehergépkocsival átkarolva támadott nyugat és északnyugat felé. A század ez alatt szakadatlan ellenséges tüzéségi és csatarepülő-tűzben állt.

A század 14 óra 30 perckor erősítésként még egy Panzerkampfwagen V-öt kapott.

A legnehezebb feltételek ellenére rövid időn belül 8 ellenséges harckocsit, 5 lövészpáncélost és 2 tehergépkocsit lőttünk ki. Az ellenség itt a legsúlyosabb véres veszteséget szenvedte el. Az ellenséges harckocsik, tüzéség, páncéltörő ágyúk és vadászbombázók tüze 3 saját [harc]kocsit kilőtt és egy harckocsit mozgásképtelenné tett.

A század már csak 2 bevethető harckocsiból állt, amelyek viszont már nem tudták magukat tartani, mivel minden oldalról lőtték őket, és a bekerítésük veszélye fenyegetett. A támogatásul bevetett gyalogság már visszavonult, így a további kitartás nem volt többé lehetséges.

Este a század 2 újonnan odairányított Panzerkampfwagen V-tel új állást létesített Heudebouville-től délnyugatra.

Eredmény: 16 harckocsi, 5 lövészpáncélos, 2 tehergépkocsi, mintegy 50 halott

Veszteség: egy halott, 8 sebesült

Végleges veszteség harckocsikban: 6

Egyéb veszteség: 1 Panzerkampfwagen V

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. augusztus 23.

12./I. SS-páncélososztály:

18. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncéloshadosztály

Helyben, 1944. szept. 19.

12. SS-páncélosezred/4. [század]

Harcudósítás 1944. VIII. 23-ról

A század előző este 4 bevethető Panzerkampfwagen V-tel biztosító [állást] létesített Heudebouville-től délnyugatra. A nap folyamán a század erősítésként 2 további Panzerkampfwagen V-öt kapott; így 2 km szélességben már 6 harckocsival biztosította a szakaszt. A század előtt mintegy 300 m-re egy utászalakulat¹⁴⁴ ment állásba.

Az ellenség birtokba szándékozta venni azt a magaslatot és útvillát, amelyet a század biztosított. Az ellenség helyzete ismeretlen volt.

A nap az ellenséges tüzéség néhány rövid tűzrajtaütését leszámítva nyugodtan telt. 20 óra 30 perc körül egy futár érkezett futva az utászoktól, és jelentette, hogy az ellenség harckocsikkal támad. Röviddel ezután az ellenség már le is rohanta az utászokat és mintegy 10 páncélosa a magaslaton állt. A sötétség és az eső ellenére a századnak sikerült 4 ellenséges harckocsit kilőni és a támadást visszaverni. Az ellenség ezen a helyen nem ismételte meg többet a támadást. Éjjel körül egy futár kézbesítette az osztály parancsát a visszavonulásra és a Vironvay-tól délnyugatra való állásba menetelre, amely még ezen az éjszakán megtörtént.

Eredmény: 4 harckocsi

Veszteség: nincs

Végleges veszteség harckocsikban: 1

Egyéb veszteség: nincs

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

¹⁴⁴ Valószínűleg a 12. SS-páncélos-utászzászlóalj részei.

1944. augusztus 24.

12/I. SS-páncélososztály:

19. számú hadinapló-melléklet

12. „Hitlerjugend” SS-páncélososztály

Helyben, 1944. szept. 19.

12. SS-páncélosezred/4. [század]

Harctudósítás 1944. VIII. 24-ről

A század 4 bevethető harckocsival a parancs szerint állást létesített Vironvay-től délnyugatra. A századnak a Wehrmacht 2 Panzerkampfwagen V-ét és 2 Panzerkampfwagen IV-ét rendelték alá, amelyek ugyancsak állásban voltak.

Az ellenség nappal a korábban feladott Heudebouville települést szállta meg, és lassan tovább tapogatózott.

A nap nyugalmasan és ellenséges támadás nélkül telt. Egy [harc]kocsink saját aknára futott és ezt követően egy ellenséges páncéltörő ágyú kilőtte.

22 óra körül parancsot adtak a visszavonulásra és a Szajrán való átkelésre, amely különös esemény nélkül zajlott le.

Eredmény: nincs¹⁴⁵

Veszteség: 1 sebesült

Végleges veszteség Panzerkampfwagen V: 1

[Egyéb] veszteség: nincs

Pohl

hadnagy és megbízott századparancsnok

1944. augusztus 25.

12/I. SS-páncélososztály:

[Nincs bejegyzés.]

1944. augusztus 29.

12/I. SS-páncélososztály:

12. „Hitlerjugend” SS-páncélososztály

Helyben, '44. 09. 10.

12/I. SS-páncélososztály

A „Berlin” páncéloscsoport harctudósítása a 25. [SS-] páncélgránátos-ezred „Milius” harccsoportja keretében

Az ezredhez '44. 08. 29-én újonnan irányított 7 Panzer V-öt aznap hiányos kezelőszeméllyel alárendelték nekem az ezred körletében, Vervins-ben és azonnal bevetésre kellett kerülniük. A bevetetőség helyreállítása érdekében az 1. századból hét irányzólovészt, öt töltőlovészt és három rádióst kellett elvonnom.

'44. 08. 29-én 19 óra körül jelentkeztem eligazításra Milius Obersturmbannführer¹⁴⁶ parancsnoknál. A páncélosokat felosztották úgy, hogy 3 [harc]kocsit a 26/III. [SS-páncélgránátos-zászlóalj]hoz rendeltek, a fennmaradó 4 [harc]kocsit a 25/I. [SS-páncélgránátos-zászlóalj] sávjában Montcornet-ben és körülötte lévő útvillák biztosítására vetették be. Ezzel

¹⁴⁵ A német 5. páncéloshadserg hadinaplója szerint a „Mohnke” SS-harccsoport 1944. augusztus 20–24. között összesen 46 Sherman és egy Churchill harckocsit, 10 Universal-Carrier páncélozott szállító járművet és három páncéltörő ágyút semmisített meg. Ebből a harccsoportnak alárendelt 12/4. SS-páncélososztály Pantherei 1944. augusztus 20–23. között 36 szövetséges páncélost lőtte ki.

¹⁴⁶ Karl-Heinz Milius SS-Obersturmbannführer a 25/III. SS-páncélgránátos-zászlóalj parancsnoka volt, de ez idő szerint ő vezette a 25. SS-páncélgránátos-ezredre alapozott harccsoportot is.

szemben a [harc]kocsiknak a 26/III. [SS-páncélgránátos-zászlóalj]nál a Rozoy körüli utakat kellett biztosítaniuk. 08. 29-én az ellenségnek az egész szakaszon nem volt még jele.

Ellenséges jelenlét a rozoy-i szakaszon először csupán 08. 30-án a déli órákban. Az ellenség harcokocsikkal és lövészpáncélosokkal dél felől a biztosítók felé tapogatózik. A későbbi órákban ellenséges jelenlét a jobboldali szakaszon is Montcornet-nál, ahol harcokocsi-ékek Laon felől érkezve Montcornet felé nyomulnak, hogy elérjék Hirson-t.

Az ellenség éjszaka Montcornet-ban erősítést és tüzéséget vont előre. A harccsoportparancsnok parancsa értelmében a késő éjszakai órákban új biztosító állást létesítettünk a kedvező terepen a M[ontcornet]-től északra lévő magaslatokon. A harcokocsi, mint beavatkozási tartalék, emögött középen állnak készen. 08. 30-án a délelőtti órákban előzetes tüzéségi előkészítés után megindult az előretörés Montcornet-től keletre, Magny [-la Campagne] felé. Az azonnal idevont páncélosok a hullámos és patakkal átszelt terepen feltartóztatták az előretörést és fedezték a gránátosok visszavonulását. Itt egy Shermant és egy lövészpáncélost kilőttünk. Saját veszteség még a vadászbombázó-támadások ellenére sem volt. Egy harcokocsi futóművét bombarepsz rongálta meg.

A hadosztály parancsára a harccsoport erősödő nyomás mellett visszavonult az újonnan előkészített felfogó állásba Plomionnál, a [La] Brune folyó szakaszán. A páncélosokat itt is a részben felrobbantott, részben csak lezárt Brune-átkelő biztosítására vetették be. A harcokocsiknak sikerült megakadályozni a Brune gyors megközelítését és az azon való átkelést. Ám már az éjszaka folyamán jött a hadosztály parancsa a Buire – Hirson dél általános vonalig való visszavonulásra, mivel a harccsoportot a jobb arcvonalszakaszon, a fedezetlen szárnyon keresztül Vervins-en át megerősítették.

- ¹⁴⁴ 09. 01-jén a reggeli órákban a páncéloscsoport minden eleme elérte az újonnan meghatározott körzetet. Azonnal biztosítást létesítettünk, mivel az ellenség már az éjszakai visszavonulás során is erősen utánunk nyomult. Egy harcokocsi biztosította a Vervins – Hirson főutat. Két másik [harc]kocsi a Buire-től délkeletre lévő nyílt terepet biztosította, egy további [harc]kocsi La Hérie-ben a híd előtt állt, hogy lezárja az átkelőt, amit robbanóanyag hiányában nem lehetett felrobbantani.

Ez idő alatt az „Olboeter” csoportnál¹⁴⁷ egy Panzerkampfwagen IV-et, amelyet 08. 30-án rendeltek nekem alá, valamint egy Panzerkampfwagen V-öt már kilöttek. A Panzerkampfwagen IV-et kedvező állásból, 25 m-ről lötték ki, miután ez 3 Shermant 50 m-re engedett közel magához, és a döntő pillanatban a lövege töltésénél akadály lépett fel. A Panzerkampfwagen V-öt jelentős fölényben lévő erővel (harcokocsikkal és lövészpáncélosokkal) vívott ütközetben lötték ki, miután 2 Shermant maga is kilőtt. Mindkét kezelőszemélyzetet kimenekítették, egy halott (a Panzerkampfwagen IV rádiója) hátrahagyásával. Az ellenséget, amely a délutáni órákban már benyomult Origny [en-Thiérrache]-ba is, ellenlökéssel itt visszavetettük. Mivel a baloldali szakaszon az átkarolás veszélye fenyegetett, 2 Panzerkampfwagen V-nek Blank Untersturmführer vezetése alatt át kellett vennie a nyílt balszárny biztosítását Hirson keleti kijáratánál.

Egy újabb átkarolás és bekerítés elkerülése végett parancs érkezett, hogy létesítsünk új állásokat Trélon körzetében. Ezeket azonban még azon az éjszakán tovább helyeztük hátrafelé, Beaumont déli körzetébe. Ezzel a paraccsal a páncéloscsoportot a „Siebken” harccsoportnak¹⁴⁸ rendelték alá, amely Liessies-nél, a Helpe folyónál készített elő felvételi állásokat. Jelentéstétel után még az éjszaka bevezettek az állásba a 26/II. [SS-páncélgránátos-zászlóalj] parancsnokánál és én magam hajnalban bevezethettem a páncélosokat állásaikba. Most két [harc]kocsi a dél és nyugat felől Liessies-be érkező utakat biztosította, a három fennmaradó [harc]kocsi, amely a harccsoport készletli tartaléka volt és nyugat felé, Avesnelles irányából biztosított, Felléries-nél a harcálláspont közelében maradt.

Az ellenséget nem sikerült a nyitott jobbszárnyon feltartóztatni, így újabb átkarolás jött létre, amelyben a 26/5. [SS-páncélgránátos-század]-ot egy nekem alárendelt Tiger harcokocsival

¹⁴⁷ A 26/III. SS-páncélgránátos-zászlóaljra alapozott harccsoport.

¹⁴⁸ Bernhard Siebken SS-Sturmbannführer a 26/II. SS-páncélgránátos-zászlóalj parancsnoka volt.

együtt az ellenség bekerítette. Mivel az ellenség nyomása Felléries felé egyre erősebb lett, és fennállt a veszélye, hogy a 26/6. és 8. [SS-páncélgránátos-század]-ot is bekerítik, bevetttem a tartalék harckocsikat, hogy a századok visszavonulását fedezzék. Az éjszaka folyamán a századhoz két Panzerkampfwagen V-öt irányítottak a karbantartó osztagtól. Ezekben a harcokban 4 Sherman lőttünk ki, míg két saját Panzerkampfwagen V lövés miatt kiesett.

A végrehajtott visszavonulás után a harccsoportot visszavonták a 25. [SS-páncélgránátos-] ezred által előkészített állásokba, Phillippeville-től délre. Egy Panzerkampfwagen V-öt (Blank Untersturmführerét) sebességváltó-hiba miatt műhelybe kellett [vinni], úgy hogy már csak egy harckocsi volt bevethető. A „Olboeter” harccsoportnál maradt utolsó harckocsit, mivel ellenséges tüztől futómű- és a motortalálát következtében mozgásképtelenné vált, az elvontatására tett kísérletkor a Mons – Beaumont úton fel kellett robbantani, különben az utánunk nyomuló ellenség kezébe került volna.

- '44. 09. 04-én 14 óra körül érkezett az újabb visszavonulási parancs Phillippeville felé. A harmadik tüzelőállásba való behajtáskor, amikor az ellenség a településre három oldalról felzárkózott, Voigt Unterscharführer páncélosának előtételhajtása és sebességváltója meghibásodott, így mozgásképtelenné vált. Az ellenség azonnali közeledésekor a [harc]kocsit Milius Obersturmbannführer parancsára fel kellett robbantani. Ezután következett az azonnali parancs a Maas-ön át való visszavonulásra, mivel a 26/II. [SS-páncélgránátos-zászlóalj] és a 26/I. [SS-páncélgránátos-zászlóalj] részei már bekerítésben voltak. E harcok során [összesen] 7 saját végleges veszteség mellett 10 Sherman és egy lövész-páncélost lőttünk ki.

Berlin

SS-Hauptsturmführer

A 12/I. SS-páncélososztály teljesítménye Normandiában

A 12. SS-páncélosezred a normandiai harcokat 87 Panzer IV és 66 Panther harckocsival, valamint 12 Flak-Panzer 38(t) légvédelmi páncélossal, illetve három Panzer IV alvázra épített önjáró 2 cm-es négycsövű légvédelmi gépágyúval kezdte meg. A harcok időszakában pótlásként kapott további 17 Panzer IV-et és 35 Panthert. Így az ezred állományában 1944. június 6. és augusztus 31. között 104 Panzer IV és 101 Panther, összesen 205 harckocsi fordult meg.

A fennmaradt dokumentumokban az alakulatnak, sajnos, korabeli, összesített, saját veszteségjelentése nem maradt fenn. A két osztály saját iratanyagából 65 Panther és 59 Panzer IV harckocsi végleges veszteség állapítható meg. A 12. SS-páncélosezred valódi végleges páncélos-vesztesége minden bizonnyal ennél is jelentősebb volt. 1944. szeptember 4-én a hadosztály parancsot kapott minden megmaradt – akár bevethető, akár 14 napon belül kijavítható – harckocsijának és vadászpáncélosának átadására más német alakulatoknak. Így az ezredet végül a harcokból kimenekített néhány páncélosától is megszabadították.

A 12. SS-páncélosezred normandiai páncélos-veszteségeinek zöme harci veszteség volt. A kezelők általi önmegsemmisítésre mindössze nyolc Panther és egy Panzer IV esetében van írásos bizonyíték. A harc közben elszenvedett veszteségek zömét a szövetséges páncéltörő ágyúk (köztük az önjáró páncéltörő ágyúnak minősülő páncélvadászok) és a tábori tüzéség lövegei okozták. Ezután következik a szövetséges harckocsik részaránya. A szövetségesek szinte zavartalan légi uralma ellenére a 12. SS-páncélos-hadosztály esetében mindössze három Panther és egy Flak-Panzer 38(t) esetében valószínű, hogy szövetséges légitámadás (vadászbombázó-repülőgép) végezhetett velük.¹⁴⁹ Ehhez bizonyára hozzájárult a 12. SS-páncélosezred hatásos csapatlégvédelme is. Ugyanis az alakulat három légvédelmi szakaszának 2 cm-es önjáró gépágyúai a normandiai harcok alatt összesen 15 szövetséges repülőgépet lőttek le dokumentálhatóan.

A 12. SS-páncélosezred 1944. október elején, utólag összesítette a két osztály harckocsijai által Normandiában kilőtt szövetséges páncélozott harcjárművek¹⁵⁰ számát. Ez alapján az ezred a harcokban összesen 690 ilyen járművet lőtt ki, amelyből 601 harckocsi vagy páncélvadász volt. A két páncélososztály saját hadinaplója alapján azonban a Pantherek által 211, a Panzer IV-esek által pedig 183 (összesen 394) szövetséges páncélos kilövése látszik bizonyítottnak. A több mint 200 darabos különbség abból adódhat, hogy 1944 októberében már azokat a kilövéseket is az ezrednek tulajdoníthatták, amelyeket egyébként az ezrednek átmenetileg alárendelt többi német alakulat erői (például a 101. SS-nehézpáncélos-osztály Tigerei, a 3/1. páncélosszázad Pantherei, vagy éppen a 12/1. SS-páncélvadász-század Jagdpanzer IV-esei) küzdöttek le.

¹⁴⁹ A britek által 1944. június 6. és augusztus 7. között Normandiában megvizsgált 110 kezükre jutott német páncélos közül csak 10-et tett harcképtelenné repülőgép (hetet rakétalövedékkel, három gépágyú-tűzzel). Az 1944. augusztus 8-31. között végrehajtott elemzéskor újabb 223 zsákmányolt német páncélosból ismét csak 10-et intéztek el biztosan repülőgépek (hetet rakétalövedékkel, egyet gépágyútűzzel és kettőt bombával). Vö. *Thomas L. Jentz*: Die deutsche Panzertruppe. Band 2. Wölfersheim-Berstadt, 1999. (a továbbiakban: *Jentz* 1999.) 189., 193. o. Ezek alapján megállapítható, hogy a brit-kanadai szektorban a szövetséges repülőgépek a német páncélos-veszteségeknek alig hat százalékát okozták.

¹⁵⁰ Páncélozott harcjárműként jelentették a harckocsikat, páncélvadászokat, önjáró lövegeket, felderítő páncélgépkocsikat és a páncélozott szállító harcjárműveket.

A német páncélos csapatok főszemlélője által kiadott folyóirat, a „Nachrichtenblatt der Panzertruppe” 1944. augusztusi számában így összegezték a normandiai páncélos harcászati tapasztalatait:

„[...]”

III. Harc

1. A terep a páncélosoknak nem kedvez, ezért a páncélosok egyébként olyan eredményes összpontosított bevetésétől el kell térni. Ezért vedd be a páncélosokat páncélva-dász-kommandókként vagy úgynevezett páncélos-osztagokként!

2. Ezek a páncélos-osztagok kevés páncélosból állnak és közvetlenül a frontvonal mögött található. Feladatuk az azonnali ellenlökés és az áttört ellenséges páncélosok megsemmisítése.

3. A páncélos-osztagoknak szorosan együtt kell működniük a páncélgránátosokkal és gránátosokkal, és ezek igazítsák el őket!

4. A megvalósult szellős harcrend az ellenséget megfosztja a levegőből való megfigyelés lehetőségétől. A járművek felismerhetetlenségig való álcázása óvja őket a levegőből való támadástól. A [harckocsi]parancsnokok és irányzólovászok előre megállapítják a célokat, és távolságvázlatokat készítenek.

5. A váltóállásokat előre elő kell készíteni a páncélosok számára úgy, hogy ezek akár lejtő mögötti állásokként is szolgálhassanak (fedezéket nyújtó védőállásként, amelyből az ellenség kis harctávolságból rajtaütésszerűen leküzdhető). Ezekből a lejtő mögötti állásokból az áttört ellenséges páncélosokat hatatosan oldalba is lehessen támadni.

6. Az ellenség közelharcra és oldaltámadásra való érzékenysége egy gyors ellenlökéssel kihasználható, közvetlenül a főharcvonal menti tüzéségi tűz beszüntetése után.

7. Az ellenlökés megkezdése után a gránátosok védik a páncélosok szárnyait és közvetlenül velük együtt harcolnak.

Összefoglalás:

Minden csapatrészt számára a legszigorúbb parancs a terep kihasználása, a rejtés, a beásás, a rádió- és távbeszélő forgalmazás biztonsági előírásainak szigorú betartása. A polgári személyeket folyamatosan meg kell akadályozni abban, hogy az ellenséget informálják.

A következő, már korábban megszerzett tapasztalatok megerősítést nyertek:

1. A saját páncélos-kezelők harci szelleme és kiképzése az ellenséges páncélosok felett áll. Az ellenség fölénye csupán páncélosai mennyiségén alapul.

2. A brit gyalogság harci szelleme rossz. Emiatt eddig csak nagyon ritkán mutatkoztak brit páncélromboló osztagok.

3. Vastag páncélzatuk ellenére a Tigerek, az ellenséges légi fölény, a pontcélokra is jól vezetett tüzéségi tűz és a 9,2 cm-es légvédelmi/páncéltörő ágyú miatt arra kényszerülnek, hogy a könnyűharckocsi-századoknak előírt harcászati szabályokat kövessék (álcázás, terep kihasználása, rejtett állások!)”¹⁵¹

¹⁵¹ Idézi: Jentz 1999. 189–190. o.

A nehéz normandiai terep és a szövetséges légi uralom miatt a 12. SS-páncélos ezredet (akárcsak a legtöbb itt harcoló német páncélos ezredet) ezred-kötelékben nem vetették be. Ugyanezen okok miatt a keleti arcvonalon kiválóan bevált (páncélososztályból, lövészpáncélosokkal felszerelt páncélgránátos-zászlóaljából, önjáró páncélos tüzérosztályból és lövészpáncélosokon mozgó páncélos-utászszázadból álló) páncélozott harcsoportok alkalmazása sem vezetett eredményre. Ezért a németek viszonylag gyorsan fel is hagytak vele.

A harckocsikat ezután (főleg század-kötelékben) a páncélgránátos-zászlóaljak támogatására vetették be. Így az SS-harckocsik legtöbbször mozgó páncélelhárító tartalékként keveredtek tűzharcba a támadó szövetséges harckocsikkal és páncélvadászokkal.

Jürgensen SS-Sturmabführer, aki a 12/I. SS-páncélososztály normandiai harcokban való vezetéséért 1944. október 16-án megkapta a német Vaskereszt lovagkeresztjét (az osztály egyetlen katonájaként), 1944. augusztus elején az alábbi jelentést készítette osztálya Panther harckocsijainak addigi harci tapasztalatairól:¹⁵²

„A 12/I. SS- (Panther) osztály az invázió 3. napja óta bevetésen van. Egész idő alatt egyre inkább megmutatkozott, hogy a páncélos harc Normandiában a bozótos és átszel-delt terepen teljesen más, mint nyílt terepen, vagy ahogy a páncélosok bevetésének egyáltalán végbe kell mennie. Normandia bozótos területén különösen a támadás kedvezőtlen. Az osztályszintű támadás a bozótos terep miatt nagyon nehéz, ha végrehajtása egyáltalában nem teljességgel lehetetlen. A rohamlövég-szerű, csoportos bevetés a legelőnyösebb alkalmazás, szoros együttműködésben a páncélgránátosokkal. Ehhez jó együttműködés és legalább a páncélgránátosok tisztjeinek és altisztjeinek jó páncélos-szakismerete szükséges. Minden eddigi tapasztalat egyre inkább azt mutatta, hogy a gránátosok a páncélosok harcát nem értik meg. Egyszer lehetetlent kívánnak, máskor meg az előnyös alkalmazási lehetőségeket (tüzelőállásokat) sem használják ki.

A tűzérsséggel való együttműködés kiváltképpen gyatra. Az egész alkalmazás alatt egyetlen egyszer sem valósult meg valamelyest is tűrhető együttműködés. Az okok első-sorban: a lassú, nem eléggé mozgékony, és mindenképp előtt a nem elegendő, vagy meglé-vő, de nem helyesen kezelt hirodóanyag. A korlátozott célú támadások újra és újra veszteségterhesen meghiúsultak, mert a tűzérsség egyáltalán nem, vagy csak túl későn volt tűzkész és akkor is csak csepegtetve, szórványos tüzet lött.

Mindkét oldalnak rendelkeznie kell a fegyverek és működésük ismeretével és megérteniük azt. Minden esetben szükséges az alapos előkészítés. Inkább egy félórával később megindulni, alapos előkészítés (a gránátosok és a tűzérsség harcának megbeszélése vagy eligazítása) után, mint felkészületlenül és csepegtetve támadni.

Az előnyök, amelyekkel a Panzer V (Panther) lövege vagy optikája révén rendelkezik, az inváziós arcvonal bozótos terepén a rövid lőtávolság és a kis látótávolság miatt nem érvényesülnek. Az ellenséges páncéltörő ágyúk és a harckocsik, amelyek a bozótosban és mélyedésekben, a települések szélén jól álcázva állnak, legtöbbször egyáltalán nem, vagy csak túl későn, igen kis távolságból észlelhetők: ezáltal az ellenséges páncéltörő ágyúknak és harckocsiknak egész könnyű a Panzer V-öt kilőni és harcképtelenné tenni (páncélosok, páncélgránátosok és a tűzérsség szoros együttműködése).

¹⁵² A jelentés a 12/I. SS-páncélososztály hadinaplójának 11. számú melléklete.

A Panzerkampfwagen V tisztán járműtechnikai, fegyverzettechnikai és gépészeti szempontból kiválóan bevált, jóllehet nagyon kevés és elégtelen műszaki kiszolgálást lehetett csak végrehajtani. Igen kedvezőtlenül hat az éjszaka izzó vagy lángoló kipufogó (befedése feltétlenül szükséges).

Az inváziós arcvonalon [vívott] harchoz a jelentős túlerőben lévő ellenséges tüzés és a jelentős ellenséges harcokcsi-alkalmazás miatt előnyösebb a saját páncélosokat elől, a főharcvonalban és közvetlenül amögött, jól álcázva és rejtve bevetni, akár a páncélvadászokat.

Tartalékban álló páncélozott részekkel ellenlökéseket vezetni ismételten nem bizonyult célravezetőnek. Okok: áttekinthetetlen bozótos terep; túlerőben lévő ellenséges tüzés; gyorsan előrevont, leszállásban, bozót és mélyedés mögött, települések szegélyén álló páncéltörő ágyúk és harcokcsik, amelyek az ellenlökést közel engedik, és a páncélozott részeket közvetlen közélről lövik ki.

Az ellenséges harcokcsik harcmódja: a nyílt terep elkerülése, völgyeken, mélyedésekben, szurdokokon keresztül settenkedés; álcázott, jó tüzelőállások a települések szélén, a bozótban, lejtők mögött és a szárnyakon; tüzelés távolra, a köd jelentős alkalmazása.”

A 12. SS-páncélos ezred esetében mind a Panther, mind pedig a Panzer IV harcokcsikkal felszerelt osztályok saját végleges páncélos-veszteségüknél három és félszer több szövetséges páncélos kilövését jelentették. Ezeket a veszteségeket a brit, kanadai és lengyel alakulatok hadinaplói döntő többségükben megerősítik. Ha egy kis ráhagyással igyekszünk pontos képet kapni az ezred harci hatékonyságáról a szövetséges csapatok nagyobb normandiai hadműveletei alatt, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy átlagosan minden véglegesen elveszített saját páncélosára (típustól függetlenül) átlagosan három szövetséges harcokcsi vagy páncélvadász jutott. Ez az arány azonban az egyes szövetséges hadműveletek alatt ettől az átlagos értéktől jelentősen eltérhetett.¹⁵³

Egy szövetséges elemzés szerint a német irányzólovészeknek átlagosan 1,63 páncélgránát-találat kellett ahhoz, hogy egy szövetséges Sherman harcokcsi kilőjenek. A szövetségeseknek ugyanakkor ehhez egy Panther esetében 2,55 találat kellett, egy Tiggerrel való összecsapás során pedig átlagosan 4,2. Egy másik jelentés szerint, ha egy Sherman vagy Cromwell harcokcsit a páncéltörésre alkalmas német ágyúk 500 yardról (kb. 457 méterről), vagy ennél közelebből vettek tűz alá, akkor a szövetséges páncélosok túlélési esélye minden hatodik másodpercben a felére csökkent.¹⁵⁴

A Sherman harcokcsik megsemmisülési aránya valóban igen magas volt. Egy brit vizsgálat megállapította, hogy 45 darab – 1944. június 6. és július 10. között kilőtt – Sherman harcokcsijukból 37 égett ki (ebből 33 harcjármű páncélgránát-találat következtében). A brit 29. és 8. páncélosdandár együttesen elveszített 166 ilyen páncélosából 94 égett ki. Egy amerikai vizsgálat szerint a közvetlen irányzású ágyútűzzel kilőtt Sherman harcokcsijaik 65 százaléka ugyancsak a tűz martalékává vált.¹⁵⁵

¹⁵³ Lásd ehhez a 6. sz. táblázatot!

¹⁵⁴ John Buckley: *British Armour in the Normandy Campaign*. London–New York, 2004. (a továbbiakban: Buckley 2004.) 107. o.

¹⁵⁵ Uo. 127. o.

Érdekes módon a nehezen belátható – és ezért a páncélromboló harcjelzéseknek különösen kedvező – normandiai terep ellenére a németek a szövetséges páncélos-vesztésnek mindössze 15 százalékát okozták közelharcban. Ezen belül a Panzerfaust és Panzerschreck által kilőtt szövetséges páncélosok aránya pedig a teljes veszteség alig hat százaléka volt. Ugyanakkor a normandiai szövetséges páncélos-vesztés mintegy felét német harckocsik, rohamlővegek és vadáspáncélosok okozták.¹⁵⁶

Ez alól a 12. SS-páncélososztály harckocsijai és vadáspáncélosai sem voltak kivételek, amelyek együttesen mintegy 500 szövetséges páncélost lőttek ki az 1944. évi normandiai harcokban.

E tény azonban nem változtat azon, hogy a 12. SS-páncélososztályt – Panther harckocsikkal felszerelt páncélososztályával együtt – a szövetséges csapatok sok más német seregesthez hasonlóan legyőzték Normandiában, és szinte teljesen szétverték.

¹⁵⁶ Buckley 2004. 123. o.

MELLÉKLETEK

I. sz. táblázat
A 12. SS-páncélosezred harckocsi-állománya¹⁵⁷

Időpont	Bevet- hető Panther	Két héten belül ja- vitható Panther	Két héten túl javit- ható Panther	Összesen	Bevethető Panzer IV	Két héten belül ja- vitható Panzer IV	Két héten túl javit- ható Panzer IV	Összesen
1944. 06. 01.	48	2	6	56 ¹⁵⁸	91	7	–	98
1944. 06. 16.	38			38	52			52
1944. 06. 17.	38			38	46			46
1944. 06. 18.	33			33	45			45
1944. 06. 20.	42			42	59			59
1944. 06. 22.	42			42	59			59
1944. 06. 23.	43			43	55			55
1944. 06. 24.	44			44	58			58
1944. 06. 26.	37 ¹⁵⁹	27		64	60	12		72
1944. 06. 27.	24	16		40	32	22		54
1944. 07. 02.	24			24	32			
1944. 07. 04.	24			24	37			
1944. 07. 05.	28	30		58	30	24		54
1944. 07. 06.	28	10		38	32			32
1944. 07. 07.	39			39	40			40
1944. 07. 09.	18	24	5	47	10	27	5	42
1944. 07. 10.	18	24		42	19			19
1944. 07. 11. ¹⁶⁰	18	24		42	19	27		46
1944. 07. 16.	18			18	21			21
1944. 07. 23.	21			21	37			37
1944. 07. 24.	21			21	37			37
1944. 07. 25.	21			21	37			37

¹⁵⁷ Zetterling 2000. 360–361. o.

¹⁵⁸ Az osztálynak 1944. április 20-án 26 Panthere volt, május 31-ig további 30 ilyen harckocsi érkezett be. Lásd ehhez Vojenský Historický Archiv, Praha (Hadtörténelmi Levéltár, Prága) Tätigkeitsbericht des SS-Panzer-Regiments 12, I. Januar–4. Juni 1944, valamint Nevenkin 2008. 905. o. 1944. június 10-ig beérkezett további 10 Panther harckocsi is.

¹⁵⁹ Aznap este már csak 17 Panther maradt bevethető állapotban. Meyer 1999. 198. o.

¹⁶⁰ Meyer 1999. 270. o.

<i>Időpont</i>	<i>Bevethe- tő Panther</i>	<i>Két héten belül ja- vitható Panther</i>	<i>Két héten túl javit- ható Panther</i>	<i>Összesen</i>	<i>Bevethető Panzer IV</i>	<i>Két héten belül ja- vitható Panzer IV</i>	<i>Két héten túl javit- ható Panzer IV</i>	<i>Összesen</i>
1944. 07. 27.	22			22	39			39
1944. 07. 28.	22	11		33	39	12		51
1944. 07. 29.	22	11		33	39	12		51
1944. 07. 30.	22	11		33	39	12		51
1944. 08. 01. ¹⁶¹	22	15		37	39	15		54
1944. 08. 05.	9			9	37			37
1944. 08. 06.	9			9	37			37
1944. 08. 09.	5			5	10			10
1944. 08. 10.	9			9	18			18
1944. 08. 11.	7			7	17			17

2. sz. táblázat
A német 12/I. SS-páncélososztály Pantherei által kilőtt szövetséges harckocsik

<i>Időpont</i>	<i>1. század</i>	<i>2. század</i>	<i>3. század</i>	<i>4. század</i>	<i>Összesen</i>
1944. 06. 08.	–	–	–	1	1
1944. 06. 09.	–	3	1	1	5
1944. 06. 10.	–	1	1	–	2
1944. 06. 11.	1	1	–	16 ¹⁶²	18
1944. 06. 15.	–	1	–	–	1
1944. 06. 25.	–	1	–	–	1
1944. 06. 26.	Nincs század szintű bontás				7
1944. 06. 27.	Nincs század szintű bontás				28 ¹⁶³
1944. 06. 28.	–	–	–	6	6
1944. 06. 29.	2	1	–	3	7 ¹⁶⁴
1944. 06. 30.	–	1	–	3	4
1944. 07. 04.	8	4	–	–	12
1944. 07. 05.	5	–	–	1	6
1944. 07. 08.	4	1	27	–	37 ¹⁶⁵

¹⁶¹ Nevenkin 2008. 917. o.

¹⁶² Ebből hármat csak találat ért, de nem égtek ki.

¹⁶³ Ebből legalább kettőt a 2. század és ötöt a 4. század.

¹⁶⁴ Egy további harckocsit az osztálytörzs híradóosztályának páncélosa lőtt ki.

¹⁶⁵ A 37-ből öt szövetséges harckocsit a 12/I. SS-páncélososztály felderítőszakaszának Pantherei semmisített meg.

<i>Időpont</i>	<i>1. század</i>	<i>2. század</i>	<i>3. század</i>	<i>4. század</i>	<i>Összesen</i>
1944. 07. 09.	–	4	–	–	4
1944. 07. 11.	Nincs század szintű bontás				1
1944. 07. 20.	–	1	–	–	1
1944. 07. 22.	–	1	–	–	1
1944. 08. 03.	–	5	–	–	5
1944. 08. 05.	–	4	–	–	4
1944. 08. 07.	–	–	1	–	1
1944. 08. 08.	–	–	3	–	3
1944. 08. 09.	–	–	5	–	5
1944. 08. 14.	–	–	2	–	2
1944. 08. 15.	–	–	3	–	3
1944. 08. 17.	–	–	3	–	3
1944. 08. 20.	–	–	1	12	13
1944. 08. 22.	–	–	–	16	16
1944. 08. 23.	–	–	–	4	4
1944. 08. 30.	1	–	–	–	1
1944. 09. 01.	9	–	–	–	9
Összesen	30	29	47	63	211

3. sz. táblázat
A német 12/I. SS-páncélososztály végleges vesztesége Panther harckocsikban

<i>Időpont</i>	<i>A végleges veszteség oka</i>						<i>Összesen</i>
	<i>Harckocsi</i>	<i>Páncéltörő ágyú</i>	<i>Tüzérség</i>	<i>Vadász-bombázó-repülőgép</i>	<i>Önmegsemmisítés</i>	<i>Ismeretlen</i>	
1944. 06. 07.	–	–	–	1 ¹⁶⁶	–	–	1
1944. 06. 08.	–	3	–	–	–	–	3
1944. 06. 09.	–	6	–	–	–	–	6
1944. 06. 25.	–	1	–	–	–	1	2
1944. 06. 26.	–	2	–	–	–	3	5
1944. 06. 27.	–	–	–	–	–	3	3
1944. 06. 28.	–	–	–	–	–	1	1
1944. 07. 05.	–	1	–	–	–	1	2
1944. 07. 08.	–	5	2	–	–	2	9

¹⁶⁶ Ez nem Panther harckocsi, hanem egy Flak-Panzer 38(t) légvédelmi páncélos volt.

Időpont	A végleges veszteség oka						
	Harcokosi	Páncéltörő ágyú	Tüzérség	Vadászbombázó-repülőgép	Önmegsemmisítés	Ismeretlen	Összesen
1944. 07. 11.	–	2	1	–	–	–	3
1944. 08. 05.	1	–	–	–	–	–	1
1944. 08. 08.	1	1	–	–	1	–	3
1944. 08. 14.	–	–	–	–	2	1	3
1944. 08. 19.	–	–	–	–	–	1	1
1944. 08. 20.	1	–	–	3	3	–	7
1944. 08. 22.	–	–	2	–	–	4	6
1944. 08. 23.	1	–	–	–	–	–	1
1944. 08. 24.	–	1	–	–	–	–	1
1944. 09. 01.	1	–	–	–	1	4	6
1944. 09. 04.	–	–	–	–	1	–	1
Összesen	5	22	5	4	8	21	65

4. sz. táblázat
A 12/I. SS-páncélososztály élőerő-vesztesége, 1944. 06. 07–10. 31.¹⁶⁷

Elesett			Meghalt			Megsebesült			Eltűnt vagy fogoly			Összesen
Tiszt	Al-tiszt	Le-gény-ség	Tiszt	Al-tiszt	Le-gény-ség	Tiszt	Al-tiszt	Le-gény-ség	Tiszt	Al-tiszt	Le-gény-ség	
11	12	60	–	2	3	16	75	242	3	16	141	581

5. sz. táblázat
A 12. SS-páncélosezred által a harcok alatt átvett harcokosi-pótlás¹⁶⁸

Harcokésztség időpontja	Felszerelt alakulat	Átvett új harcokosi száma
1944. 07. 06.	12/3. SS-páncélosszázad	13 + 1 Panther ¹⁶⁹
1944. 07. 16.	12/7. SS-páncélosszázad	17 Panzer IV
1944. 08. 19.	12/4. SS-páncélosszázad	14 Panther
1944. 08. 29.	12/1. SS-páncélosszázad	7 Panther
Összesen		52 harcokosi

¹⁶⁷ Meyer 1999. 386. o.

¹⁶⁸ Az osztály saját hadinaplója alapján.

¹⁶⁹ Ebből csak 13 Panther volt új, amelyeket már 1944. június 7-én útnak indítottak a 12. SS-páncélosezred részére. A 14. harcokosi valószínűleg a 12/4. SS-páncélosszázad által aznap leadott „használt” páncélos lehetett.

6. sz. táblázat
A 12. SS-páncélososztály páncélosainak hatékonysága
a szövetséges hadműveletek bontásában

Szövetséges hadműveletek	12/I. SS- páncélososztály		12/II. SS- páncélososztály		12. SS- páncélvadásosztály	
	Kilőtt szövetsé- ges pán- célosok	Saját végleges páncélos veszteség	Kilőtt szövetsé- ges pán- célosok	Saját végleges páncélos veszteség	Kilőtt szövetsé- ges pán- célosok	Saját végleges páncélos veszteség
Hídfőharcok (1944. 06. 07–24.)	27	10	68	23	–	–
„Epsom” (1944. 06. 25–30.)	53	11	14	12	–	–
„Charnwood” és „Jupiter” (1944. 07. 08–11.)	42	12	78	8	–	–
„Goodwood” (1944. 07. 18–20.)	1	–	–	–	1	–
„Totalize” (1944. 08. 08–11.)	8	3	24	11	70	4
„Tractable” (1944. 08. 14–16.)	5	3	–	–	23	2
Összesen (1944. 06. 07–08.16.)	136	39	184	54	94	6

FELHÍVÁS

A Magyar Hadtörténészek Nemzeti Bizottsága közzé teszi, hogy a
NEMZETKÖZI HADTÖRTÉNETI BIZOTTSÁG 36. KONFERENCIÁJA

„INSURGENCY AND COUNTERINSURGENCY:
IRREGULAR WARFARE FROM 1800 TO THE PRESENT”

címmel

HOLLANDIÁBAN, AMSZTERDAMBAN

kerül megrendezése

2010. AUGUSZTUS 29 – SZEPTEMBER 3. KÖZÖTT.

OVERARCHING QUESTIONS

(Non-)military methods (methods of combat) developed and put into practice for both carrying out insurgencies and counteracting insurgencies; the effects of these methods.

GENERAL SUB-THEMES

The anatomy of insurgency

– Description and analysis of (aspects of) an insurgency: origin, objective, recruitment, organisation, combat method and course of the action.

How to defeat an insurgency

– Analysis of the methods developed in order to defeat an insurgency; – Intelligence in counterinsurgency; – Resettlement and counterinsurgency; – Special Forces in counterinsurgency; – Air power/helicopters and counterinsurgency.

The role of information and propaganda

– Information operations; – Media and film in insurgency and counterinsurgency.

The development of doctrine

– Critical analysis of doctrine and regulations developed by various countries in order to combat insurgencies in practice; – Concrete results; – Reality or window-dressing?

The biographical approach

– Leaders and commanders in insurgency and counterinsurgency.

Sources and methodology

– Analysis of the sources at the disposal of military historians when studying insurgency and counterinsurgency, and of the way in which those sources may be used.

Jelentkezni

a Magyar Hadtörténészek Nemzeti Bizottságánál,
a Hadtörténeti Intézet titkárságán lehet
(1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.)
az angol nyelvű, 20 perces meg nem haladó előadás
tartalmi összefoglalójával és tudományos életrajzzal.
További információk a www.cihm2010.nl honlapon.